

DET KONGELIGE DANSKE
VIDENSKABERNES SELSKABS SKRIFTER.

SJETTE RÆKKE.

NATURVIDENSKABELIG OG MATHEMATISK AFDELING.

ELLEVTE BIND.

MED 10 TAVLER OG 1 KORT.

KØBENHAVN.
BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI.
1903.

Molluskerne i Danmarks Kridtaflejringer.

II. Scaphopoder, Gastropoder og Cephalopoder.

Af

J. P. J. Ravn.

Med 5 Tavler.

Avec diagnoses en français des espèces nouvelles.

D. Kgl. Danske Vidensk. Selsk. Skr., 6. Række, naturvidensk. og mathem. Afd. XI. 4

Kjøbenhavn.

Hovedkommissionær: Andr. Fred. Høst & Søn, Kgl. Hof-Boghandel

Blanco Lunos Bogtrykkeri.

1902.

Molluskerne i Danmarks Kridtaflejringer.

II. Scaphopoder, Gastropoder og Cephalopoder.

Af

J. P. J. Ravn.

Med 5 Tavler.

Avec diagnoses en français des espèces nouvelles.

D. Kgl. Danske Vidensk. Selsk. Skrifter, 6. Række, naturvidensk. og math. Afd. XI. 4.

Kjøbenhavn.

Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1902.

Indholdsfortegnelse.

	Side
A. Indledning	5 (209).
B. Scaphopoder	8 (212).
C. Gastropoder	
<i>Fissurellidae</i>	9 (213).
<i>Pleurotomariidae</i>	10 (214).
<i>Solariidae</i>	12 (216).
<i>Naticidae</i>	13 (217).
<i>Scalariidae</i>	14 (218).
<i>Vermetidae</i>	15 (219).
<i>Cerithiidae</i>	15 (219).
<i>Aporrhaidae</i>	20 (224).
<i>Cypracidae</i>	21 (225).
<i>Tritonidae</i>	23 (227).
<i>Buccinidae</i>	26 (230).
<i>Fusidae</i>	26 (230).
<i>Volutidae</i>	28 (232).
<i>Olividae</i>	30 (234).
<i>Pleurotomidae</i>	31 (235).
<i>Conidae</i>	34 (238).
<i>Actaeonidae</i>	34 (238).
D. Cephalopoder	
<i>Nautilidae</i>	36 (240).
<i>Phylloceratidae</i>	44 (248).
<i>Lytoceratidae</i>	45 (249).
<i>Desmoceratidae</i>	48 (252).
<i>Cosmoceratidae</i>	48 (252).
<i>Prionotropidae</i>	53 (257).
<i>Belemnitidae</i>	56 (260).
E. Litteraturfortegnelse	62 (266).
F. Register	65 (269).

A. Indledning.

Nærværende Afhandling danner en naturlig Fortsættelse af mit tidligere offentliggjorte Arbejde om Lamellibranchiaterne i Danmarks Kridtaflejringer ¹⁾. Hvad der i Indledningen til dette Arbejde er anført om Materialets Tilvejebringelse, om Inddelingen af vore Kridtaflejringer og om forskellige andre Forhold, gælder ogsaa for den her foreliggende Afhandling. Angaaende Oplysninger herom maa der derfor henvises til denne Indledning. Kun skal jeg her fremsætte et Par Bemærkninger om det bearbejdede Materiales Bevaringstilstand.

Som man vil kunne se af den ovenfor omtalte Afhandling om vore Kridt-lamelli-branchiater, var disses Bevaringstilstand meget ofte lidet heldig; men for de her behandlede Dyregrupperes Vedkommende var den dog gennemgaaende endnu slettere. I det bornholmske Kridt findes saaledes baade Gastropoderne og Ammoniterne som Skulpturstenkærner; hos de i Arnagerkalken ikke sjældent forekommende Scaphiter ses derfor ikke Spor af Lobelinje, og tilmed ere Forsteningerne i denne Stenart gærne noget fladtrykte, medens de i de forskellige til Grønsandet henregnede Stenarter mere have beholdt deres oprindelige Form. De bornholmske Belemniter ere dog næsten altid godt bevarede; vel ere de undertiden brudte itu, men de enkelte Stumper ere i Reglen forblevne samlede, saa det er muligt at sætte dem sammen igen.

Skrivekridtet synes at være en Stenart, som meget daarlig egner sig til Opbevaring af Gastropoder og Cephalopoder; af disse sidste forekomme dog en Del Skulpturstenkærner, hvoraf nogle tillige vise Spor af Lobelinjerne, ligesom Belemniterne i Reglen ere godt bevarede, dog undertiden noget sønderbrudte eller korroderede. Af Gastropoder har jeg derimod ikke set et eneste Eksempel, som fuldstændig sikkert lod sig bestemme til Slægt, endsige til Art; alt hvad der foreligger af denne Klasse, er nogle meget daarlig bevarede Stenkærner.

I Fiskeleret er der hidtil hverken fundet Gastropoder eller Cephalopoder, hvorimod Cerithiumkalken indeholder en ejendommelig Fauna af smaa Gastropoder, ligesom

¹⁾ Det Kgl. Danske Vidensk. Selskabs Skrifter, 6. Række, naturvidensk. og mathem. Afdel. XI. 2. København 1902.

ogsaa Ammoniter (Baculiter og Scaphiter) høre til de mere almindelige Forsteninger. De sidst nævnte ere i Almindelighed ganske godt bevarede, idet de ofte vise baade Skulptur og Dele af Lobelinjerne. Af Gastropoderne har jeg fundet en enkelt, *Cerithium balticum* FORCHH. som Skulpturstenkærne, medens de øvrige oftest forekomme som Stenkærner med de tilhørende Aftryk af Skallens Yderside. Disse Aftryk ere i Reglen saa fine og saa godt bevarede, at man paa en Voksaftøbning kan iagttage Skulpturens mindste Enkeltheder.

Gaa vi dernæst over til at betragte Bevaringstilstanden hos de Gastropoder og Cephalopoder, som man har fundet i Aflejringer tilhørende Danienetagen, maa vi først opholde os ved Koralkalken fra Faxe, hvorfra allerstørste Delen af det foreliggende Materiale stammer. Nautilernes Kamre ere her efter Dyrets Død i Reglen helt eller delvis blevne fyldte med Kalkslam. I første Tilfælde har Skallen i Reglen været itubruddt, saa at det omgivende, slamholdige Vand har kunnet trænge direkte udefra ind i hvert enkelt Kammer. Ere Kamrene derimod kun tildels udfyldte, beror dette vel paa, at Skallen har holdt sig hel, saa at Vandet og Slammet kun gennem Siphos Gennemboringer af Kammervæggene har kunnet trænge ind i de indre Kamre, og disse Aabninger gav naturligvis først fri Adgang, efter at Siphos var forsvunden. Inde i Kamrene har Vandet været i nogenlunde Ro, hvorfor Slammet her har afsat sig med en tilnærmelsesvis vandret Overflade. Stenkærner af flere sammenhængende Kamre faa derfor ofte et ejendommeligt, trappeformet Udseende. At Kalkslammet i det mindste i enkelte Tilfælde er blevet nogenlunde fast, inden Skallen har opløst sig, kan man se deraf, at man undertiden træffer Eksemplarer, hos hvilke Stenkærnerne af de indre Kamre have forskudt sig noget i Forhold til de ydre Kamre, idet Kærnerne ved Skallens Opløsning ere komne til at ligge frit og derpaa af en eller anden Grund have flyttet sig lidt, førend de igen ere blevne kittede sammen med Calcit. Selvfølgelig kan man hos samme Eksemplar finde Kamre, som ere helt fyldte, og andre Kamre, som kun tildels ere fyldte med Kalkslam; men man finder ogsaa ofte Kamre, som ere forblevne fuldstændig tomme; hos disse sidste ere de nuværende Vægge gærne dannede af en Calcitskorpe, som oprindeligt har afsat sig paa den nu opløste Kammervæg; det Hulrum, som denne har efterladt ved sin Opløsning, kan senere være bleven fuldstændig fyldt med Calcit; hvis dette ikke er Tilfældet, ser det ud, som om Væggen mellem Kamrene var dobbelt. — Ogsaa hos Gastropoderne findes undertiden en lignende Udfyldning som her omtalt hos Nautilerne; særlig hos Cerithierne og Pleurotomarierne træffes den ret hyppig. Fælles for baade Gastropoder og Nautiler er ligeledes det Forhold, at Skallen altid er opløst. Undtagelser fra denne Regel gives dog for begge Grupper Vedkommende, men de høre til de største Sjældenheder. Mineralogisk Museum har saaledes et Beboelseskammer af en *Nautilus danicus* v. SCHLOTH sp., hvor man ser et Stykke af Skallen bevaret; samme-steds opbevares nogle faa, med Skal forsynede Eksemplarer af *Pleurotomaria niloticiformis* v. SCHLOTH. samt endvidere 5 Eksemplarer af *Cypraea bullaria* v. SCHLOTH. sp. ligeledes med

Skal¹⁾. Ellers er som sagt Reglen den, at saavel Gastropoder som Nautiler kun kendes som Stenkærner, heldigvis undertiden med tilhørende Aftryk af Skallen. Da Stenkærner altid lettere end Skalastryk vække ukyndige Folks Opmærksomhed, har man desværre ofte forsømt at medtage Aftrykkene, der dog spille en saa stor Rolle ved Bestemmelsen. Aftrykkene ere i enkelte Tilfælde særdeles godt bevarede, men oftest ere deres fineste Enkeltheder udviskede, fordi de ere blevne overtrukne af en tykkere eller tyndere Calcitskorpe, som desværre ikke lader sig fjærne.

I Bryozokalken eller Limstenen er Bevaringstilstanden en lignende som i Koralkalken, men da Materialet her er meget grovere, ere hverken Aftryk eller Stenkærner i Reglen saa smukke som i Koralkalken.

I Blegeskridtet er der saavidt mig bekendt ikke hidtil fundet Gastropoder eller Cephalopoder; derimod er Mineralogisk Museum i Besiddelse af nogle Nautilstenkærner fra Saltholmskalken paa Saltholm; de ere alle noget deformede, hvorved deres Suturlinjer have mistet deres naturlige Forløb. I Saltholmskalk er der ogsaa indsamlet nogle Skulpturstenkærner af Gastropoder, særlig fra Bredstrup Klint ved Grenaa. Deres Form har ligesom Nautilernes lidt en Del ved Tryk, men de ere dog nogenlunde genkendelige.

Fra Danienetagens øverste Horizont, Craniakalken, kendes der hverken Gastropoder eller Cephalopoder, hvorimod der her er fundet en Del Eksemplarer af een eller flere Arter af Slægten *Dentalium* LINNÉ. Skallerne hænge imidlertid saa fast sammen med Stenarten, at det meget sjældent lykkes at frigøre dem derfra.

Angaaende Beliggenheden af de i det følgende omtalte Lokalteter henvises til det Kort, som fulgte med min Afhandling om Lamellibranchiaterne i Danmarks Kridtaflejringer.

De Bestemmelser, der ligge til Grund for nærværende Afhandling, ere delvis udførte som Museumsarbejde.

Jeg har heller ikke her meddelt noget videre om de omtalte Arters Udbredelsesforhold udenfor Danmark, da det er min Hensigt at behandle dette Æmne i en ny Afhandling, hvor da tillige de Slutninger med Hensyn til de stratigrafiske Forhold, hvortil de foretagne Undersøgelser have ført, skulle drøftes nærmere.

Til Fremstilling af de Afbildninger, der ledsage dette Arbejde, er der bleven bevilget mig en Sum af Carlsbergfondet, til hvilket jeg derfor staar i Taknemlighedsgæld. — Hr. TH. BLOCH har med sædvanlig Omhyggelighed udført Tegningerne.

¹⁾ Af denne Art ejer ogsaa Hr. cand. polyt. C. E. AAGAARD et vel bevaret Eksemplar, som kun mangler et lille Stykke af Skallen. For den Beredvillighed, hvormed Kand. AAGAARD har givet mig Lejlighed til at undersøge dette Eksemplar samt tillige til at gennemgaa hele hans Samling af danske Kridtforsteninger, bringer jeg herved min Tak.

B. Scaphopoder.

I Danmarks Kridtaflejringer synes Scaphopoder næsten overalt at være ganske overordentlig sjældne, idet man — saavidt mig bekendt — kun i den allerøverste Zone, Craniakalken, har fundet Levninger af Former, som sandsynligvis høre til denne Klasse. I forskellige af Craniakalkens Stenarter kan man nemlig iagttage Rør, som synes at have tilhørt een eller flere Arter af Slægten *Dentalium* LINNÉ. De kunne undertiden optræde i saa stor Mængde, at de blive i høj Grad ejendommelige for Stenarten, hvori de findes; som oftest ere de dog kun fragmentariske, og da det meget sjældent lykkes at præparere dem ud af Stenen, er Materialet saa ringe, at en sikker Bestemmelse er umulig.

Rørene synes at være lidt uregelmæssige, svagt krummede; deres Diameter naar i Reglen c. 2 Mm. Skallen er temmelig tyk; dens Overflade er glat og bærer svage Indsnøringer. Efter hvad der synes at fremgaa af Tyndsnit, bestaar Skallen af to bladede Lag med et mellemliggende, stærkt udviklet prismatisk Lag.

Det er formodentlig disse Rør, v. SCHLOTHEIM¹⁾ har beskrevet under Navnet *Dentalites laevis*. Denne Art, som han mener at have fra løse Blokke af Kalksten, fundne i de gamle Sandgrave ved Kjøbenhavn, samt fra Muslingkalken i Nærheden af Weimar, beskriver han paa følgende Maade; «Unterscheidet sich durch seine wenige Biegung und hauptsächlich durch seine ganz glatte glänzende Schaale ohne alle Streifung, und hat am meisten Ähnlichkeit mit *Dentalium Entalis* LINN.» Denne ganske korte Beskrivelse passer godt med de foreliggende Skaller, og at det virkelig er Forsteninger fra Craniakalken, han har undersøgt, fremgaa aldeles klart af en Beskrivelse paa et følgende Sted i hans her citerede Arbejde²⁾.

Endnu en Form har jeg set beskrevet fra det danske Kridt under Navnet *Dentalites*, nemlig den *D. nodulosus*, som v. SCHLOTHEIM³⁾ omtaler fra Kridtet paa Møen. Efter den meget ufuldstændige Beskrivelse at dømme, maa denne Art imidlertid henføres til Slægten *Serpula* LINNÉ.

¹⁾ v. SCHLOTHEIM: Petrefactenkunde. S. 93.

²⁾ v. SCHLOTHEIM: l. c. S. 246.

³⁾ v. SCHLOTHEIM: l. c. S. 94.

C. Gastropoder.

Familie: **Fissurellidae** RISSO.

Slægt: **Emarginula** LAMARCK.

Emarginula coralliorum (M. U. H.), LUNDGREN.

Tavle I, Fig. 1—2.

1847. *Emarginula coralliorum* M. U. H.; Amtl. Bericht. Kiel. S. 118.

1867. — — — ; LUNDGR., Palaeont. Iakt. S. 19, Tav. 1, Fig. 5.

Stenkærnens Form varierer ret betydelig. Dens Basis er altid ellipseformet, men Forholdet mellem Ellipsens Diametre kan være ikke saa lidt forskelligt; hos et Eksempel har jeg saaledes maalt henholdsvis 11 og $7\frac{1}{2}$ Mm., hos et andet 5 og $2\frac{1}{2}$ Mm. Ligeledes varierer Højden hos de forskellige Individer. Hvirvlen er krummet stærkt fremefter, saa at dens Spids ligger omtrent lodret over Stenkærnens Forrand. Paa Overfladen ses hyppig Antydning af Skallens Skulptur; i Medianlinjen findes fortil en temmelig bred Fure, som deles paa langs af en lille Køl svarende til en Fure paa Skallens Inderside; denne Fure har dannet en Fortsættelse af Slidsen, hvis Længde har været ret variabel.

Aftryk af Skallens Yderside vise, at denne har været prydet af talrige, fine, lamelformede Ribber, hvis Antal forøges efterhaanden (ved Interkalation); de ny Ribber ere til en Begyndelse langt svagere end de oprindelige, men opnaa efterhaanden samme Styrke som disse; men samtidig fremkommer der ny Ribber i Furerne mellem de gamle. Paa denne Maade bliver Skallen dækket af regelmæssig skiftende, stærkere og svagere Ribber. Paa tværs af disse løbe Tværribber af lignende Beskaffenhed; deres Forløb er dog ikke saa regelmæssigt. Hele Skallen faar herved et smukt gitret Udseende; Gitrets Finhed er noget forskelligt hos forskellige Individer.

Af denne Art er der fundet en Del Eksemplarer ved Faxe; ligeledes kendes der nogle faa Eksemplarer fra Cerithiumkalken; disse sidste ere usædvanlig lave, men stemme ellers ganske godt overens med Eksemplarerne fra Faxe. Jeg har derfor ikke ment det berettiget at opstille dem som en selvstændig Art.

Yngre Senon. Cerithiumkalk: Stevns Klint (ikke alm.).

Danien. Koralkalk: Faxe (ret hyppig). Bryozokalk: Faxe (sjældent).

Familie: **Pleurotomariidae** D'ORBIGNY.Slægt: **Pleurotomaria** DEFRANCE.**Pleurotomaria niloticiformis** v. SCHLOTHEIM sp.

Tav. I, Fig. 3—4.

1820. *Trochilites niloticiformis* v. SCHLOTHEIM, Petrefactenkunde. S. 156.
 1847. *Trochilus* — — ; Amtl. Bericht. Kiel. S. 118.
 1866. — — — ; v. FISCHER-BENZON, Ueber das relative Alter des Faxek. S. 15.
 1867. *Pleurotomaria gigantea* SOW; LUNDGR., Pal. Iaktt. S. 18.

Af denne Art foreligger der i Mineralogisk Museums Samlinger adskillige Hundreder mer eller mindre velbevarede Eksemplarer; i Reglen er Skallen — som hos vore Kridt-gastropoder i Almindelighed — fuldstændig opløst. Hos et enkelt Eksempel ses paa Undersiden af en af Vindingerne en Smule af Skallens Perlemorslag bevaret. Fuldstændig bevaret synes Skallen at være hos 8 Eksemplarer, men hos de fleste af disse er den saa stærkt inkrusteret med Kalkspath, at den ikke er tjenlig til nærmere Undersøgelse. Hos et Par Eksemplarer er Skulpturen derimod saa godt bevaret, at de kunne lægges til Grund for efterfølgende Beskrivelse.

Skallen kegleformet, vidnavlet, temmelig lav. Spiret er stumpet, da de første 2—3 Vindinger dække hverandre mere fuldstændig end de senere. Af Vindingerne, som adskilles af kun lidet iøjnefaldende Sømme, ere de første 4 svagt konvekse; paa de senere Vindinger bliver den under «Baandet» liggende Del efterhaanden svagt konkav. Den Del af Vindingen, som ligger over «Baandet», bliver hos det ene Eksempel ligeledes noget konkav, medens den hos det andet Eksempel vedbliver at være konveks, omend forholdsvis meget svagere end paa de første Vindinger. «Baandet», som begrænses af to fordybede Spirallinjer, er fra først af dækket af den næst følgende Vinding og hæver sig først paa 2den Vinding op over Sømmen; det hæver sig mere og mere, indtil det tilsidst ligger betydelig nærmere ved den øvre end ved den nedre Søm. Omtrent midt paa 8nde Vinding maales følgende Afstande: Øvre Søm — «Baandet» 2 Mm., «Baandet»s Bredde 0,75 Mm., «Baandet» — nedre Søm 4,75 Mm. Basis er svagt konveks, afrundet udad imod Kanten. Mundingens Form er ukendt. — Første Vinding synes at være omtrent glat, selv naar den betragtes med stærk Lupe; maaske de ældre Dele af Skallen dog allerede i Dyrets Levetid ere blevne slidte og noget afpolerede; paa 2. Vinding fremkomme fine, tæt stillede Tværribber samt nogle faa fine ophøjede Spiraler, hvoraf to begrænse «Baandet»; Spiralerne dele sig gentagne Gange og blive efterhaanden bredere og fladere, saa at de tilsidst kun adskilles af smalle, fordybede Mellemrum; Skallen faar herved Udseende af at være prydet med fordybede Spirallinjer, og «Baandet» synes derved paa de yngre Vindinger at være begrænset af et Par saadanne. Skulpturen (især Tværribberne) forsvinder imidlertid mere

og mere, saa at man paa de yngste Vindinger kun ser svage, fordybede Spiraler (de to, der begrænse «Baandet», ere de stærkeste) samt Tilvækstlinjerne. Disse tage straks under Sømmen en skraa Retning bagud, indtil de naa «Baandet»; under dette bøje de sig først stærkt fremefter, men snart søge de den korteste Vej til den nedre Søm. Paa Kanten nedad mod Basis ere de igen noget tilbagebøjede; derpaa fortsætte de lige op i Navlen, som er temmelig vid.

De to her beskrevne Eksemplarer have følgende Maal:

Spirvinkel:	Højde:	Sidste Vindings Gennemsnit:
67°	22 Mm.	24 Mm.
67°	13,5 —	17 —

Stenkærnerne ere i Reglen fuldstændig glatte; undertiden ses, især paa sidste Vinding, Mærker efter Slidsen.

Foruden disse to velbevarede Eksemplarer, som stamme fra Faxe, er der paa denne Lokalitet fundet en Mængde Stenkærner og Aftryk, der sikkert tilhøre samme Art. Imidlertid er der ogsaa indsamlet en Del Eksemplarer, som afvige i forskellig Henseende. Et Aftryk af et stort Individ (Basis c. 10 Cm. i Gennemsnit) viser saaledes, at Spiralerne her have holdt sig temmelig uforandrede ogsaa paa de yngste Vindinger; forøvrigt stemmer det fuldkomment med de ovenfor beskrevne Eksemplarer. Hos andre Individuer have de yngre Vindinger været næsten fuldstændig flade og forsynede med stærke Spiraler. Ligeledes varierer Spirvinklen noget (omkring 70° hos de maalte Eksemplarer). Størrelsen er noget forskellig; hyppigst finder man Eksemplarer, hvis Basis har et Gennemsnit af 20—30 Mm.; sjældnere ere de meget store, hvis Basis kan være over 15 Cm. i Gennemsnit. De forskellige Former synes at være forbundne ved Overgange; umuligt er det dog ikke, at man med et bedre Materiale til Raadighed (særlig Aftrykkene ere mangelfulde og forholdsvis meget faatallige) vil kunne udskille flere Arter.

Fra Saltholmskalken er Museet i Besiddelse af en Del Stenkærner af en stor *Pleurotomaria*, sandsynligvis *Pl. niloticiformis* v. SCHLOTH. sp.; paa enkelte af dem ses en svag Spiralstribning; alle Eksemplarerne ere dog i en saa daarlig Bevaringstilstand, at en sikker Identificering er umulig.

Ogsaa i Cerithiumkalken er der fundet nogle Aftryk og Stenkærner af en *Pleurotomaria*, som synes at være identisk med den her omtalte Art; kun have Vindingerne været usædvanlig hvælvede, saa at «Baandet» er kommet til at ligge paa et temmelig stærkt fremspringende Parti.

LUNDGREN henfører den foreliggende Art til *Pl. gigantea* Sow., dog med det Forbehold, at den muligvis fortjener at opstilles som en egen Art, der da naturligvis burde beholde det den af v. SCHLOTHEIM givne Navn. Dette har jeg foretrukket, da det paa

Grundlag af SOWERBYS Beskrivelse og Afbildninger er umuligt blot med nogenlunde tilstrækkelig Sikkerhed at identificere den med denne Art. Heller ikke stemmer den overens med nogen anden mig bekendt *Pleurotomaria*.

Yngre Senon. Cerithiumkalk: Stevns Klint.

Danien. Koral- og Bryozokalk: Faxe (maaske den ved Faxe hyppigst fundne Forstening, særlig i Koralkalken). — Saltholmskalk: ?Saltholm. — ?Bredstrup Klint. ?Lønnerup.

Familie: **Solariidae** CHENU.

Slægt: **Solarium** LAMARCK.

Solarium selandicum n. sp.

Tavle I, Fig. 5—6.

Coquille conique-aplatie, assez largement ombiliquée, à 4 tours légèrement concaves. Au-dessous de la suture une série longitudinale (spirale) de tubercules oblongs assez faibles; à la base des tours une carène arrondie un peu saillante; entre la spirale des tubercules et la carène, jusqu'à 5 stries longitudinales, très faibles. Omphalic à bord crénelé; autour de l'ombilic, une carène fortement crénelée qui va rejoindre par une transition douce la carène externe, arrondie, dont se trouve muni le bord du dernier tour. — Hauteur, 3^{mm} environ; largeur 7^{mm} environ; largeur de l'ombilic, 1^{mm},7 environ.

Lavt kegleformet med et ringe Antal (c. 4) svagt konkave Vindinger. Umiddelbart under Suturen ses en Række temmelig svage Smaaknuder, som ere aflange paa tværs af Vindingen; ved den nedre Sotur findes en noget fremspringende, afrundet Køl. Mellemrummet mellem den omtalte Knuderække og Kølen er svagt konkavt, undertiden med et noget konvekst Parti i Midten; i Reglen ses her tillige nogle faa (højest 5) ganske svage Spiraler. Tilvækststriberne, der oftest ere kraftige, gaa fra den øvre Sotur omtrent paa tværs af Vindingen, men bøje sig snart pludselig tilbage og løbe saa omtrent i ret Linje ned over Kølen, hvor de dog svækkes noget. Basis viser en meget dyb, temmelig vid Navle, hvis Rand er krenuleret; udenfor Navlen ses en Køl, som er stærkt krenuleret og falder omtrent lodret indefter, medens den udadtil gaar umærkelig over i den afrundede Køl, der danner Slutningsvindingens Yderkant. Ogsaa paa Basis ses temmelig stærke Tilvækststriber, der ere skraat tilbageløbende og fortsætte sig lige til Navlens Rand. Mundingens Form synes at have været skævt firkantet med afrundede Hjørner.

Smaaformer, der kun kendes som Stenkærner med tilhørende Aftryk af Skallens Ydre. Højde c. 3 Mm., Bredde c. 7 Mm., Navlens Vidde c. 1,75 Mm.

Yngre Senon. Cerithiumkalk: Stevns Klint (8 Ekspl.).

Familie: **Naticidae** FORBES.

Slægt: **Tylostoma** SHARPE.

Tylostoma ampullariaeforme nov. nomen.

Tav. I, Fig. 7–9.

1847. *Ampullaria cretacea* M. U. H., Amtl. Bericht Kiel. S. 118.

1866. — — — ; v. FISCHER-BENZON, Ueber das relative Alter des Faxkalkes etc. S. 15.

Moule interne subglobuleux; tours assez convexes, au nombre de 7 environ. Angle de la spire de 95° environ. Dernier tour très renflé, de beaucoup plus haut que la spire. Ouverture ovale formant en haut un angle aigu, arrondie en bas. Labre externe très tranchant, présentant à l'intérieur un épaississement assez fort qui laisse une empreinte en creux sur le moule. De telles empreintes de varices internes se trouvent également sur les premiers tours de la spire. La surface extérieure du test est lisse; les derniers tours portent toutefois des marques obsolètes de varices internes. Hauteur, 39^{mm}; épaisseur, 30^{mm}; hauteur du dernier tour, 32^{mm}.

Stenkærnen næsten kugleformet med c. 7 temmelig stærkt hvælvede Vindinger. Spirets Vinkel varierer noget omkring 95°. Sidste Vinding meget stor og opsvulmet, meget højere end Spiret. Munden oval med en skarp Vinkel foroven, nedadtil afrundet. Yderlæben har været meget skarp, i Reglen med en stærk indvendig Fortykkelse, som har efterladt en Fure paa Stenkærnen. Ogsaa paa de ældre Vindinger ses Mærker af saadanne indre *Varices* som Tværfurer, dog ikke paa de allerældste; deres indbyrdes Afstand er ofte netop 1 Omgang, i hvilket Tilfælde Tværfurerne danne en fortløbende Række paa den ene Side af Stenkærnen; hyppig er dog Afstanden noget større, undertiden noget mindre end en Omgang.

Som det fremgaar af Aftryk af Skallens Yderside, har denne været glat; kun findes hist og her Mærker, der staa i Forbindelse med de ovenfor omtalte indre *Varices*. Paa de yngre Vindinger ses de som svage ydre *Varices*, hvorimod de allerældste synes at have savnet saavel ydre som indre *Varices*.

Et omtrent fuldstændigt Aftryk har følgende Maal: Højde 39 Mm., sidste Vindings Højde 32 Mm., Tykkelse 30 Mm.

Denne hidtil ubeskrevne Art kan efter min Mening ikke henføres til Slægten *Ampullaria*, men derimod efter al Sandsynlighed snarere til Slægten *Tylostoma*. Samtidig med Beskrivelsen og Ændringen af Slægtsnavnet har jeg anset det for heldigt at give den et nyt Artsnavn i Stedet for det lidet sigende, hvorunder den er optagen i de faa eksisterende Lister over Forsteninger fra Fax.

Danien. Koralk- og Bryozokalk: Fax (ret almindelig, hyppigst i Koralkalk). — (Annetorp, 1 Ekspl.).

Familie: **Scalariidae** BRODERIP.

Slægt: **Scalaria** LAMARCK.

Scalaria elegans n. sp.

Table I, Fig. 10.

Coquille turriculée-allongée, à tours nombreux, très ventrus. Stries longitudinales en nombre toujours croissant, fines, inégalement marquées. Côtes transversales fines et tranchantes; celles de l'avant-dernier tour sont au nombre de 26 environ. Leurs intersections avec les stries les plus accentuées sont souvent marquées par un tubercle très faible. La base a la forme d'un disque aplati, muni à sa circonférence d'une carène tranchante, surmontée d'une dépression assez profonde. Des côtes transversales se trouvent encore sur la base. Ouverture ovale dont la hauteur dépasse de bien peu la largeur. — Hauteur, 28^{mm}; largeur, 10^{mm},5; diamètre de la base, 8^{mm}.

Forlænget taarnformet med talrige, stærkt bugede Vindinger, hvis Overflade bærer fine Spirallinjer, hvis Antal efterhaanden forøges; paa næstsidste Vinding ses c. 20, der ikke alle ere lige stærke; svagest fremtræde de paa Vindingens øverste Del i Nærheden af Suturen; længere nede alternere svagere og stærkere Spiraler ret regelmæssig. Paa tværs af Spiralerne gaa fine, skarpe Ribber, hvoraf der paa næstsidste Vinding findes c. 26; de løbe i lige Retning fra Søm til Søm, undertiden med en svag Bøjning bagud i Nærheden af den øverste Søm; paa Skæringspunkterne med de stærkere Spiraler ses hyppig en ganske svag Knude. Basis danner en flad, noget konkav Skive, der udadtil begrænses af en skarp Køl, ovenfor hvilken der findes en temmelig dyb Indsænkning. Tværribberne fortsætte sig ud paa Basis, men ere her noget svagere end ovenfor Kølen; de krydses af en Del fine Spiraler. Munden synes at have været oval, dens Højde kun lidet større end dens Bredde.

Denne Art er hidtil kun funden i 5 Eksemplarer, der alle ere mer eller mindre ufuldstændige; kun et af dem er omtrent helt og har tillige Skallen bevaret; dets Højde er 28 Mm., dets Bredde 10,5 Mm. og Diameter af Basis 8 Mm. Arten minder en Del om *Sc. dense-striata* KAUNHOWEN¹⁾, men afviger især ved sin Køl og sin konkave Basis.

Danien. Koralkalk: Faxe (5 Ekspl.).

Fra Saltholm er Museet i Besiddelse af et Par Brudstykker af en *Scalaria*, forskellig fra den ovenfor beskrevne. Den har langt færre, men til Gengæld betydelig kraftigere Tværribber, nærmest som hos *Sc. Johnstrupi* MÖRCH, der er beskrevet fra Paleocænet ved Kjøbenhavns vestre Gasværk. Resterne ere dog altfor ubetydelige til en nærmere Bestemmelse.

¹⁾ F. KAUNHOWEN: Die Gastropoden der Maestrichter Kreide. S. 43, T. 3, Fig. 3—4.

Familie: **Vermetidae** ADAMS.

Slægt: **Siliquaria** BRUGUIÈRE.

Siliquaria ornata (M. U. H.), LUNDGREN.

Table I, Fig. 11—12.

1847. *Siliquaria ornata* M. U. H., Amtl. Bericht. Kiel. S. 118.

1866. — — — ; v. FISCHER-BENZON, Ueb. das rel. Alter d. Faxekalkes. S. 16.

1867. — — — ; LUNDGREN, Palaeont. Iaktt. etc. S. 17, T. I, Fig. 4.

Stenkærnen er spiralformet som en Proptrækker. Vindingerne ere fuldstændig fri; jo yngre Vindingerne ere, desto større er deres Højde; hyppig er dog hele Formen noget uregelmæssig, Kærnen Gennemsnit er cirkelrundt, dens Overflade glat. Mærker efter Skallens Slids ere meget tydelige, da Stenkærnen gennem denne hænger sammen med den Masse, der oprindelig efter Dyrets Død omsluttede Skallen; man ser derfor en fin Liste løbe paa langs nedad hele Stenkærnen, i Reglen paa Vindingernes Overside.

Aftryk af Skallen vise, at denne har baaret fine Ribber, der vare ligesaa brede eller lidt smallere end deres indbyrdes Mellemrum. Paa tværs af Ribberne gik fine undulerende Linjer, saa at Overfladen mindede noget om Skallen hos mange *Spondylus*-Arter. Hist og her fandtes kraftigere Tilvækstmærker.

Arten opnaaede en ret betydelig Størrelse; den tykkeste Stenkærne, jeg har set, maalte i Diameter 10,5 Mm.

Danien. Koralkalk: Faxe (ret almindelig).

Familie: **Cerithiidae** MENKE.

Slægt: **Cerithium** ADAMS.

Cerithium pseudotelescopium (M. U. H.), n. sp.

Table I, Fig. 13—14.

1847. *Cerithium pseudotelescopium* M. U. H., Amtl. Bericht Kiel. S. 118.

1866. — — — ; v. FISCHER-BENZON, Ueb. das rel. Alter des Faxek. S. 16.

Coquille turriculée-allongée, à tours aplatis, assez nombreux. Suture indistincte. Columelle avec, en bas, un pli tranchant. L'ouverture semble avoir été de forme quadrangulaire-arrondie. Les premiers tours sont ornés, en haut et en bas, d'une rangée longitudinale de faibles tubercles; entre ces deux spirales tuberculées un certain nombre de fines stries longitudinales. Les derniers tours présentent seulement un nombre indéterminé de stries longitudinales faiblement enfoncées. — Hauteur, 100^{mm} environ; diamètre du dernier tour, 30^{mm} environ.

Forlænget taarnformet med talrige fuldstændig flade Vindinger. Suturen mellem de ældre Vindinger er meget utydelig; mellem de yngre noget fordybet. Sidste Vinding synes i Nærheden af Mundingen at have udvidet sig temmelig stærkt baade nedadtil og udadtil. Forneden paa Skalstøtten ses en skarp Fold, som kan følges op gennem alle Vindingerne. Mundingens Form synes at have været afrundet-firkantet.

De ældre Vindinger have baaret en øvre og en nedre Række af svage Knuder, begge Rækker i Nærheden af de respektive Suture; desuden en Del fine Spiraler. Knuderækkerne tabe sig imidlertid efterhaanden, saa at de yngre Vindinger kun prydes af et Antal svagt fordybede Spirallinjer. Paa en Vinding, hvis Diameter er 24 Mm. og Højde 8 Mm., tælles 10 saadanne Spiraler, men deres Antal synes at variere noget.

Det største Eksempel, jeg har set, maaler c. 100 Mm. i Højde; Slutningsvindingens Diameter er her c. 30 Mm.

Arten varierer ikke saa ganske lidt, men Yderformerne synes at være forbundne ved Mellemlid. Dog er det muligt, at man med bedre Materiale (det hidtil indsamlede bestaar for største Delen af Stenkærner uden de tilhørende Aftryk) vil kunne udskille flere Arter. Særlig gælder dette om en Del Eksemplarer, hvis Vindinger ere temmelig konvekse. Dette Spørgsmaal maa overlades til Fremtiden.

Det er i Reglen vanskeligt at adskille Stenkærner af denne Art fra Stenkærner af de andre ved Faxefundne *Cerithium*-Arter. Gennemgaaende synes Vindingerne at være højere hos *C. pseudotelescopium* end hos de andre; ligeledes har denne Art Folden paa Skalstøtten siddende lavere, end det er Tilfældet hos de øvrige.

Et Brudstykke af en Stenkærne fra Saltholmskalk hører efter al Sandsynlighed herhen.

Danien. Koral- og Bryozokalk: Faxefund (almindelig). — Saltholmskalk: Saltholm (1 Ekspl.).

Cerithium selandicum (M. U. H.), LUNDGREN.

Tavle I, Fig. 15—16.

1847. *Cerithium selandicum* M. U. H., Amtl. Bericht Kiel. S. 118.

1866. — — — ; v. FISCHER-BENZON, Ueb. das rel. Alt. d. Faxek. S. 16.

1867. — — — ; LUNDGREN, Pal. Iaktl. etc. S. 17, T. I, Fig. 2.

Forlænget taarnformet med talrige, flade Vindinger. Skalstøtten med en stærk Fold. Mundingens Form ikke iagttagen; den forreste Kanal synes imidlertid at have været ret vel udviklet.

Suturen mellem Vindingerne kun lidet fordybet. Vindingerne dækkede af fine Spirallinjer. Umiddelbart under Suturen ses to Rækker Smaaknuder, der i Reglen ere tilstede i samme Antal i de to Rækker, idet den ene Rækkes staa lige under den andens og

oftest ere forbundne med disse ved svage Lister; i enkelte Tilfælde bliver denne Forbindelse saa kraftig, at der i Stedet for de 2 Rækker af runde Smaaknuder ligesom dannes 1 Række aflange Knuder. Umiddelbart over den nederste Sutur findes en Række af lignende Knuder, som i Reglen ikke korresponderer med de to øverste Rækkers. En fjerde Række af ganske smaa Knuder, hvilken efter LUNDGREN'S Beskrivelse skal findes mellem den næstøverste og den nederste Række, har jeg kun set hos et Par Eksemplarer. Afstanden mellem de to øverste Knuderækker kan være noget forskellig hos forskellige Eksemplarer. Trods disse Variationer i Skulptur er jeg dog tilbøjelig til at sammenfatte alle disse Former under een Art.

Det største Eksemplar, jeg har set, har maalt mindst 60 Mm. i Højde; sidste Vinding er 17 Mm. i Diameter og c. 6,5 Mm. høj.

Fra Saltholmskalken haves et Aftryk af en *Cerithium* med 3 Knuderækker, hvis indbyrdes Mellemrum ere omtrent ens; det tilhører sandsynligvis den her omtalte Art.

LUNDGREN anfører *C. selandicum* fra Cerithiumkalken («Faxelagret») i Stevns Klint. Dette beror vel paa en Forveksling med den følgende Art. I hvert Fald har jeg ikke i Mineralogisk Museums Samlinger fra denne Lokalitet kunne finde nogen *C. selandicum*.

Danien. Koral- og Bryozokalk: Faxe (en af de her hyppigst forekommende Arter).
— Saltholmskalk: ? Saltholm (1 Ekspl.).

Cerithium balticum FORCHHAMMER.

Tavle I, Fig. 17—18.

1860. *Cerithium balticum* FORCHHAMMER, Om Leivingsforholdene og S sammensætningen af det nyere Kridt i Danmark. S. 1.

Coquille conique-allongée, à tours nombreux, légèrement convexes. Suture peu enfoncée. Immédiatement au-dessous de la suture, une série de tubercules séparée par une dépression peu profonde d'une seconde série de tubercles, qui se trouve placée un peu au-dessus du milieu du tour. Une troisième série de tubercles, est située à une faible distance de la suture inférieure. En outre, de fines stries longitudinales et de fines stries d'accroissement, les dernières fortement courbées. — Hauteur, 26^{mm} environ; diamètre du dernier tour, 11^{mm}.

Forlænget kegleformet med talrige, svagt konvekse Vindinger; Suturen kun lidt fordybet. — Vindingerne bære fine Spirallinjer. Tæt op til den øverste Sutur ses en Række af smaa Knuder; derefter følger en svag Depression og derpaa endnu en Række af Knuder; denne sidste Række findes lidt ovenfor Vindingens Midte. Fjærnet lidt fra den nederste Sutur ses en tredje Knuderække; hist og her staa Knuderne i de to nederste Rækker lige over hverandre, og der findes da gjerne en svag Liste mellem de to korresponderende Knuder. Spiralerne, der ogsaa løbe henover Knuderne, krydses af fine, stærkt tilbagebøjede Tilvækstlinjer. Hos et Par større Eksemplarer forsvinde paa Slutningsvindingen de to nederste Knuderækker, saa at man paa den nederste Del af denne Vinding kun ser Spirallinjer og Tilvækststriber.

Hvad Skulptur angaar, minder denne Art en Del om *C. selandicum* (M. U. H.), LUNDGR., saa at det som ovenfor omtalt er sandsynligt, at LUNDGREN har forvekslet disse to Arter, naar han angiver ovenfor nævnte Art fra «Faxelagret» i Stevns Klint. Imidlertid er der dog, som det fremgaar af Beskrivelserne, ej ringe Forskel mellem Arterne ogsaa i Retning af Skulptur; mest iøjnefaldende i saa Henseende er den Forskel, der viser sig i Knuderækkernes Beliggenhed. Om der hos *C. balticum* findes nogen Fold paa Columella, saaledes som Tilfældet er hos *C. selandicum*, har jeg paa Grund af Materialets (S. 6 (210)) omtalte ejendommelige Bevaringstilstand ikke kunnet afgøre.

Højde c. 26 Mm., sidste Vindings Diameter 11 Mm.

Yngre Senon. Cerithiumkalk: Stevns Klint (den hyppigste af de her fundne Cerithier).

Cerithium Sartorii J. MÜLLER?

Tavle I, Fig. 19.

1851. *Cerithium Sartorii* J. MÜLLER, Monogr. der Petref. der Aachen. Kreidef. II. S. 49, T. 6, Fig. 4.

Et fint Aftryk af en Spids af en *Cerithium* (9 Vindinger) hører maaske herhen.

Slank taarnformet med mange konvekse Vindinger. Umiddelbart under Sømmen ses en Række af ganske smaa Knuder, derunder en Spiralfure og derpaa 2 Rækker af større Knuder, den øverste noget svagere end den nederste.

Yngre Senon. Cerithiumkalk: Stevns Klint (1 Ekspl.).

Cerithium fenestratum n. sp.

Tavle I, Fig. 20—21.

Coquille turriculée-allongée, à tours aplatis, nombreux. Suture peu apparente. Columelle munie d'un pli très prononcé. Les tours moyens portent 4 stries longitudinales, équidistantes; la strie supérieure, qui est plus large que les autres, se trouve séparée de la strie suivante par une faible dépression; une autre dépression, un peu plus profonde, sépare la quatrième strie de la suture inférieure. Côtes transversales nombreuses, fines, parfois dirigées un peu en arrière et séparées l'une de l'autre par un intervalle qui égale à peu près celui des stries. Hauteur, 33^{mm} environ; diamètre du dernier tour, 6^{mm}.

Meget slank, taarnformet med talrige, flade Vindinger; Suturen kun lidet iøjnefaldende. Columella med en kraftig Fold. Mundingens Form ikke iagttagen.

Skulpturen paa Mellenvindingerne har følgende Udseende: Der findes 4 ophøjede Spiraler med lige store indbyrdes Mellemrum; den øverste ligger umiddelbart under Suturen og er kraftigere (bredere) end de andre; den er skilt fra den næste ved en svag Depression. Den nederste Spiral skilles fra den nedre Suture ved en noget dybere Depression. Tværs over Spiralerne gaa talrige retlinede eller noget tilbagebøjede, fine Ribber, hvis indbyrdes

Afstand er lig med eller lidt mindre end Afstanden mellem Spiralerne; derved faar Skallen Udseende af ved Lister paa kryds og paa tværs at være delt i smaa, næsten kvadratiske Ruder. Med Alderen synes der at fremkomme flere Spiraler i Nærheden af Suturene, særlig lidt ovenfor den nederste.

Aftrykket af et næsten helt Eksemplar viser, at dette har været omtrent 33 Mm. højt, og sidste Vinding 6 Mm. i Gennemsnit. Andre Eksemplarer have været noget større.

Danien. Koralkalk: Faxe (sjældnen).

Cerithium faxense n. sp.

Tavle I, Fig. 22.

Coquille turriculée, très allongée, à tours nombreux, légèrement convexes. Suture peu visible. La columelle porte un pli très prononcé. Base aplatie. Tours moyens ornés de 3 stries élevées dont une (la moins accentuée) est placée tout contre la suture supérieure, tandis que les deux autres se trouvent dans le voisinage de la suture inférieure. Côtes transversales nombreuses et dirigées en arrière, surtout dans leur partie moyenne; leurs intersections avec les stries longitudinales sont marquées par des tubercules. — Hauteur, 25^{mm}; diamètre, 5^{mm},5.

Meget slank, taarnformet med talrige, svagt konvekse Vindinger; Suturen lidet synlig. Columella med en kraftig Fold. Mundingens Form ikke iagttagen. Basis flad.

De ældste Vindinger kendes ikke. Paa de andre Vindinger ses 3 ophøjede Spiraler, hvoraf den ene, som er svagere end de andre, ligger i Nærheden af den øvre Suture, medens de to andre findes i Nærheden af den nedre. Spiralerne krydses af talrige, i Midten stærkt tilbagebøjede Tværribber; paa Skæringspunkterne ses smaa Knuder.

Denne Art kendes kun i 4 Eksemplarer (Aftryk tildels med tilhørende Stenkærner), hvoraf intet er helt. Det mest fuldstændige har været c. 25 Mm. højt; sidste Vinding c. 5,5 Mm. i Gennemsnit.

Danien. Koralkalk: Faxe (4 Ekspl.).

Cerithium Moltkianum (M. U. H.), n. sp.

Tavle I, Fig. 23.

Coquille turriculée-allongée à tours nombreux, aplatis, légèrement convexes. Suture faiblement enfoncée. Columelle sans plis. Les premiers tours de la spire semblent avoir été lisses et, relativement, très convexes. Les tours moyens sont ornés de stries longitudinales, en nombre croissant, et de côtes transversales dont le nombre augmente également à mesure. Les intersections des stries et des côtes sont marquées par des tubercules. — Hauteur d'un spécimen incomplet, 19^{mm}; diamètre, 5^{mm}.

Forlænget taarnformet med talrige, lave, ganske svagt konvekse Vindinger; Suturen kun svagt fordybet. Columella uden Folder. Mundingens Form ikke tydelig iagttagen.

De allerførste Vindinger synes at have været glatte og forholdsvis stærkt konvekse. Først senere fremkommer efterhaanden Skulpturen, der bestaar dels af Spiralribber, dels af Tværribber. De førstnævntes Antal tiltager ganske langsomt; først findes kun én, men forholdsvis tidlig kommer den anden og derpaa den tredje til; langt senere (omtrent paa trettende Vinding) følge endnu flere efter, idet de begynde som sine ophøjede Linjer mellem de gamle Ribber. Ogsaa Tværribbernes Antal øges efterhaanden. Hvor Spiralribber og Tværribber skære hverandre, dannes Smaaknuder.

Det største foreliggende Eksempel er et Brudstykke, som maaler 19 Mm. i Højde; Tykkelsen naar op til 5 Mm. Selve Skallen synes altid at være opløst.

Yngre Senon. Cerithiumkalk: Stevns Klint (mindre hyppig).

Familie: **Aporrhaidæ** PHILIPPI.

Slægt: **Aporrhais** DA COSTA.

Aporrhais (Dimorphosoma) stenoptera GOLDF. sp.

1844. *Rostellaria stenoptera* GOLDFUSS, Petref. Germ. III. S. 18, T. 170, Fig. 6.

1888. *Helicanlar* — — ; HOLZAPFEL, Moll. der Aachener Kreide. S. 116, T. 12, Fig. 1—3.

1898. *Aporrhais (Dimorphosoma) stenoptera* GOLDF. sp.; G. MÜLLER, Die Molluskenf. des Untersenon v. Braunsch. I. S. 113.

Slank taarnformet med noget hvælvede Vindinger, hvis Antal ikke ses paa noget af de foreliggende Eksemplarer. Den bageste Kanal kort, den forreste temmelig lang. Yderlæben fortsættes i en lang, sabeldannet Vinge, hvis Spids omtrent naar op i Højde med Suturen mellem næstsidste og sidste Vinding. Paa Vingen findes en Køl, som allerede begynder paa Slutningen af sidste Vinding. Vingen kan opnaa en Længde af c. 25 Mm. Inderlæben er stærkt fortykket.

Skulpturen bestaar af kraftige, skarpe, buede Ribber (c. 14 paa næstsidste Vinding), som blive svagere paa den nederste Halvdel af sidste Vinding. Tværribberne skæres af Spiraler, som allerede spores paa 3.-sidste Vinding; paa næstsidste Vinding ses 10—12 Spiraler; paa sidste Vindings nederste Halvdel ere de særlig kraftige, kraftigere end Tværribberne, og staa her tættere end paa næstsidste Vinding. Temmelig fremtrædende Varices ses hist og her.

Højde 45 Mm.; sidste Vindings Højde 25 Mm.

Ældre Senon. Grønsand: Bavnodde og Stampen (ikke sjælden).

Aporrhais (Lispodesthes) Schlotheimi A. ROEMER sp.

1841. *Rostellaria Schlotheimi* A. ROEMER, Die Verst. d. Norddeutsch. Kreidegeb. S. 77, T. 11, Fig. 6.

1844. — *papilionacca* GOLDFUSS, Petref. Germ. III. S. 18, T. 170, Fig. 8.

1888. *Lispodesthes Schlotheimi* A. ROEM. sp.; HOLZAPFEL, Moll. der Aachen. Kreide. S. 118. T. 12, Fig. 11—13.
 1898. *Aporrhais (Lispodesthes) Schlotheimi* A. ROEMER sp.; G. MULLER, Die Mollusk. v. Braunschw. etc. I. S. 109, T. 14, Fig. 17.

Forlænget tenformet med 6(?) noget hvælvede Vindinger. Sidste Vinding forsynet med en temmelig kort Kanal; Yderlåben forlænget til en bred Vinge, som er fastvoksen til Skallen omtrent til Midten af næstsidste Vinding; Vingens øvre Kant er ikke tydelig paa det eneste foreliggende Eksempel, dog synes den af HOLZAPFEL omtalte Bugt at være tilstede. Vindingerne ere dækkede af svage Tværribber, hvoraf der er c. 18 paa næstsidste Vinding; paa sidste Vinding blive de efterhaanden svagere, ligesom deres indbyrdes Mellemrum her bliver større. Tilstedeværelsen af Varices har jeg ikke med Sikkerhed kunnet konstatere.

Til Grund for ovenstaaende Beskrivelse ligger en Stenkærne, der er 28 Mm. høj; sidste Vindings Højde 16 Mm.

Ældre Senon. Grønsand: Bavnodde (1 Ekspl.).

Familie: **Cypræidae** GRAY.

Slægt: **Cypræa** LINNÉ.

Cypræa spirata v. SCHLOTHEIM sp.

Tavle II, Fig. 1—3.

1820. *Cypræacites spiratus* v. SCHLOTHEIM, Petrefactenkunde. S. 118.
 1847. *Cypræa spirata* SCHLOTIL.; Amtl. Bericht Kiel. S. 118.
 1866. — — — ; v. FISCHER-BENZON, Ueb. das rel. Alt. des Faxek. S. 15.
 1867. — — — ; LUNGGREN, Palaeont. iaktl. S. 16, Tav. 1, Fig. 3.

Af denne Art har jeg kun set Stenkærner, tildels med de tilhørende Aftryk af Skallens Yderside.

Stenkærnen er ægformet, afsmalnende temmelig stærkt nedadtil. Spiret rager lidt op over sidste Vinding; hos fuldvoksne Eksemplarer synes det at være dannet af c. 4 Vindinger, men Spidsen er saa godt som altid afbrudt. Munden smal, temmelig svagt buet; den udvider sig noget nedadtil; begge dens Rande ere i hele deres Udstrækning forsynede med Tænder. Baade den øvre og den nedre Kanal have været vel udviklede.

Et Aftryk af Spirets Yderside viser, at dette har været stærkt tilspidset; de ældste Vindinger have baaret nogle faa fine, ophøjede Spirallinjer, som krydsedes af Tværlinjer af omtrent samme Styrke som Spiralerne, saa at Overfladen dækkedes af et ret regelmæssigt, kvadratisk Net. Sidste Vinding glat, hævende sig ved Munden op i Højde med næstnederste Suture eller endnu højere.

En nogenlunde fuldstændig, temmelig stor Stenkærne viser følgende Maal: Højde 33 Mm., Bredde 22,5 Mm.; Mundingens Højde 31 Mm., dens største Bredde 3,5 Mm.

Yngre Senon. Cerithiumkalk: Stevns Klint (1 Ekspl.).

Danien. Koralkalk: Faxe (meget hyppig). — Bryozokalk: Faxe (hyppig). — Aggersborggaard (8 Ekspl.).

Cypraea bullaria v. SCHLOTHEIM sp.

Tavle II. Fig. 4—5.

1820. *Cypraeacites bullarius* v. SCHLOTHEIM, Petrefactenkunde. S. 117.
 1835. *Cypraea bullaria* LYELL, On the Cret. and Tert. Strata of the Danish Isl. S. 250, T. 18, Fig. 1—3.
 1847. — *bullata* SCHLOTH.; Amtl. Bericht Kiel. S. 118.
 1866. — *bullaria* SCHLOTH.; v. FISCHER-BENZON, Ueb. das rel. Alter des Faxek. S. 15.
 1867. — — — ; LUNDGREN, Palaeont. Iakt. S. 15.

Af denne Art er Mineralogisk Museum i Besiddelse af et fuldstændig bevaret Eksemplar, som lægges til Grund for Beskrivelsen¹⁾.

Skallen er kort-ægformet, meget stærkt buget. Spiret er fuldstændig skjult af sidste Vinding. Mundingen snever, noget videre fortil end bagtil; formet som et svagt bøjet, omvendt S; begge Mundrandene ere i hele deres Udstrækning forsynede med Tænder, som ere kraftigere fortil end bagtil og ligeledes kraftigere paa den indre end paa den ydre Mundrand. Overfladen glat og glinsende.

Det her beskrevne Eksemplar maaler 14 Mm. i Højde og 10,5 Mm. i Bredde; Mundingens største Bredde c. 1,5 Mm. — Stenkærner synes at være noget kortere; Spiret ses her som Regel slet ikke; man ser kun en Navle i Kærnsens Spids. Undertiden rager dog Spiret op omtrent i Højde med sidste Vindings Overkant; man ser da, at de første Vindinger ikke have været aldeles indesluttede i de følgende.

GRÖNWALL²⁾ anfører denne Art fra Cerithiumkalken i Stevns Klint; dette beror imidlertid paa en Forveksling med *C. spirata* v. SCHLOTH. sp.

Danien. Koralkalk: Faxe (meget hyppig). — Bryozokalk: Faxe (hyppig). — Aggersborggaard (2 Ekspl.).

¹⁾ Ogsaa i Hr. cand. polyt. C. E. AAGAARD'S Samling findes et Eksemplar, hvis Skal paa et lille Brudstykke naar endnu er i Behold; Mundingen paa dette Eksemplar er dog næsten i hele sin Længde tildækket af Stenmassen. Høiden er 22 Mm., Bredden 16 Mm. — Efter at ovenstaaende var skrevet, er Museet kommen i Besiddelse af endnu 4 godt bevarede Eksemplarer.

²⁾ K. A. GRÖNWALL: Några anmärkningar om lagerserien i Stevns Klint. Geol. För. i Stockholm Förhandl. Bd 21. Stockholm 1899. S. 371.

Cypraea globuliformis (M. U. H.), n. sp.

Tavle II, Fig. 6.

1847. *Cypraea globuliformis* M. U. H., Amtl. Bericht Kiel. S. 118.

1866. — — — ; v. FISCHER-BENZON, Ueb. das rel. Alter des Faxek. S. 15.

Moule interne très renflé, subglobuleux. Sommet de la spire de niveau à peu près avec le bord supérieur du dernier tour. Ouverture très étroite, un peu moins courbée que chez le *C. bullaria* v. SCHLOTH. sp. Les deux bords de l'ouverture dentés. Test lisse et luisant. — Hauteur d'un moule interne, 10^{mm},5; largeur 9^{mm}.

Denne hidtil ubeskrevne Art adskiller sig fra *C. bullaria* v. SCHLOTH. sp. paa følgende Maade. Stenkærnerne ere stærkere hvælvede, saa at de næsten ere kuglerunde; Spirets Spids er omtrent i Højde med sidste Vindings øverste Kant, hvilket dog undertiden ogsaa er Tilfældet hos *C. bullaria*. Munden er meget smal og næppe saa stærkt bøjet som hos *C. bullaria*.

Højde 10,5 Mm., Bredde 9 Mm.

Det er muligt, at denne Art kun er en Form af *C. bullaria*, fra hvilken det i hvert Fald hyppig er vanskeligt at adskille den. Indtil et mere righoldigt Materiale foreligger, har jeg dog valgt at opretholde Arten.

Danien. Korall- og Bryozokalk: Faxe (sjælden).

Familie: **Tritonidae** ADAMS.

Slægt: **Tritonium** LINK.

Tritonium fenestratum n. sp.

Tavle II, Fig. 7—8.

Coquille ovale-allongée à 7 tours ventrus. Canal de longueur moyenne, un peu courbé. Ouverture ovoïde; bord externe de l'ouverture renflé, garni d'un petit nombre de dents fortes. Columelle à 3 plis. Sculpture composée de stries longitudinales (au nombre de 4 sur l'avant-dernier tour, de 13 environ sur le dernier) et de stries transversales nombreuses, élevées, aussi fortes à peu près que les stries longitudinales et séparées par le même intervalle que ces dernières. Les intersections des stries sont marquées par des tubercules. Varices très accentuées, à des distances de $\frac{3}{4}$ de tour. — Hauteur, 23^{mm}; hauteur du dernier tour, 13^{mm}; largeur, 9^{mm},5.

Skallen tenformet med 7 bugede Vindinger; sidste Vinding c. $\frac{3}{5}$ af hele Længden, afsmalner temmelig hurtig nedad mod Kanalen, som er middellang og noget bøjet til Siden. Munding ægformet; ydre Mundrand opsvulmet, med et ringe Antal stærke Tænder. Columella med 3 Folder, hvoraf den øverste er noget fjærnet fra de andre.

Skulpturen bestaar af ophøjede Spirallinjer; paa næstsidste Vinding ses 4 saadanne, paa sidste Vinding c. 13. Den næstøverste af Spiralerne er i Reglen svagere end de andre.

Desuden findes talrige, ophøjede Tværlinjer omtrent af samme Styrke som Spiralerne og med samme indbyrdes Afstand som disse, saa at der dannes et temmelig regelmæssigt, kvadratisk Net paa Skallens Overflade. Skæringspunkterne mellem Spiralerne og Tværlinjerne ere ophøjede til smaa Knuder. Stærke Varices med omtrent $\frac{3}{4}$ Vinding indbyrdes Afstand; de ses ogsaa særdeles tydelig (som Furer) paa Stenkærner. — Højde 23 Mm.; sidste Vindings Højde 13 Mm., Bredde 9,5 Mm.

Denne Art staar meget nær den eocæne *Tr. viperinum* LAMK.; den adskiller sig fra denne ved det større Antal Spiraler paa Mellemvindingerne, idet der hos *Tr. viperinum* efter Afbildningerne at dømme langt senere end hos *Tr. fenestratum* optræder flere end 2 Spiraler. Af Kridtformer stemmer den bedst med *Tr. tuberculatum* KACHHOWEN, men Basis er her en helt anden.

Danien. Koralkalk: Faxe (ikke sjælden). — Bryozokalk: Faxe (mindre hyppig).

Tritonium subglabrum n. sp.

Tavle II, Fig. 9—10.

Coquille pyramidale, assez courte, à tours très ventrus, séparés par des sutures profondes. Canal fortement recourbé. Ouverture ovale, distinctement séparée du canal; labre externe très épaissi, à surface intérieure dentée. Columelle sans plis. Test d'ordinaire complètement lisse; dans des cas rares on distingue toutefois de fines stries longitudinales et transversales. Varices assez fortes, à des distances de $\frac{3}{4}$ de tour. — Hauteur de 47^{mm}; hauteur du dernier tour, 34^{mm}; largeur, 22^{mm}.

Stenkærnen kort-pyramideformet med meget stærkt bugede Vindinger, som adskilles ved dybe Sømme. Sidste Vinding smalner pludselig af nedad imod Kanalen, som er stærkt tilbagebøjet. Munden oval, skarpt adskilt fra Kanalen. Yderlæben stærkt fortykket; dens Inderside med Tænder. Columella uden Folder.

Efter Aftryk af Skallens Yderside at dømme synes denne at have været næsten fuldstændig glat; paa nogle Eksemplarer ser man den dog tydelig dækket af fine Spirallinjer, som krydses af Tværlinjer. Med c. $\frac{3}{4}$ Vindings Mellemrum findes temmelig stærke Varices.

Alle undersøgte Eksemplarer ere mer eller mindre defekte; efter en næsten fuldstændig Stenkærne kunne følgende Maal angives: Højde 47 Mm.; sidste Vindings Højde 34 Mm., Bredde 22 Mm.

Danien. Koralkalk: Faxe (ret almindelig). — Bryozokalk: Faxe (sjælden).

Tritonium biplicatum (M. U. H.), n. sp.

Tavle II, Fig. 11—13.

Coquille ovale-allongée, à tours ventrus. Hauteur du dernier tour, $\frac{7}{10}$ de la hauteur totale de la coquille. Ouverture ovale-allongée, à canal court, courbé. Bord

externe de l'ouverture très épaissi, denté à l'intérieur. Columelle à deux plis obliques. — Stries longitudinales, nombreuses, très fines, de finesse inégale; côtes transversales très nombreuses, faibles; celles des premiers tours sont plus marquées que les autres. Varices très fortes, inégalement espacées.

Langstrakt-oval med bugede Vindinger. Sidste Vinding stor, indtagende omtrent $\frac{7}{10}$ af hele Skallens Højde. Munden langstrakt-oval med en kort, til Siden bøjet Kanal. Ydre Mundrand stærkt fortykket, med Tænder indvendig. Columella med to skraatstillede Folder.

Skulpturen bestaar af talrige, meget fine, ophøjede Spiraler, hvoraf enkelte uden nogen bestemt indbyrdes Afstand ere kraftigere end de andre. Meget talrige, men svage Tværribber, der ere særlig tydelige paa de ældre Vindinger og efterhaanden tabe sig paa de yngre. Varices meget stærke; de efterlade ogsaa Aftryk paa Stenkærner; deres indbyrdes Afstand er meget varierende; meget hyppig følge to umiddelbart efter hinanden, medens Afstanden undertiden er større end en Vinding.

Et enkelt Eksempel har en Del af Skallen bevaret; de øvrige findes i den sædvanlige Bevaringstilstand.

Danien. Koralkalk: Faxe (ikke sjælden). — Bryozokalk: Faxe (sjælden).

Tritonium sp.

Fra Faxe er Mineralogisk Museum i Besiddelse af et Par Stenkærner og et Par meget ufuldstændige Aftryk af en *Tritonium*, hvis Vindinger ere stærkt bugede; Kanalen er lang og stærkt bøjet; Afstanden mellem Varices meget stor. Overfladen har baaret en Del Spiralribber med stærke Knuder, som ere ordnede i Tværrækker (sidste Vinding har 17 saadanne Rækker). Paa Mellemvindingerne ses 3 Spiralribber, hvoraf den øverste ligger noget nedenfor Suturen. Paa sidste Vinding er Antallet større; de forsvinde efterhaanden nedad mod Kanalen. Desuden har Skallen været fint spiralstribet. — Et noget deformeret Eksempel fra Saltholmskalken hører formodentlig ligeledes herhen.

Danien. Koralkalk: Faxe (sjælden). — Saltholmskalk: Bredstrup Klint (1 Ekspl.).

I «Amtlicher Bericht über die 24. Versammlung Deutscher Naturforscher und Aerzte in Kiel 1846» findes (S. 118) opført følgende *Tritonium*-Arter fra Faxe: *Tr. annectens* M. U. H., *Tr. retiferum* M. U. H., *Tr. laevigatum* M. U. H. samt *Tritonium* sp. I sit Arbejde om Faxekalken har v. FISCHER-BENZON optaget de samme Navne. Disse Arter ere imidlertid aldrig beskrevne, og det er nu umuligt paa Grundlag af Mineralogisk Museums Materiale med Sikkerhed at afgøre, hvilke Arter Navnene høre til. Heller ikke Museet i Kiel synes at kunne give nogen Oplysning i saa Henseende. Jeg har derfor anset det for rettest at bruge helt ny Navne; det ene af disse, *Tr. biphicatum*, har tidligere været anvendt her paa Museet; det stammer sandsynligvis fra MÖRCH, som inden sin Død havde faaet paabegyndt en Undersøgelse af Faxe-Gastropoderne.

Familie: **Buccinidae** TROSCHEL.

Slægt: **Nassa** MARTINI.

Nassa? supracretacea n. sp.

Tavle II, Fig. 14—15.

Coquille ovale, à 6 tours ventrus, séparés par des sutures assez profondément imprimées. Hauteur du dernier tour, $\frac{4}{5}$ — $\frac{5}{6}$ de la hauteur totale de la coquille. Canal court et fortement courbé. Ouverture allongée, assez étroite, à bords épaissis; le bord externe muni d'un certain nombre de dents. — Côtes transversales tranchantes et assez fortes; sur le dernier tour elles s'affaiblissent en bas; celles de l'avant-dernier tour sont au nombre de 24 environ. Stries longitudinales assez faibles. — Hauteur, 18^{mm}; hauteur du dernier tour, 14^{mm}; largeur, 9^{mm}.

Skallen oval, dannet af 6 bugede Vindinger, som adskilles af temmelig dybe Sømme. Sidste Vinding stor, indtagende $\frac{4}{5}$ — $\frac{5}{6}$ af hele Skallens Højde; nedadtil gaar den temmelig jævnt over i Kanalen, som er kort og stærkt bøjet. Mundingen aflang, forholdsvis snever; dens Rande fortykkede; Yderranden med en Del Tænder paa sin indvendige Side.

Skulpturen bestaar af skarpe og forholdsvis stærke Tværribber, som paa sidste Vinding blive svagere nedadtil; deres Antal er paa næstsidste Vinding c. 24. Ribberne krydses af meget svagere Spiraler, som dog paa sidste Vindings nederste Del blive kraftigere og her opnaa omtrent samme Styrke som Ribberne. — Paa Stenkærner ses undertiden svage Spor af Tværribberne.

Et Eksemplar viser følgende Maal: Højde 18 Mm.; sidste Vindings Højde 14 Mm.; Bredde 9 Mm.

Danien. Koralkalk: Faxe (7 Ekspl.).

Familie: **Fusidae** TRYON.

Slægt: **Fusus** LAMARCK.

Fusus faxensis n. sp.

Tavle II, Fig. 16—17.

Coquille fusiforme dont les tours ventrus, qui sont au nombre de 8 au moins, se trouvent séparés par des sutures assez déprimées; partie supérieure des tours aplatie ou faiblement excavée. Canal long, droit. Ouverture ovale. Columelle sans plis. — Stries longitudinales élevées, tranchantes, bien marquées à la partie la plus renflée du tour. Stries transversales élevées, un peu moins fortes que les stries longitudinales et dirigées légèrement en arrière à une faible distance de la suture supérieure. En outre, des plis transversaux, très prononcés, au nombre de 8 environ sur chaque tour; en haut ils s'arrêtent un peu au-dessous de la suture; sur le dernier tour ils disparaissent au voisi-

nage du canal. — Hauteur (le canal non compris), 55^{mm}; longueur du canal, 35^{mm} environ; hauteur du dernier tour (le canal y compris), 50^{mm} environ.

Skallen tenformet med mindst 8 bugede Vindinger, som adskilles af temmelig flade Suturen. Umiddelbart under Suturen er Vindingen flad, undertiden svagt udhulet; det nederste Parti er stærkt hvælvet; paa sidste Vinding gaar det temmelig brat over i den lange, lige Kanal. Munden oval. Columella uden Folder.

Skulpturen dannes af en Del ophøjede, skarpe Spirallinjer, der ere temmelig svage paa det flade Parti under Suturen, men derimod stærke paa den bugede Del af Vindingen; de findes ligeledes paa sidste Vindings nederste Del. Disse Spiraler krydses af noget svagere, ophøjede Tværlinjer, som lidt nedenfor Suturen ere noget tilbagebøjede; de fortsættes helt ned paa Kanalen. Desuden findes meget stærke Tværfolder i et Antal af c. 8 paa hver Vinding; paa de ældre Vindinger er deres Antal mindre, de begynde først et Stykke under Suturen; paa sidste Vinding tabe de sig nedad mod Kanalen. Paa Stenkærner ses Tværfolderne samt Spiralerne i Reglen meget tydelig; mindre tydelige ere her de fine Tværlinjer.

Det bedst bevarede Eksemplar, et Aftryk, mangler Kanalen; dets Højde (uden Kanal) er 55 Mm. En Stenkærne af omtrent samme Størrelse har en c. 35 Mm. lang Kanal; dens sidste Vinding maaler — Kanalen medregnet — c. 50 Mm. i Højde. Enkelte Eksemplarer have været betydelig større.

Denne Art ligner ikke, saavidt jeg kan se, nogen anden Art fra Kridtet; derimod synes den at være nær beslægtet med Arter fra Eocænet i Parisbækkenet.

Danien. Koralkalk: Faxe (c. 15 Ekspl.).

I «Proceed. of the Geol. Soc. of London», Vol. II (1835), S. 218 omtaler BECK en *Fusus elongatus* BECK, hvilken Art skal være fælles for Aflejringerne ved Faxe og ved Kunrad i Holland; nogen Beskrivelse har BECK imidlertid aldrig offentliggjort, saa at det maa henstaa uafgjort, om det er den ovenfor beskrevne Art, BECK har givet dette Navn. — Efter v. FISCHER-BENZON (l. c. S. 15) skal BRONN i sin «Lethaea» anføre *Fusus Neptuni* fra Faxe: Dette beror paa en Fejltagelse; som Findested for denne Art angiver BRONN kun Pisolithkalken i Parisbækkenet. Selv opfører v. FISCHER-BENZON i sin Fortegnelse over Forsteningerne fra Faxekalken en *Fusus sp.*

Slægt: **Fasciolaria** LAMARCK.

Fasciolaria glabra n. sp.

Tavle II, Fig. 19—20.

Coquille fusiforme-allongée à tours quelque peu convexes, au nombre de 7 environ, séparés par des sutures enfoncées. Ouverture ovoïde-oblongue. Canal droit, de la même longueur à peu près que l'ouverture. Columelle à 4 plis dont l'inférieur un peu plus faible que les autres. Labre externe muni de dents, au nombre de 9 environ. — Au-dessous

de la suture se trouve parfois une carène faible mais tranchante. Test lisse. — Hauteur, 9^{mm}; hauteur du dernier tour (le canal y compris), 6^{mm,5}; largeur 4^{mm}.

Forlænget tenformet. Spiret med c. 7 Vindinger, der ere noget konvekse og adskilles af fordybede Suturer. Under Suturen ses undertiden en svag, men skarp Køl; forøvrigt er Skallen glat; dog kan undertiden en svag Antydning af Spirallinjer iagttages. Munden er aflang-ægformet og fortsættes nedadtil i en Kanal, som er lige og omtrent af samme Længde som Munden. Columella bærer 4 skæve Folder, hvoraf den nederste synes at være noget svagere end de andre. Paa en Stenkærne ses Spiralrækker af svage Gruber, der antyde, at Yderløben har været krenuleret; paa sidste Vinding findes 9 saadanne Rækker.

Denne Art er hidtil funden i kun 4 ret ufuldstændige Eksemplarer (Stenkærner med Aftryk). Det bedst bevarede har haft følgende omtrentlige Maal: Højde 9 Mm., Bredde 4 Mm., Højden af sidste Vinding (Kanal iberegnet) 6,5 Mm.

Yngre Senon. Cerithiumkalk: Stevns Klint (4 Eksp.).

Familie: **Volutidae** GRAY.

Slægt: **Volutomitra** GRAY.

Volutomitra quinqueplicata n. sp.

Tavle II, Fig. 21—22.

Coquille fusiforme-allongée à tours légèrement convexes, séparés par des sutures distinctes. Le nombre des tours est de 8 environ. Ouverture allongée, présentant, en avant, une échancrure courte et large. Columelle à 4 plis obliques, presque également prononcés, au-dessus de ceux-ci un cinquième, beaucoup plus faible. — Abstraction faite des stries d'accroissement plus ou moins marquées le test est lisse. — Hauteur, 45^{mm}; hauteur du dernier tour, 29^{mm}, largeur, 13^{mm}.

Skallen langstrakt tenformet med c. 8 svagt hvælvede, af tydelige Sømme adskilte Vindinger. Sidste Vinding stor; den indtager c. $\frac{3}{5}$ af hele Skallens Højde. Munden langstrakt, endende fortil med en kort, vid Tud. Ydre Mundrand ikke fortykket. Columella bærer 4 temmelig stærke Folder af omtrent samme Styrke og med samme indbyrdes Afstand; ovenfor disse findes endnu en femte, meget svagere Fold; alle 5 Folder ere stillede meget skraat. — Overfladen glat; kun uregelmæssig skiftende, stærkere og svagere Tilvækstlinjer findes.

Et Eksempel, der foreligger tildels baade som Aftryk og som Stenkærne, viser følgende Maal: Højde 45 Mm.; sidste Vindings Højde 29 Mm., dens Bredde 13 Mm. Andre, mindre fuldstændig bevarede Eksemplarer have været noget større.

Paa Grund af de 4 lige stærke Folder og den simple, skarpe ydre Mundrand har jeg henført denne Art til Slægten *Volutomitra* GRAY.

Danien. Koralkalk: Faxe (ikke ganske faa Eksemplarer, men hører dog til de sjældnere Former).

Slægt: **Voluta** LINNÉ.

Voluta (Aurinia) faxensis n. sp.

Tavle III, Fig. 1—3.

Coquille fusiforme-allongée, à spire tronquée. Tours de la spire renflés, complètement lisses. Ouverture étroite, en forme de fente, plus élargie en son milieu. Echancreure courte. Columelle à 3 plis forts, obliques; le pli antérieur est le plus prononcé. Au-dessous de la suture se trouve parfois une faible dépression. — Hauteur, 92^{mm} environ; hauteur du dernier tour, 68^{mm}; largeur, 38^{mm}.

Skallen langstrakt tenformet med afstumpet Spir; Vindingerne stærkt hvælvede, fuldstændig glatte. Sidste Vinding indtager omtrent $\frac{3}{4}$ af hele Skallens Højde. Munden formet som en smal Spalte, bredest paa Midten og afsmalnende jævnt op- og nedad; den ender forneden med en kort Tud. Columella bærer 3 kraftige, skraat stillede Folder, hvoraf den forreste er noget kraftigere end de andre. — Enkelte Eksemplarer afvige ved en slankere Form og fladere Vindinger; under Suturen ses tillige en mer eller mindre tydelig Depression. Denne Form synes dog ved Mellemlid at være forbunden med den ovenfor beskrevne, saa at den vel næppe er artsforskellig fra denne.

Arten foreligger i mer eller mindre fuldstændige Stenkærner, tildels med de tilhørende Aftryk af Skallens Yderside. En Stenkærne, hvis Spids er afbrudt, har haft følgende Dimensioner: Højde c. 92 Mm., Bredde 38 Mm.; sidste Vindings Højde 68 Mm. En slank Stenkærne, som ligeledes mangler Spidsen, har maalt: Højde c. 87 Mm., Bredde 30 Mm.; sidste Vindings Højde 60 Mm. Enkelte Eksemplarer have været betydelig større.

Danien. Koralkalk: Faxe (ret almindelig). — Bryozokalk: Faxe (sjælden). — Saltholmskalk: Bredstrup Klint (1 Ekspl.).

Voluta (Lyria?) sp.

Tavle III, Fig. 5.

Skallen langstrakt, tenformet med 7 temmelig svagt hvælvede Vindinger. Munden har Form som en lang Spalte, forneden forsynet med en Tud. Yderlæben synes at have været glat. Inderlæbe og Columella utilgængelige for Undersøgelse. — Skulpturen dannes af et ringe Antal (paa de yngste Vindinger c. 8) Tværfolder, som paa sidste

Vinding først have en tilbagegaaende Retning, hvorpaa de krumme sig ganske jævnt fremefter og tabe sig efterhaanden nedadtil. Nogen finere Skulptur ses ikke.

Højde 55 Mm.; sidste Vindings Højde 37 Mm., Bredde 17 Mm.

Af mig bekendte Former ligner den her beskrevne Art mest *Lyria crassicostata* STOL. fra «Arrioloor group», men er en Del slankere end denne.

Danien. Koralkalk: Faxe (1 Aftryk).

Voluta (Volutilithes) sp.

Fra Saltholmskalken i Bredstrup Klint er Mineralogisk Museum i Besiddelse af en *Voluta*, som til en vis Grad minder om den paleocæne *V. nodifera* v. KOEN.¹⁾; Bevarings-tilstanden er imidlertid ikke tilstrækkelig god til en sikker Bestemmelse. Ligesom den omtalte Art ere de her foreliggende Eksemplarer dækkede af Knuder, ordnede i Spiralrækker og Tværrækker; den øverste og den næstøverste Spiralrække adskilles ved en Depression, ganske som hos *V. nodifera* v. KOEN. Derimod synes Mellemvindingerne at have haft 4 Spiralrækker og ikke blot 3, som *V. nodifera* i Reglen har.

En *Voluta* i en løs Blok af Saltholmskalk, funden ved Katholm i Nærheden af Grenaa, hører formodentlig ogsaa herhen.

Danien. Saltholmskalk: Bredstrup Klint (3 Ekspl.).

Familie: **Olividae** D'ORBIGNY.

Slægt: **Ancilla** LAMARCK.

Ancilla Milthersii n. sp.

Table II, Fig. 18.

Coquille fusiforme, assez élancée. Test lisse. Un dépôt émaillé recouvre la spire ainsi que la partie inférieure de la coquille. Les stries d'accroissement se trouvent, sur une longueur assez courte, au-dessous de la suture, dirigées quelque peu en avant, puis elles descendent à peu près verticalement pour reprendre ensuite, à l'approche de l'étroit sillon longitudinal dorsal, leur direction première. Au-dessous de ce sillon elles se portent un peu en arrière et se maintiennent dans cette nouvelle direction jusqu'à ce qu'elles atteignent la zone émaillée inférieure. La partie non émaillée du dernier tour a 3^{mm},7 de haut; le sillon longitudinal dorsal est placé à 0^{mm},3 au-dessus de la zone émaillée inférieure. La bande correspondant à l'échancrure est limitée en haut par un sillon faible; en bas, elle vient se perdre dans une dépression assez profonde. Columelle à 4 plis obliques assez prononcés. Ouverture en forme de fente plutôt large, surtout en son milieu. — Hauteur, 8^{mm},3; largeur, 3^{mm},5; hauteur du dernier tour, 6^{mm},3.

¹⁾ A. v. KOENEN, Ueber eine Paleocæne Fauna von Kopenhagen. Abh. d. kgl. Gesellsch. d. Wissenschaft. Göttingen, Bd. 32, 1885. S. 40, T. II, Fig. 10.

Fra *Cerithium*kalken ejer «Danmarks geologiske Undersøgelse» et Aftryk af en lille *Ancilla*; det viser hele den Side af Skallen, hvorpaa Munden findes. Af dette Aftryk har jeg taget en Afstøbning i Voks, hvilken ligger til Grund for følgende Beskrivelse.

Skallen tenformet, temmelig slank. Højde 8,3 Mm., Bredde 3,5 Mm.; sidste Vindings Højde 6,3 Mm. — Paa Grund af Materialets Ufuldstændighed har jeg maattet tage de følgende Maal efter en lodret Linje, som ligger paa den modsatte Side af Munden. Emaljelaget naar efter denne Linje fra Spidsen og 2,5 Mm. ned paa Skallen; endvidere er 1,8 Mm. af Skallens nederste Del dækket af Emalje. Tilvækststriberne ere ikke rigtig tydelige. Saavidt man kan se, ere de under Suturen paa en ganske kort Strækning noget fremadbøjede; derpaa er deres Retning omtrent lodret, indtil de lidt oven for en meget smal Fure, «Tandlinjen», atter bøje sig noget fremefter; under denne Fure vige de lidt tilbage, indtil de naa den nederste Emaljezone; længere end hertil kan man ikke følge dem. Det Parti af sidste Vinding, som ikke er dækket af Emalje, er 3,7 Mm. højt; «Tandlinjen» ligger 0,8 Mm. over den nederste Emaljezone. Det «Baand», som svarer til Tuden, er opadtil begrænset af en svag, men tydelig Fure; nedadtil gaar det over i en kraftig Depression, som grænser op til og efterhaanden dækkes af den fortykkede Columella; paa denne sidste ses 4 ret kraftige, skæve Folder.

Munden har Form som en temmelig bred Spalte, hvis Bredde er størst paa Midten.

Yngre Senon. *Cerithium*kalk: Stevns Klint (1 Ekspl.).

Familie: **Pleurotomidae** STOLICZKA.

Slægt: **Pleurotoma** LAMARCK.

Pleurotoma faxensis n. nom.

Tavle III, Fig. 8 og 10.

1847. *Pleurotoma angulosa* M. U. H., Amtl. Bericht Kiel. S. 118.

1866. — — — ; v. FISCHER-BENZON, Ueb. das relat. Alter d. Faxek. S. 15.

Coquille turriculée-allongée, à tours nombreux, garnis au-dessus de leur milieu d'une carène forte, arrondie. La partie des tours qui se trouve située au-dessus de la carène est assez fortement excavée; au-dessous de la carène se voit une dépression un peu plus faible. Canal long, légèrement recourbé. — Les tours moyens sont ornés d'un certain nombre de stries longitudinales, fines, assez serrées; la carène y est assez tranchante et porte une série de tubercles obsolètes, qui disparaissent ensuite à mesure que la carène devient plus arrondie; au-dessous de la suture se trouve également une série de tubercles effacés. Le sinus des stries d'accroissement est assez large; il est placé vers la moitié de la distance entre la suture et la carène, un peu plus près, toutefois, de cette dernière. — Hauteur de plus de 69^{mm}; largeur de 20^{mm}.

Stenkærnen forlænget-taarntformet med talrige Vindinger. Noget ovenfor Vindingens Midte findes en stærk, afrundet Spiralkøl, som paa de ældre Vindinger synes at have sin Plads forholdsvis nærmere ved den øvre Sutur, end Tilfældet er paa de yngre Vindinger. Den Del af Vindingen, som ligger ovenfor Kølen, er temmelig stærkt udhulet; under Kølen findes en noget svagere Depression, som dog ikke naar helt ned til den nederste Sutur. Nedenfor Depressionen under sidste Vindings Køl er Kærnen noget konveks og gaar herfra jævnt over i den lange, svagt tilbagebøjede Kanal. Munden (Kanalens iberegnet) har været betydelig højere end Spiret. Kærnen Overflade er i Reglen glat; undertiden ses, især paa de ældre Vindinger, Mærker af Skallens Skulptur.

Afstrykkene af Skallens Yderside vise i enkelte Tilfælde særdeles tydelig, hvorledes denne har været. De allerældste Vindingers Skulptur ses dog ikke tydelig. Paa Mellemvindingerne har der været en Del tæt liggende, fine Spirallinjer. Kølen er her temmelig skarp og har baaret en Række svage Knuder, som efterhaanden forsvinde, samtidig med at Kølen afrundes noget. Under Suturen findes der ligeledes en Række svage Knuder. Den Bugt, som Tilvækstlinjerne danne, er temmelig bred og ligger omtrent midt imellem Suturen og Kølen, noget nærmere denne sidste.

Denne Art opnaede en ret betydelig Størrelse; det største foreliggende Eksemplar har saaledes maalt c. 90 Mm. fra Spidsen af Spiret til Begyndelsen af Kanalen. Det paa T. III, Fig. 8 afbildede Eksemplar, som mangler en Del af Kanalen, måaler i Højde 69 Mm., i Bredde 20 Mm.

Arten, som ikke hidtil er beskrevet, findes i Listerne over Faxeforsteningerne opført under Navnet *Pl. angulosa*. Dette Navn er imidlertid af DESHAYES benyttet for en helt anden Art fra Tertiæret i Parisbækkenet og kan derfor ikke bibeholdes for Arten fra Faxe. At Arten ikke, som v. FISCHER-BENZON synes at antyde, muligvis er en *Aporrhais*, fremgaar tydelig af ovenstaaende Beskrivelse.

Danien. Koralkalk: Faxe (ikke almindelig). (Annetorp, 1 Ekspl.). — (Bryozokalk: Annetorp, 1 Ekspl.). — Saltholmskalk: Bredstrup Klint (1 Ekspl.).

Pleurotoma Cerithiorum n. sp.

Table III, Fig. 4.

Coquille turriculée, assez courte, à 7—8 tours légèrement convexes. Suture quelque peu enfoncée. Au-dessous de la suture, à une faible distance, se voit une dépression assez forte où apparaît le sinus plutôt large et profond des stries d'accroissement. 2—3 premiers tours lisses, les tours suivants ornés de stries longitudinales, aplaties, assez prononcées; celles de l'avant-dernier tour sont au nombre de 10. Au-dessous de la dépression se trouvent quelques tubercles fortes, allongées, au nombre de 9 environ, ou bien des côtes transversales courtes; elles font défaut sur le dernier tour. — Hauteur, 11^{mm},5; largeur, 4^{mm}; hauteur du dernier tour, 7^{mm},5.

Lavt-taarnformet med 7—8 svagt konvekse Vindinger; Suturen noget fordybet; noget under Suturen findes en temmelig stærk Depression. De første 2—3 Vindinger synes efter de opbevarede Aftryk at dømme at have været glatte; først senere optræder Skulpturen, der bestaar dels af Spirallinjer, dels af Rækker af Knuder eller korte Tværribber. Spiralerne ere flade, men temmelig stærkt fremtrædende; paa næstsidste Vinding findes der 10 saadanne; de øverste og de nederste ere de kraftigste, medens de umiddelbart under Depressionen liggende ere en Del svagere. De dække hele sidste Vinding inklusive Kanalen. Nedenfor Depressionen ses paa hver af Mellemvindingerne c. 9 stærke, aflange Knuder eller korte Tværribber; de mangle paa sidste Vinding. Tilvækstlinjerne ere særdeles tydelige; Bugten, som er ret bred og dyb, findes i Depressionen.

Højde 11,5 Mm., Bredde 4 Mm.; sidste Vindings Højde 7,5 Mm.

Yngre Senon. Cerithiumkalk: Stevns Klint (4 Ekspl.).

Pleurotoma Steenstrupii n. sp.*

Tavle II, Fig. 23—24.

Coquille fusiforme-allongée, à 10 tours, ou plus, assez convexes. Canal court. Un peu au-dessous de la suture, une dépression faible, étroite, suivie d'une seconde dépression très faible. La partie de la coquille qui sépare les deux dépressions, porte le sinus des stries d'accroissement. Tours moyens ornés de stries longitudinales. Stries d'accroissement très accentuées. Au voisinage de la suture supérieure se voient des séries longitudinales de faibles tubercules. — Hauteur, 24^{mm}; largeur, 7^{mm}; hauteur du dernier tour, 14^{mm}.

Forlænget-tenformet med mindst 10, temmelig stærkt konvekse Vindinger. Kanalen kort, i Forbindelse med sidste Vinding omtrent af samme Længde som Spiret. Lidt nedenfor Suturen findes en smal, svag Depression; derunder ligger Tilvækstlinjernes Sinus, og umiddelbart efter denne følger igen en ganske svag Depression; Sinus kommer saaledes til at ligge paa et svagt fremstaaende Spiralbaand. Skulpturen kendes ikke for de allerældste Vindingers Vedkommende; paa Mellemvindingerne ses Spiraler; paa næstsidste Vinding findes ovenfor den nederste Depression, hvis Spiraler ere meget svage, 5 saadanne Spiraler; nedenfor Depressionen ses 6 Spiraler, og imellem de 4 nederste af disse ligge 3 lidt svagere sekundære Spiraler. Tilvækstlinjerne ere kraftige, saa at Spiralerne blive noget kornede; i Nærheden af den øvre Suture blive «Kornene» endog til Smaaknuder.

Højde 24 Mm., Bredde 7 Mm.; sidste Vindings Højde 14 Mm.

Yngre Senon. Cerithiumkalk: Stevns Klint (4 Ekspl.).

Familie: **Conidae** ADAMS.

Slægt: **Conus** LINNÉ.

Conus sp.

Tavle III, Fig. 6.

Der foreligger en Stenkærne, som sandsynligvis tilhører en Art af Slægten *Conus*, men som ikke kan bestemmes nøjere. Dens Form er kort og tyk; Højde 30 Mm.; Tykkelse 21 Mm.; sidste Vindings Højde 25 Mm.; disse Maal ere dog kun tilnærmelsesvis rigtige, da der forneden er afbrudt et lille Stykke. Skallen i de indre Vindinger synes som sædvanlig hos *Conus*-Arterne at have været delvis resorberet. Inderlæbe uden Folder.

Danien. Koralkalk: Faxe (1 Eksp.).

Slægt: **Actaeonidae** D'ORBIGNY.

Slægt: **Cinulia** GRAY.

Cinulia (Avellana) danica n. sp.

Tavle III, Fig. 7.

Coquille ovale; spire courte, à 5 tours légèrement convexes. Dernier tour sub-globuleux, du double plus long que la spire. Ouverture de forme semi-lunaire; bord externe très épaissi et muni d'un petit nombre de dents fortes; bord columellaire très épaissi, à trois plis, dont le moyen plus prononcé que les autres. Sillons longitudinaux finement ponctués, à distances très inégales; le dernier tour en porte 16, dont le supérieur est le plus étroit, et le sillon suivant, le plus large; sur l'avant-dernier tour, 5 sillons longitudinaux. Les intervalles des sillons sont ornés de stries transversales très faibles. — Hauteur, 7^{mm}; largeur, 4^{mm}; hauteur du dernier tour, 5^{mm}.

Skallen oval; Spiret kort, bestaaende af 5 noget hvælvede Vindinger. Sidste Vinding næsten kugleformet, mere end dobbelt saa høj som Spiret. Munden halvmaaneformet, temmelig snever. Yderranden stærkt fortykket med et ringe Antal stærke Tænder; Inderlæben, der er stærkt fortykket, bærer 3 Folder, hvoraf den mellemste er den kraftigste. Paa Stenkærner ses Folderne som 3 Furer. — Skulpturen dannes af fine, punkterede Spiralfurer, hvis indbyrdes Afstand er meget vekslende. Fordybningerne i Furerne ere hos nogle Eksemplarer korte, næsten kvadratiske, hos andre noget langstrakte. Et Eksemplar viser 16 Furer paa sidste Vinding, alle omtrent lige brede med Undtagelse af den overste, der er noget smallere, og den næstøverste, som er meget bredere end de øvrige; paa næstsidste Vinding ses hos samme Eksemplar 5 fine Spiralfurer, hvoraf den næstøverste

er langt bredere end de andre; den synes ogsaa at være den af dem, man kan forfølge længst tilbage. I Mellemlummet mellem Furerne ses kun meget svage Tværlinjer.

Højde 7 Mm., Bredde 4 Mm.; sidste Vindings Højde 5 Mm.

Yngre Senon. Cerithiumkalk: Stevns Klint (12 Ekspl.).

Foruden de i det foregaaende omtalte og beskrevne Arter af Gastropoder indeholde Mineralogisk Museums Samlinger fra Faxe og fra Cerithiumkalken i Stevns Klint en Del Stenkærner (tildels med Aftryk), som tilhøre andre Arter. Materialet har imidlertid været for ufuldstændigt til en nogenlunde sikker Bestemmelse, hvorfor jeg foreløbig har ladet det ligge i det Haab, at det vil blive suppleret ved ny Indsamlinger, og en Beskrivelse saaledes muliggjort.

Baade i «Amtl. Bericht etc.» og i v. FISCHER-BENZONS Afhandling om Faxekalken omtales en *Turbinella fusiformis* M. U. H. fra Faxe. I Mineralogisk Museums Samling fra denne Lokalitet findes ogsaa 4 Stenkærner af en Gastropod liggende med denne Betegnelse; det er imidlertid ikke en *Turbinella* RISSO, men snarere en *Fasciolaria* LAM.; dette Spørgsmaal lader sig dog ikke for Øjeblikket afgøre med Sikkerhed.

Af andre til Art bestemte Gastropoder, som ikke ere nævnte i det foregaaende, har v. FISCHER-BENZON i sin Liste over Faxeforsteningerne optaget *Rostellaria acutirostris* PUSCH; denne Art har jeg ikke kunnet finde i de herværende Samlinger.

Endvidere har jeg med større eller mindre Sikkerhed kunnet konstatere, at der i Faxekalken forekommer en Art af hver af Slægterne *Trochus* LINNÉ og *Solarium* LAM. og i Cerithiumkalken i Stevns Klint en Art af Slægterne *Trochus* LINNÉ, *Scalaria* LAM. samt *Bulla* KLEIN (eller en nærstaaende Slægt). Ogsaa her maa man ønske, at Materialet med Tiden maa forøges, saa at en nærmere Bestemmelse engang kan blive mulig.

D. Cephalopoder.

Familie: **Nautilidae** OWEN.

Slægt: **Nautilus** BREYN.

Nautilus darupensis SCHLÜTER.

Tavle III, Fig. 15.

1876. *Nautilus Darupensis* SCHLÜTER, Cephalopod. d. ob. deutsch. Kreide. II. S. 176, Tav. 49, Fig. 4—5.

Vindingerne omslutte hverandre fuldstændig, saa at der ingen Navle ses. Bugen stærkt hvælvet; Siderne svagere hvælvede. Kamrene store; Suturlinjen bugtet, længst inde bøjet fremefter paa en kort Strækning, derpaa bøjet tilbage over Siden i en stor, men svag Buc, hvorefter den forløber i omtrent lige Retning over Bugen. — Stenkærnsens Overflade glat. — Ifølge SCHLÜTERS Beskrivelse har Mundingen omtrent samme Højde og Bredde, og Siphon ligger meget nær Ydersiden; disse Karakterer ses ikke paa det eneste foreliggende Eksempel.

Yngre Senon. Skrivekridt: Frejlev (1 Ekspl.).

Nautilus Bellerophon (M. U. H.), LUNDGREN.

Tavle IV, Fig. 1—2.

1847. *Nautilus bellerophon* M. U. H., Amtl. Bericht Kiel. S. 118.

? 1866. — *laevigatus* D'ORB.; v. FISCHER-BENZON, Ueber das rel. Alter des Faxekalkes. S. 14.

1867. — *Bellerophon* (M. U. H.); LUNDGREN, Palaeont. Iaktl. etc. S. 14; Tav. 1, Fig. 1.

1885. — — LDGRN.; MÖBERG, Cephalop. i Sveriges kritsyst. II. S. 9, Tav. 1, Fig. 3—6.

Efter Stenkærner og Aftryk af Skallens Yderside kan følgende Beskrivelse gives.

Skallen har været stærkt oppustet, nærmende sig noget til Kugleformen. Navlen lille, uden skarp Begrænsning. Eksternsiden jævnt afrundet, undertiden med en svagt op-højet Linje i Midten. Kammervæggene stærkt bøjede, med Konkaviteten fremefter; deres Antal er c. 15 i hver Vinding. Suturlinjen er kun ganske svagt bøjet; i Nærheden af Navlen har den en lidt skraa Retning fremefter, og paa Eksternsiden er den undertiden svagt tilbagebøjet. Kamrenes Bredde er mere end dobbelt saa stor som deres Højde i Midtlinjen (f. Eks. største Højde 10 Mm.; Højden i Midtlinjen 7,5 Mm.; Bredden 17 Mm.).

Beboelseskamret er stort; efter de noget utydelige Tilvækstlinjer at dømme har Munden været stærkt indskaaren i Midtlinjen.

Paa et eneste Beboelseskammer ere enkelte Smaapartier af Skallen bevarede. Den er tynd og porcellænsagtig; paa dens Overflade ses kun fine Tilvækstlinjer. — Siphos Belliggenhed er i de yngre Kamre omtrent central, dog en Smule nærmere ved Internsiden. Paa et mediant Gennemsnit ser man, at den, efterhaanden som man kommer til ældre og ældre Kamre, rykker nærmere ind til Internsiden. Hvorledes Forholdet er i de allerældste Kamre, er det desværre ikke lykkedes mig at iagttage.

Hvad nærbeslægtede Arter angaar, henvises til MØBERGS Bemærkninger herom.

De største Eksemplarer, hvoraf Mineralogisk Museum er i Besiddelse, have maalt c. 100 Mm. i Gennemsnit og c. 75 Mm. i Tykkelse; de stamme fra Koral- og Bryozokalken. I Saltholmskalk er fundet et Par, noget deformede Eksemplarer, som maaske høre herhen.

Danien. Koral- og Bryozokalk: Faxe (almindelig). — Saltholmskalk: ?Saltholm (2 Ekspl.).

Nautilus patens KNER.

1850. *Nautilus patens* KNER, Verst. des Kreidemergels v. Lemberg. S. 7, Tav. 1, Fig. 2.

1863. — *interstriatus* v. STROMBECK, Ueber die Kreide bei Lüneburg. S. 41.

1876. — *patens* KNER; SCHLÜTER, Cephalop. d. ob. deutsch. Kreide. II. S. 178, Tav. 50, Fig. 1—5.

Af denne Art omtaler SCHLÜTER (l. c.) to Eksemplarer fra det danske Skrivekridt. Paa Etiketten til det ene har han bemærket, at Ribberne staa usædvanlig tæt hos dette Eksempel. Senere (i Aaret 1875) modtog Museet fra daværende *stud. med.* HEKSCHER et smukt, saa godt som fuldstændigt Eksempel, der danner Grundlaget for største Delen af følgende Beskrivelse.

Temmelig stor Navle, som ikke begrænses af nogen skarp Kant. Siphon midtstillet eller noget nærmet til Eksternsiden. Særlig karakteristisk er Skulpturen, som bestaar af fine, ophøjede, skarpe Linjer, som ere ens lige fra Navlen til Bugen; idet de træde fra Navlen op paa Siden, ere de rettede meget stærkt fremefter; omtrent midt paa Siden danne de en stor, fremadrettet Bue og løbe nu mod Bugen i stærkt tilbagebøjet Retning. Hos det største foreliggende Eksempel, hvis Diameter er omtrent 170 Mm., tæller man paa Bugens Midtlinje 12 af disse fine Ribber paa en Strækning af 20 Mm.; dette Eksempel har imidlertid ogsaa usædvanlig tæt stillede Ribber; v. STROMBECK angiver 12 Ribber for hver 30 Mm. ved 100 Mm.s Diameter. Paa Bugen og den tilstødende Del af Siderne ses undertiden (naar Stykket er godt bevaret) 3 fine, ophøjede Linjer mellem hver to af de omtalte Ribber. — Suturlinjen er bøjet stærkt i Form af et S.

Foruden de ovenfor omtalte Eksemplarer findes endnu et Brudstykke af en stor

Nautil, som formodentlig ogsaa maa henføres til denne Art; som SCHLÜTER imidlertid har bemærket paa den tilhørende Etikette, ere Ribberne usædvanlig lave.

De foreliggende Eksemplarer stemme bedst overens med Beskrivelsen af *N. interstriatus* v. STROMB., der imidlertid, som paavist af SCHLÜTER, er identisk med den tidligere beskrevne *N. patens* KNER.

Yngre Senon. Skrivekridt: Møens Klint (2 Ekspl.). — Frejlev (2 Ekspl.).

Nautilus danicus v. SCHLOTHEIM sp.

Tavle IV, Fig. 3--4; Tavle V, Fig. 3.

1820. *Nautilites danicus* v. SCHLOTHEIM, Petrefactenkunde. S. 83.
 1835. *Nautilus danicus* LYELL, Cretac. and Tert. strata of the danish Isl. of Seeland and Möen. S. 250, Tav. 18, Fig. 4—7.
 1840. — *danicus* SCHLOTH.; QUENSTEDT, Vorzügl. Kennzeichen der Nautilen. S. 289.
 1847. — — — ; Amtl. Bericht Kiel. S. 118.
 1861. — — — ; BINKHORST, Monogr. des Gastr. et des Céphalop. II. S. 16.
 — — — ; BLANFORD, Fossil Cephalopoda of South. India. S. 24, Tav. 10, Fig. 4 og Tav. 11.
 1866. — *fricator* BECK; v. FISCHER-BENZON, Ueb. das rel. Alter des Faxekalkes etc. S. 14.
 1867. — — — ; JOHNSTRUP, Om Faxekalken ved Annetorp. S. 264.
 — — *danicus* SCHLOTH.; LUNDGREN, Pal. Iaktt. öfver Faxekalken på Limhamn. S. 12.
 1868. — *fricator* BECK; JAP. STEENSTRUP, i Vidensk. Medd. fra naturh. Forening i Kjøbenhavn for Aaret 1867. S. IV.
 1885. — *danicus* SCHLOTH.; MOBERG, Cephalop. i Sveriges kritsyst. II. S. 11, Tav. 1, Fig. 7—12.
 1891. — — — ; FOORD, Catal. of the fossil Cephalop. in the british Museum. Part II. S. 313, Fig. 32 b—c.
 1899. — *danicus* SCHLOTH.; RAVN, i Geol. Forening. i Stockholm Förhdl. Bd. 21. S. 266.

De Hundreder af Eksemplarer, som Mineralogisk Museum ejer af denne Art, ere allesammen mer eller mindre fuldstændige Stenkærner; kun hos et Par Eksemplarer ere mindre Partier af Skallen bevarede; desuden findes i Samlingen en Del ufuldstændige Aftryk af Skallens Yderside. For den følgende Beskrivelse lægges derfor Stenkærner til Grund.

Formen er nærmest som en temmelig fladtrykt Ellipsoide. Navlen er meget lille, uden skarp Begrænsning; de ældre Vindinger skjules fuldstændig. Kammervæggene ere temmelig tæt stillede og stærkt bøjede med Konkaviteten vendende fremefter; i hver Vinding findes temmelig konstant 15—16 Kammervægge. Suturlinjen er meget stærkt bugtet; begyndende ved Navlen løber den først i meget skraa Retning fremefter, indtil den omtrent er naaet til $\frac{1}{3}$ af Vindingens Højde; her danner den en jævnt afrundet Bue (Lateralsadel) og løber nu skraat bagud omtrent til Vindingens halve Højde, hvor den danner en jævnt afrundet Laterallobe; derpaa vender den sig straks meget stærkt fremefter. men efterhaanden tager den mer og mer en Retning, der staar vinkelret paa Skallens Symmetrilinje, og for-

løber over Eksternsiden i en svagt fremadrettet Bue. Drager man den korteste Linje mellem Navlen og en Suturlinjes Skæringspunkt med Skallens Symmetrilinje, vil den skære Suturlinjen omtrent midtvejs mellem Lateraladlens højeste Punkt og Laterallobens dybeste Punkt, medens den fra Navlen og opefter omtrent følger den foregaaende Suturlinje til dennes Sadels højeste Punkt. Paa Stenkærner af enkelte Kamre ses undertiden en meget svag, bagud rettet Knude helt forneden i Midtlinjen; den antyder vel Tilstedeværelsen af en ganske svag Internlobe. Dette Forhold omtales ogsaa af Foord (l. c.).

Kamrenes største Bredde overstiger deres største Højde med en Ubetydelighed (Maalene kunne saaledes være henholdsvis 23 og 22 Mm.); maalt i Midtlinjen er Kamrets Højde c. $\frac{2}{3}$ af dets største Højde (i ovenfor omtalte Tilfælde er Maalet i Midtlinjen 16 Mm.). Beboelseskamret indtager mere end $\frac{1}{4}$ af sidste Vinding. Munden udvides stærkt i Nærheden af Navlen. Efter Tilvækstmærkerne at dømme har Munden været stærkt indskaaren i Skallens Midtlinje, der undertiden er svagt ophøjet.

Skallen findes tildels bevaret paa et Par Beboelseskamre; den er porcellænsagtig, c. 0,5 Mm. tyk; i Nærheden af Navlen har den sin største Tykkelse; paa dens Overflade ses kun finere og grovere Tilvækstlinjer.

Siphos Beliggenhed er forskellig i ældre og yngre Kamre. I de sidste ligger Siphobetydelig over Forbindelseslinjen mellem Laterallobernes Spidser, men efterhaanden som man naar til de ældre Kamre, rykker den nedad mod Internsiden. I et Kammer, hvis største Højde er 20 Mm., ligger den omtrent paa Højde med Laterallobernes Spidser. Som vi senere skulle se, vedbliver denne Forrykning at foregaa helt ind i første Vinding. Paa de enkelte Kamres Stenkærner viser Siphos sig paa Grund af de bagudrettede Siphonalmuffer (= goulots siphonaux, Siphonalduten) paa Forsiden som en Fordybning, paa Bagsiden som en Pig.

Ved Slibning er det lykkedes mig at fremstille et mediant Længdesnit af et Eksemplars første Vinding, bestaaende af 12 Kamre. I det yderste af disse Kamre ses Siphos meget nær ved Internsiden, og denne Stilling synes den at beholde, indtil den naar det 7. Kammer regnet fra Embryonalkamret (dette medregnet); den synes nu efterhaanden at fjærne sig lidt fra Internsiden, indtil den i de 3 ældste Kamre er tydelig fjærnet fra denne. I Spidsen af Embryonalkamret synes der at have været en lille Fordybning, formodentlig det saakaldte «Ar». Første Vinding er ikke fuldstændig lukket, men som hos *N. Pompilius* LINNÉ findes der i Centrum et tomt Rum.

Eksemplarernes Diameter er omtrent dobbelt saa stor som deres Tykkelse (f. Eks. henholdsvis 90 Mm. og 44 Mm.).

Temmelig nær den her omtalte Art staar *N. fricator* BECK. Angaaende de Forhold, hvori disse to Arter vise sig forskellige, maa jeg her henvise til, hvad der er anført under *N. fricator* BECK.

Da v. SCHLOTHEIM beskrev sin *Nautilites danicus*, sammenlignede han den med *N. aganiticus* MONTF., en Art fra Juraperioden; denne Art har saa stor Lighed med *N. danicus* v. SCHLOTH., at v. BUCH¹⁾ forenede dem til en og samme Art. LUNGGREN²⁾ synes tilbøjelig til at mene, at det ikke er *N. danicus* v. SCHLOTH., som v. BUCH har set. v. BUCH skriver nemlig bl. a.: «Aber am Bauchrande ist noch eine Einsenkung der Scheidewände, welche einem Siphon gleicht, die Scheidewand jedoch nicht durchbohrt —.» Denne Beskrivelse passer ganske vist bedre paa *N. fricator* BECK, men i Mineralogisk Museums Samling har jeg dog set flere Eksemplarer af *N. danicus* v. SCHLOTH., som havde en saadan Fordybning, omend den er svagere, end den i Reglen er hos *N. fricator* BECK. Desuden ligger Siphon efter v. BUCHS Beskrivelse «über der Mitte»; dette er netop, naar de allerældste Vindinger undtages, Tilfældet hos *N. danicus* v. SCHLOTH., men derimod ikke hos den anden Art. Derfor forekommer det mig lidet sandsynligt, at v. BUCH skulde have haft *N. fricator* for Øje i Stedet for *N. danicus*.

Senere fastholdt BECK³⁾, desværre uden nærmere Begrundelse eller Beskrivelse, at *N. danicus* v. SCHLOTH. var forskellig fra *N. aganiticus* MONTF. Imidlertid kommer v. BUCH⁴⁾ endnu engang tilbage til dette Spørgsmaal og hævder stadig Identiteten af de to Arter; han tilføjer dog nu: «Doch scheint der Dorsalsattel von *N. danicus* etwas breiter und er zeigt nicht die sehr flache Einbiegung auf dem Rücken, wie *N. aganiticus*.» — Af andre Forskelligheder mellem de to Arter anfører QUENSTEDT⁵⁾, at Mundranden hos *N. danicus* tilnærmelsesvis er halvmaaneformet, medens den hos den anden Art er mere komprimeret. Desuden skal «Ryg»-Loben være mindre udpræget og Sideloberne smallere hos *N. danicus*; endvidere skal denne Art have en meget tydelig lille «Bug»-Lobus. Derefter tilføjer han: «Es kommen auch Nautilen-Steinkerne dort [ved Faxø] vor, die sich dem *N. Aturi* sehr nähern und von *N. Danicus* verschieden sind.» Hermed er sikkert tænkt paa *N. fricator* BECK.

Allerede den Gang var *N. danicus* v. SCHLOTH. sp. imidlertid bleven afbildet, idet LYELL (l. c.) publicerer et Par af BECKS Tegninger af denne Art. H. B. GEINITZ⁶⁾ opfører ligeledes Arten som selvstændig, og paa samme Standpunkt stille D'ORBIGNY⁷⁾, C. G. GIEBEL⁸⁾, BINKHORST (l. c.), BLANDFORD (l. c.) og andre senere Forskere sig. LUNGGREN skænker hele den Historie en nærmere Omtale.

1) v. BUCH i Neues Jahrb. 1834. S. 533.

2) B. LUNGGREN: Palaeont. Iakt. etc. S. 13.

3) BECK i Proceed. of the Geol. Soc. of London. 1835—36. S. 218.

4) v. BUCH: Ueber den Jura in Deutschland. Berlin 1839. S. 71—72.

5) QUENSTEDT: Ueber die vorzüglichsten Kennzeichen der Nautilen. S. 289.

6) H. B. GEINITZ: Grundriss der Versteinerungskunde. S. 282.

7) D'ORBIGNY: Prodrome de Paléontologie. II. S. 290.

8) C. G. GIEBEL: Fauna der Vorwelt. III, 1: die Cephalopoden. Leipzig 1852. S. 138.

Medens dette Spørgsmaal saaledes maatte anses for at være afgjort til Fordel for Opretholdelsen af *N. danicus* v. SCHLOTH. sp. som selvstændig Art, opstod der nogen Forvirring i en anden Retning. JAP. STEENSTRUP¹⁾ søgte nemlig i et Møde i det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab og senere i et Møde i Naturhistorisk Forening i Kjøbenhavn at vise, at den Art, man hidtil havde betegnet med Navnet *N. danicus* v. SCHLOTH., ikke bar dette Navn med Rette, men derimod kunde benævnes *N. fricator* BECK; han mente med andre Ord; at der havde fundet en Navneforveksling Sted. I Mødeberetningen fra Naturhistorisk Forening hedder det saaledes: «D. 5. Juli — — meddelte Prof. STEENSTRUP en Oversigt over de i Faxekalken forekommende Arter af Slægten *Nautilus*. Da Afhandlingen vil blive trykt andensteds, meddeles her kun, at STP. stærkt fastholdt, at

Nautilus danicus v. SCHLOTH. sp. (1/2).

Nautilus fricator BECK (1/2).

Nautilus danicus SCHLOTH. var den tykskallede, stornavlede Form, hvis Kammervægge frembøde de dybe Sidebugter og den ligeløbende eller kun svagtudbuede Rygrand, og ingenlunde den af LYELL i 1835 (Geolog. Transact. Vol. V. pl. 18) afbildede og nylig af Hr. Dr. B. LUNDGREN som den ægte *Naut. danicus* hævdede Form. Denne sidste kan benævnes *N. fricator* BECK, forsaavidt det i det hele bliver tilraadeligt at beholde dette Navn.» — Den her bebudede Afhandling er imidlertid aldrig bleven trykt. Det er desværre heller ikke ad anden Vej lykkedes mig at faa Rede paa, hvorledes JAP. STEENSTRUP er kommen til dette Resultat; men saa meget er sikkert, at — som allerede omtalt af LUNDGREN (l. c.) — de i Berlins «Museum für Naturkunde» opbevarede Faxe-Nautiler fra v. SCHLOTHEIMS Samling tilhøre den

¹⁾ JAP. STEENSTRUP i «Oversigt over det kgl. Danske Vidensk. Selskabs Forhandl. i Aaret 1867». S. 204, samt i «Vidensk. Meddel. fra d. naturh. For. i Kjøbenhavn». 1867. S. IV.

Art, der her er beskrevet som *N. danicus*, og som først findes afbildet hos LYELL under dette Navn, som den derfor maa beholde, skønt et Par Forfattere (v. FISCHER-BENZON og JOHNSTRUP) have fulgt JAP. STEENSTRUP¹).

Arbejderne ved Faxe Kalkbrud, som ofte have ret kuriøse Betegnelser for de der hyppigst forekommende Forsteneringer, kalde begge de omtalte Nautilarter for «Mopper» (eller «Mopser»). Som det vil kunne ses af omstaaende Tekstfigurer, have Stenkærner af begge Arter undertiden ogsaa en vis Lighed med en siddende Mops, mellem hvis Forben der findes en ligeledes siddende Hvalp; størst er denne Lighed for *N. fricator's* Vedkommende. Ogsaa af denne Grund er det sandsynligt at antage, at det er denne Art, BECK har tildelt Navnet: *fricator* (= Mops).

N. danicus v. SCHLOTH. sp. er meget almindelig i Koral- og Bryozokalken ved Faxe, idet den er en af de her hyppigst forekommende Forsteneringer. I Saltholmskalk er der fundet to daarlig bevarede Eksemplarer, hvoraf det ene bestaar af 4, det andet af 3 paa hverandre følgende Kamre. Desuden findes den hyppig ved Annetorp i Skaane; Beboelseskamret af det største Eksemplar, Mineralogisk Museum ejer herfra, maaler ikke mindre end c. 180 Mm. i Højde (maalt fra Navlen), og dets Tykkelse er omtrent lige saa stor. — Arten angives endvidere at forekomme ved Maastricht, i Pisolithkalken ved Laversine og Vigny samt i det sydøstlige Rusland og i Forindien.

Danien. Koral- og Bryozokalk: Faxe (meget hyppig). — (Annetorp). — Saltholmskalk: Saltholm (2 Ekspl.).

Nautilus fricator BECK.

Tavle V, Fig. 1—2 og 4.

1763. *Nautilus*, E. PONTOPPIDAN, Den danske Atlas. S. 450, Tav. 20.
 1835. — *fricator* BECK, i Proceed. of the Geol. Soc. of London. 1835—36. S. 218.
 1866. — *danicus* SCHLOTH.; v. FISCHER-BENZON, Ueb. das rel. Alter des Faxekalkes etc. S. 14.
 1867. — *fricator* BECK; LUNDGREN, Pal. iakt. etc. S. 14.
 — • — *danicus* SCHLOTH.; JAP. STEENSTRUP, i Vidensk. Meddel. fra den naturhist. For. i Kjøbenhavn. S. IV.
 1899. *Nautilus fricator* BECK; RAVN, i Geolog. Fören. i Stockholm Förhandl. Bd. 21. S. 266.

Coquille comprimée latéralement. Omphalium large et distinct; tours internes visibles. Cloisons assez rapprochées (elles sont au nombre de 13 environ dans chaque tour), fortement arquées, concaves en avant. Ligne suturale très sinuée, dirigée en avant à son point de départ au bord de l'ombilic. A $\frac{1}{3}$ à peu près de la hauteur des tours (un peu au-dessous), une selle latérale doucement arrondie; à $\frac{2}{3}$ de la hauteur des tours, un lobe latéral ogivoïde, qui vient suivre, sur le côté ventral, une ligne presque droite. A la surface

¹) v. FISCHER-BENZONS Arbejde over Faxekalken var ganske vist allerede trykt Aaret i Forvejen, men der er Grund til at tro, at hans Standpunkt overfor dette Spørgsmaal skyldes Paavirkning fra JAP. STEENSTRUPS Side.

postérieure de chaque moule de loge se voit toujours, en bas, sur la ligne médiane, une petite saillie indiquant la présence d'un petit lobe interne. La plus grande hauteur des loges dépasse toujours de beaucoup leur plus grande largeur (ces grandeurs étaient, dans un spécimen examiné, de 43^{mm} et de 30^{mm} respectivement); la hauteur, mesurée sur la ligne médiane est un peu inférieure à la plus grande largeur (dans le cas précité elle était de 32^{mm}). La chambre d'habitation occupe plus de $\frac{1}{4}$ du dernier tour. Ouverture fortement échancrée en haut sur la ligne médiane. Siphon relativement près du côté dorsal; il se trouve toujours placé au-dessous de la ligne qui joint les sommets des lobes latéraux. Cloisons des loges relativement épaisses. — Test épais, avec stries d'accroissement de finesse inégale. — Diamètre, 130^{mm}; épaisseur, 55^{mm}.

Den Faxe-Nautil, som PONTOPPIDAN (l. c.) afbilder, er sikkert den samme, som BECK senere gav Navnet *N. fricator* uden dog at beskrive eller afbilde den. Ganske kortfattet blev den senere beskrevet af JAP. STEENSTRUP (se under foregaaende Art), som mente, den burde bære Navnet *N. danicus* v. SCHLOTH. Endelig har jeg (l. c.) for et Par Aar siden angivet de vigtigste Forhold, hvori den adskiller sig fra *N. danicus*. Det er alt det Kendskab, man hidtil har haft til Arten. Den forekommer ret sjældent ved Faxe og altid som Stenkærner, undertiden med de tilhørende Aftryk af Skallens Yderside.

Dens Form er som en stærkt fladtrykt Ellipsoide. Navlen er stor og tydelig afgrænset; de indre Vindinger ses. Kammervæggene temmelig tæt stillede, c. 13 i hver Vinding; de ere meget stærkt bøjede, vendende Konkaviteten fremefter. Suturlinjen er meget stærkt bugtet. Inde ved Navleranden er den først rettet fremefter; noget forinden den naar $\frac{1}{3}$ af Vindingens Højde, danner den en jævnt afrundet Bue (Lateralsadel) og tager nu en meget skraa Retning bagud; omtrent paa det Punkt, hvor den naar $\frac{2}{3}$ af Vindingens Højde, vender den temmelig brat om og danner her en Spidsbue-lignende Figur (Laterallobe); den løber nu et Stykke fremefter, næsten parallelt med Eksternsiden, bøjer saa atter om og forløber derpaa i lige Linje over Eksternsiden; undertiden kan den dog her danne en svag Bue fremefter, sjældnere en Bue med fremadrettet Konkavitet. Drages en Linje den korteste Vej fra en Suturlinjes Begyndelsespunkt ved Navleranden til dens Skæringspunkt med Symmetrilinjen paa Eksternsiden, vil denne Linje afskære en Del af Sidesadlen og derpaa berøre den inderste Spids af den følgende Suturlinjes Sidelobe. — Paa den bageste Side af Stenkærner af enkelte Kamre ses altid nederst i Midtlinjen et lille ophøjet Parti, som antyder Tilstedeværelsen af en lille Internlobe. — I Forbindelse med Skallens Form staar det Forhold, at Kamrenes største Højde altid overstiger deres største Bredde betydelig (et Kammer maaler henholdsvis 43 og 34 Mm.); Højden, maalt i Midtlinjen, er lidt mindre end den største Bredde (i ovennævnte Tilfælde er den 32 Mm.). — Beboelseskamret har været stort, idet det har indtaget mer end $\frac{1}{4}$ af sidste Vinding. Efter de utydelige Tilvækstlinjer at dømme har Munden været stærkt indskaaren foroven i Midtlinjen, omtrent som hos *N. danicus* v. SCHLOTH. sp.

Skallen er ikke bevaret i noget Tilfælde. Aftryk vise, at den har været dækket af finere og grovere Tilvækstlinjer. Det ses ligeledes, at den har været forholdsvis tyk; det samme har været Tilfældet med Kammervæggene. I Forbindelse hermed staar det Forhold, at Stenkærnerne af flere efter hverandre følgende Kamre let falde fra hverandre.

Siphø ligger forholdsvis nærved Internsiden, altid under Forbindelseslinjen mellem Laterallobernes Spidser. Den efterlader paa Kamrenes Stenkærner lignende Mærker som hos *N. danicus*. Desværre har jeg ikke haft Materiale, der muliggjorde en Undersøgelse af dens Beliggenhed i den ældste Vinding saaledes som hos foregaaende Art.

At Formen er mere fladtrykt hos den her omtalte Art end hos den foregaaende, ses bl. a., naar man maaler et Eksemplars Diameter og Tykkelse, der f. Eks. kunne være henholdsvis 130 og 55 Mm.

Angaaende den stedfundne Navneforveksling med *N. danicus* v. SCHLOTH. sp. henvises til, hvad der herom findes anført under denne sidstnævnte Art.

Arten findes, men temmelig sjældent, i Koral- og Bryozokalken ved Faxe. I Saltholmskalken er ogsaa fundet et Par, noget fortrykte Eksemplarer. Endvidere er Mineralogisk Museum i Besiddelse af et Eksempel fra Annetorp i Skaane (fra Saltholmskalk?), det eneste Eksempel, man hidtil kender fra denne Lokalitet. Ligeledes anfører BECK (l. c.) Arten fra Kunraed, men da BINKHORST ikke omtaler den, ej heller nogen nærstaaende Form, er denne Forekomst vel tvivlsom.

Danien. Koral- og Bryozokalk: Faxe (temmelig sjælden). — Saltholmskalk: Saltholm (2 Ekspl.). — (Annetorp; 1 Ekspl.).

Fra Skrivekridtet (Møens Klint, Frejlev og Aalborg) kendes der en Del Brudstykker af Nautiler, som imidlertid ere saa fragmentariske eller daarlig bevarede, at det er umuligt at bestemme dem nærmere. PUGGAARD (Møens Geologie. S. 88.) anfører *N. simplex* Sow.? fra Møens Klint; i Museets Samling opbevares ogsaa en Nautil fra Møen med denne Etiket, men den er i hvert Fald nu fuldstændig ubestemmelig.

Familie: **Phylloceratidae** v. ZITTEL.

Slægt: **Phylloceras** SUESS.

Phylloceras velledaeforme SCHLÜTER sp.

Tavle III, Fig. 12.

1876. *Ammonites velledaeformis* SCHLÜTER, Cephalop. d. ob. deutsch. Kreide. II. S. 60. Tav. 18. Fig. 4—7.

Stenkærnen er fladtrykt af Form; de yngre Vindinger omslutte de ældre saa fuldstændig, at Navlen bliver meget lille. Navlen er ikke begrænset af nogen Kant; Siderne gaa jævnt over i den afrundede Bug. Vindingerne vokse hurtig i Størrelse. Munden.

hvis største Bredde ligger omtrent paa Midten, er mere end dobbelt saa høj som bred. — Omtrent paa Midten af Siderne fremkomme fine, linjeformede Ribber, der ere meget tæt stillede og svagt S-bøjede, idet de i Begyndelsen ere svagt fremadbøjede og derpaa hurtigt gaa tilbage i en stor Bue for snart efter atter at bøje fremefter og paa Bugen forene sig med de tilsvarende fra den anden Side. — Suturlinjen er utydelig paa det eneste foreliggende Eksempel; dog synes den stærke Gren, som efter SCHLÜTERS Beskrivelse og Afbildning gaar fra første Laterallobe henimod Siphon og naar forbi Eksternlobens Spids, at have været tilstede.

Yngre Senon. Skrivekridt: Fjerritslev (1 Ekspl.).

Familie: **Lytoceratidae** NEUMAYR, *emend.* v. ZITTEL.

Slægt: **Hamites** PARKINSON.

Hamites cylindraceus DEFRANCE sp.

1816. *Baculites cylindracea* DEFRANCE, Diction. des scienc. nat. II. Suppl. S. 160.
 1840. *Hamites cylindraceus* D'ORBIGNY, Paléont. franç. Terr. crét. I. S. 551, Tav. 136.
 1861. — — — ; BINKHORST, Monogr. d. Gastér. et des Céphal. II. S. 36, T. 5 b, Fig. 5-7.
 1872. — *cfr. cylindraceus* DEFR. sp.; SCHLÜTER, Cephalop. d. ob. deutsch. Kreide. I. S. 103, T. 29, Fig. 8-9 og T. 31, Fig. 10-14.

Denne Art er hos os kun funden som en Del lige eller krumme Brudstykker af Stenkærner. — Gennemsnittet er elliptisk; Overfladen dækket af tæt stillede, skarpe Tværribber, der staa omtrent vinkelret paa Skallens Længdeakse paa vedkommende Punkt. — Suturlinjen er paa alle Stykkerne noget utydelig; man kan dog iagttage, at den er ganske overordentlig stærkt grenet og takket, og at den — saavidt ses kan — stemmer godt med SCHLÜTERS Afbildninger.

Det største og bedst bevarede Eksempel stammer fra Frejlev og er i Aaret 1875 indsendt til Mineralogisk Museum af daværende *stud. med.* HEKSCHER; det er U-formet; maalt langs Indersiden af Bøjningen er det ikke mindre end 420 Mm. langt; Skallens største Diameter er ved Stykkets forreste Ende 68 Mm., ved den bageste Ende 40 Mm.; den mindste Diameter har jeg ikke kunnet maale. Et andet Eksempels største og mindste Gennemsnit er henholdsvis 45 og 33 Mm.; Afstanden mellem Tværribbernes Rygge er her c. 4 Mm.; paa ældre Dele af Skallen er den selvfølgelig mindre.

Yngre Senon. Skrivekridt: Cementfabriken «Dania» (1 Ekspl.). Randrup (1 Ekspl. i Landbohøjskolens Samling). Gudumholm (1 Ekspl.). Frejlev (3 Ekspl.). Aalborg (2 Ekspl.). Nørre Uttrup (1 Ekspl.).

Slægt: **Baculites** LAMARCK.**Baculites vertebralis** LAMARCK.

1801. *Baculites vertebralis* LAMARCK, Syst. des animaux sans vertèbres. S. 103.
 1822. — *Faujasii* — ; Hist. nat. des animaux sans vertèbres. VII. S. 647.
 1861. — — — ; BINKHORST, Mon. des Gastérop. et des Céphalop. etc. II. S. 40, Tav. 5 d, Fig. 1.
 1876. — *vertebralis* LAM.; SCHLÜTER, Cephalop. d. ob. deutsch. Kreide. II. S. 23, Tav. 39, Fig. 11—13 og. Tav. 40, Fig. 4—5 og 8.

Skallen stavformet, med langsom Tilvækst. Gennemsnittet ovalt, en Ubetydelighed smallere ved Siphonal- end ved Antisiphonalsiden. Overfladen glat, uden Ribber. — Siphonalloben bred; dens to Grene trefingrede, knap saa dybe som Lateralloberne; disse ere noget smallere end Sadlerne. Antisiphonalloben trefingret, smal og mindre dyb end de andre Lober; Sadlerne, som begrænse den, have paa det nærmeste samme Bredde som de andre Sadler, men ere langt fra saa dybe som disse.

Denne Art er her i Danmark kun funden i Aflejringer tilhørende det yngre Senon. R. v. FISCHER-BENZON¹⁾ anfører den fra Faxe og støtter sig her til en Angivelse af FORCHHAMMER («Danmarks geognostiske Forhold». Kjøbenhavn 1835. S. 77). Ganske vist siger FORCHHAMMER, at *B. Faujasii* er funden i Faxekalk; men man maa her huske paa, at FORCHHAMMER regnede ogsaa Cerithiumkalken til Faxekalk. Sikkert er det, at man ved Faxe ikke har fundet nogen *Baculites* ligesaa lidt som nogensomhelst anden Ammonit eller Belemnit.

Yngre Senon. Skrivekridt: Øxendals Grube paa Mors (1 Ekspl.). — Cerithiumkalk: Stevns Klint (2 Ekspl.).

Baculites Valognensis JOH. BÖHM.

1876. *Baculites anceps?* SCHLÜTER, Cephalop. d. ob. deutsch. Kreide. II. S. 145.
 1891. — *Valognensis* JOH. BÖHM, Kreidebild. des Fürbergs etc. S. 50, Tav. 1, Fig. 13.

Skallen stavformet, langsomt tiltagende i Volumen som hos foregaaende Art; Gennemsnittet ægformet; Siphonalsiden betydelig smallere end Antisiphonalsiden. — Siphonalloben bred; dens to Grene vidt adskilte og stærkt divergerende. Lateralloberne smalle ved deres Basis, bredere fremefter, stærkt fingrede. Antisiphonalloben syvfingret, mindre dyb end de andre Lober; de tilgrænsende Sadler smallere og betydelig lavere end de andre Sadler. — Paa Stenkærnerne iagttages svage, med Mundranden parallele, afrundede Ribber; med temmelig konstante Mellemrum ses en mere fremtrædende Ribbe omtrent som hos d'ORBIGNY's *B. anceps*²⁾.

¹⁾ R. v. FISCHER-BENZON: Ueber das relative Alter des Faxekalkes etc. S. 15.

²⁾ d'ORBIGNY: Paléont. franç. Terr. crét. I. Tav. 139, Fig. 3.

De foreliggende Eksemplarer stemme ganske godt med JOH. BÖHMS Beskrivelse og Figurer; kun synes de Sadler, der begrænse Antisiphonalloben, at være temmelig brede.

Yngre Senon. Cerithiumkalk: Stevns Klint (6 Ekspl.).

Baculites Knorriani DESMAREST.

1817. *Baculites Knorriani* DESMAREST, Mémoires sur deux genres de coq. foss. clois. et à siphon. S. 48, Tav. 1, Fig. 3.
 1850. — *anceps?* KNER, Verh. des Kreidemergels von Lemberg. S. 13, Tav. 3, Fig. 1.
 1869. — *Knorriani* FAVRE, Descr. des moll. foss. de la craie de Lemberg. S. 27, Tav. 7, Fig. 2.
 1876. — — DESM., GEIN.; SCHLÜTER, Cephalop. d. ob. deutsch. Kreide. II. S. 146, Tav. 39, Fig. 16—20.

Skallen stavformet, langsomt tiltagende i Tværnsnit og opnaaende en betydelig Størrelse. Tværnsnittet ægformet, undertiden næsten ellipseformet. — Sadlerne omkring Antisiphonalloben ere betydelig lavere end de andre Sadler; deres Spidser afrundede. Sadlerne tvedelte, stærkt grenede. Antisiphonalloben, der skal være tregrenet, har jeg ikke kunnet iagttage. — Stenkærnerne fuldstændig glatte.

Denne Art opnaar en ret betydelig Størrelse. Hos et Eksempel er Tværnsnittets største Diameter saaledes 34 Mm., den mindste Diameter 25 Mm.

Yngre Senon. Cerithiumkalk: Stevns Klint (talrige større og mindre Brudstykker).

Tillæg til Slægten *Baculites* LAMARCK. — Fra Skrivekridtet paa følgende Lokalteter: Stevns Klint, [Kastrup Skov], Møens Klint, Frejlev, Restrup, Aalborg, Nørre Ultrup, Løgstør, Fjerritslev, Svinkløv, Bromølle, Rær og Eerslev er Mineralogisk Museum og «Danmarks geologiske Undersøgelse» i Besiddelse af en Del større og mindre Brudstykker af *Baculites*; som Regel ses intet Spor af Lobelinjen, eller denne er i hvert Fald særdeles utydelig; da Stykkerne desuden næsten alle ere stærkt fortrykte, er en blot nogenlunde sikker Bestemmelse umulig. Kun et Eksempel fra Øxendals Grube paa Mors har kunnet bestemmes (se under *B. vertebralis* LAM.). PUGGAARD¹⁾ anfører *B. Faujasii* LAM. fra Møen; et lille Brudstykke, af PUGGAARD bestemt til denne Art, har jeg fundet i Mineralogisk Museums Samlinger; dets Tværnsnit passer ganske godt med *B. vertebralis* LAM. (= *B. Faujasii* LAM.), men da ethvert Spor af Lobelinjen mangler, er Bestemmelsen højst usikker. — Fra Skrivekridtet paa Rügen anfører DEECKE²⁾ *B. vertebralis* LAM., *B. Knorriani* DEFR. og *B. incurvatus* DUJ.

¹⁾ PUGGAARD: Møens Geologie. S. 89.

²⁾ DEECKE: Die mesozoischen Formationen der Provinz Pommern. Greifswald 1894. S. 82.

Familie: **Desmoceratidae** v. ZITTEL.Slægt: **Desmoceras** v. ZITTEL.**Desmoceras Lüneburgense** SCHLÜTER sp.

1872. *Ammonites Lüneburgensis* SCHLÜTER, Cephalop. d. ob. deutsch. Kreide. I. S. 62, Tav. 18, Fig. 8—9.

Denne Art angives af SCHLÜTER ¹⁾ fra Skrivekridtet i Danmark (og paa Rügen). I Mineralogisk Museums Samlinger findes ogsaa et Brudstykke af denne karakteristiske Art, formodentlig det samme Eksempplar, hvorpaa SCHLÜTERS Angivelse om Forekomsten i Danmark beror.

Skallen er vidnavlet; efter SCHLÜTER dækkes de ældre Vindinger kun omtrent halvt af de yngre. Paa Stenkærns Overflade ses en Del Indsnøringer, hvis indbyrdes Afstand (maalt paa Eksternsiden) er omtrent $\frac{3}{4}$ af Vindingens Gennemsnit. Disse Indsnøringer ere nærmest Navlen stærkt fremadbøjede; efter at være naaede op paa Flankerne løbe de omtrent lodret paa Vindingens Retning i vedkommende Punkt; derefter bøje de sig atter stærkt fremefter og fortsætte over Eksternsiden. Desuden ses paa enkelte velbevarede Partier en ganske overordentlig fin Skulptur af bøjede Tværlinjer.

Foruden det her beskrevne Stykke foreligger der (fra Nørholm) et lille Brudstykke af en Ammonitkærne, som viser nøjagtig samme Skulptur samt en enkelt Indsnøring; den tilhører derfor sikkert samme Art.

Af Suturlinjen har jeg intet Spor kunnet opdage paa de foreliggende Eksemplarer.
Yngre Senon. Skrivekridt: Frejlev (1 Ekspl.). Nørholm (1 Ekspl.).

Familie: **Cosmoceratidae** v. ZITTEL.Slægt: **Scaphites** PARKINSON.**Scaphites inflatus** F. A. RÖMER.

1841. *Scaphites inflatus* F. A. RÖMER, Verst. d. norddeutsch. Kreidegeb. S. 90, Tav. 14, Fig. 3.

1852. — — — ; GIEBEL, Fauna der Vorwelt. III. 1. Cephalop. S. 334.

1872. — — — ; SCHLÜTER, Cephalop. d. ob. d. Kreide. I. S. 78, Tav. 24, Fig. 1—3.
Tav. 27, Fig. 8.

1874. — — — ; SCHLÜTER, Scaphiten der Insel Bornholm. S. 1—2.

1897. — — — ; STOLLEY, Glieder. des norddeutsch. u. balt. Senon. S. 260—61.

Denne og den følgende Art, som begge tilhøre det ældre Senon, ere hos os kun fundne i faa Eksemplarer paa Bornholm. De herhenhørende Eksemplarer ere alle tidligere blevne undersøgte af SCHLÜTER og STOLLEY.

¹⁾ GL. SCHLÜTER: Cephalop. d. ob. d. Kreide. II. S. 249.

Skallen oval, temmelig stor. Siderne og Bugen hvælvede, ikke adskilte ved Kanter. Paa Siderne findes Ribber, som længst inde ved Navlen ere svage, men efterhaanden blive stærkere, indtil de ved Bugen slutte med en Knude; disse Ribber ere paa den indrullede Del af Skallen temmelig fine og tæt stillede, medens de paa Skallens strakte Del vige Pladsen for spredt stillede, grove Folder, som tabe sig nedad mod Navlen; opad mod Bugen bære de en stærk Knude.

Suturlinjen har jeg ikke haft Lejlighed til at undersøge.

Det fuldstændigst bevarede af de faa foreliggende Eksemplarer har følgende Maal: Længde 59 Mm., Højde 51 Mm.

Ældre Senon. Grønsand: Bavnodde (1 Ekspl.). ?Stampen (4 Ekspl.). — Arnager-kalk: Arnager (1 Ekspl.).

Scaphites binodosus F. A. RÖMER.

1841. *Scaphites binodosus* F. A. RÖMER, Verst. d. nordd. Kreidegeb. S. 90, Tav. 13, Fig. 6.
 1872. — — — ; SCHLÜTER, Cephalopod. d. ob. d. Kreide. I. S. 79, Tav. 24, Fig. 4—6.
 1874. — — — ; — , Scaphiten der Insel Bornholm. S. 2—3.
 1897. — — — ; STOLLEY, Glied. d. nordd. u. balt. Senon. S. 260—61.

Til denne Art kan man som paavist af SCHLÜTER og STOLLEY med større eller mindre Sikkerhed henregne en Del Brudstykker fra Blykobbeaa og fra Arnager. Karakteristisk for Arten er ifølge SCHLÜTER følgende Forhold:

Omridset omtrent cirkelrunt. Siderne flade og adskilte fra den stejle Navleflade og den middelmaadig hvælvede Bug ved Kanter. Paa den indrullede Dels Sider iagttages radiale Ribber, som ved Bugkanten ende med en lille Knude; paa Bugsiden findes finere, og tættere stillede Ribber. Paa Beboelseskamret ere Knuderne ved Bugkanten blevne betydelig større og have strakt sig i Skallens Længderetning; henimod Munden blive de igen mindre. Paa Beboelseskamret findes Knuder ogsaa ved Navlekanten; de ere dog runde og ikke tandformede som de andre. Mellem disse to Knuderækker findes brede, flade Radialribber. Bugen er dækket af tættere stillede og finere Ribber.

De bornholmske Eksemplarer, paa hvilke denne Beskrivelse passer bedst, stamme fra Merglen ved Blykobbeaa. De vise kun Bugen og Siderne af Beboelseskamret. Allerede af SCHLÜTER ere de bestemte som hørende til denne Art, og STOLLEY mener ogsaa, at man «mit einiger Sicherheit» kan gøre dette. Overfor det eneste Eksempel, som foreligger fra Grønsandet ved Arnager, have begge de nævnte Forskere stillet sig mere tvivlende, og som det synes med Rette; forhaabentlig vil nyt og bedre Materiale engang kunne afgøre Spørgsmaalet.

Ældre Senon. Grønsand: Blykobbeaa (3 Ekspl.). ?Arnager (1 Ekspl.).

Scaphites n. sp.

Tavle III, Fig. 14.

1876. *Scaphites Geinitzi* D'ORB.? O. MÖRCH, Forsteningerne i Kridtform. paa Bornholm. S. 25.

Foruden de to alt omtalte Scaphitarter fra Bornholm er Mineralogisk Museum i Besiddelse af endnu en Art, som synes at være nogenlunde almindelig i Arnagerkalken. STOLLEY¹⁾ har allerede haft de fleste af Eksemplarerne til Undersøgelse og er derved kommen til det Resultat, at det synes at være en ny Art. Materialet er siden den Tid blevet forøget med endnu et Eksempel, som er ikke saa lidt bedre end de andre, men dog lader en Del tilbage at ønske; som de fleste Forsteninger i Arnagerkalken er det noget fladtrykt. Skønt det ogsaa er min Anskuelse, at det er en ny Art, der her foreligger, har jeg dog ikke villet give den noget Navn, da man paa Grundlag af det foreliggende Materiale vel næppe vil kunne give en saa fyldig og korrekt Beskrivelse, at man derefter vilde kunne genkende Arten, naar man stødte paa den andensteds.

Formen er oval; Længde 39 Mm., Højde 33 Mm.; Siderne svagt hvælvede; Bugen sandsynligvis stærkere hvælvet. Paa den indrullede Del ses temmelig kraftige, skarpe Ribber med forholdsvis store Mellemrum; en Del af Ribberne naa ikke ned til Navlen. Paa Beboelseskamrets Sider ere Ribberne af lignende Beskaffenhed; de begynde ved Navlekanten med en indbyrdes Afstand af c. 3 Mm., bøje sig straks noget fremefter og tiltage tillige i Styrke; derpaa bøje de sig atter tilbage, saa at de løbe omtrent vinkelret paa Skallens Længderetning; samtidig blive de fladere og bredere. Ved den utydelige Bugkant dele de sig i Reglen gaffelformet og løbe nu som ret stærke Ribber tværs over Bugen, hvor ny Ribber indskydes; Ribbernes indbyrdes Mellemrum er dog ogsaa her betydelig større end deres Bredde. I Nærheden af Munden blive de grovere og deres Afstand større. Intetsteds paa hele Skallen findes der Spor af Knuder eller Tænder.

Denne Art er vel nær beslægtet med *Sc. Geinitzi* D'ORB.; den minder saaledes stærkt om SCHLÜTERS Afbildninger (Cephalop. I. Tav. 23, Fig. 14) af denne Art fra Cuvieri-Plæner ved Paderborn. Dog mangle Knuder som ovenfor sagt fuldstændig, og Formen er ogsaa mindre langstrakt.

Hvorvidt de foreliggende Eksemplarer alle tilhøre samme Art, maa henstaa uafgjort, da nogle af dem ere altfor fragmentariske til en sikker Bestemmelse.

Ældre Senon. Arnagerkalk: Arnager (ikke sjælden).

Scaphites constrictus SOWERBY sp.

Tavle III, Fig. 9.

1817. *Ammonites constrictus* SOWERBY, Mineral Conch. II. S. 189, Tav. 189 A, Fig. 1.1840. *Scaphites* - - - D'ORBIGNY, Paléont. franç. Terr. crét. I. S. 522, Tav. 129, Fig. 8-11.

¹⁾ STOLLEY: Glied. d. nordd. u. baltischen Senon. S. 261.

1861. *Scaphites constrictus* D'ORBIGNY; BINKHORST, *Mon. des Gastér. et des Ceph. etc.* II. S. 83, Tav. 5 d, Fig. 6.
 1872. — — SOW, sp.; SCHLÜTER, *Cephalop. d. ob. d. Kreide.* I. S. 92, Tav. 28, Fig. 5—9.
 1885. — — — ; MOBERG, *Cephalop. i Sveriges Kritsystem.* II. S. 27, Tav. 3, Fig. 3—5.
 1893. — — — ; GROSSOUVRE, *Amm. de la craie supér.* S. 248, Tav. 31, Fig. 1—2 og 7—8.

Formen kort elliptisk, med et forholdvis stort involut Parti. Vindingerne tage hurtigt til i Omfang indtil den strakte Del af sidste Vinding, hvor Maksimum naaes, hvorefter Skallen atter indsnevres ganske betydelig mod Munden. Bugen er overalt smal, særlig i Skallens strakte Parti, hvor den tillige er adskilt fra Siderne ved to Kanter; paa den indrullede Del er den derimod hvælvet; dette Parti er tillige forsynet med temmelig fine, svagt bøjede Ribber, som fortsættes over Bugen. De færreste af disse Ribber have deres Udspring helt inde ved Navlen; de fleste indskydes i forskellig Højde paa Flankerne; paa Bugen ere de alle ens. Paa Skallens strakte Del er Skulpturen anderledes, idet Ribberne her ere færre, stærkere og mere uregelmæssige; paa Bugkanterne findes her et noget forskelligt Antal spidse Torne, der staa parvis, een paa hver Side af Bugen; undertiden findes ogsaa enkelte saadanne Torne nede ved Navlen; Bugen er i Reglen glat, saaledes som det synes at være Tilfældet hos alle Eksemplarerne fra Skrivekridtet; hos enkelte Eksemplarer fra Cerithiumkalken gaa derimod enkelte af Ribberne tværs over Bugen, omend de her ere meget svage; mellem dem er der tillige indskudt andre Ribber, saa at Bugen her faar en lignende Skulptur som paa den indrullede Del af Skallen. — Henimod Munden skifter Skulpturen igen Udseende, idet der her atter optræder mere regelmæssige, finere Ribber, der ligesom paa det indrullede Skalkparti løbe tværs over Bugen; disse Ribber ere paa enkelte Eksemplarer fra Skrivekridtet meget fine og tæt stillede, omtrent som hos *Sc. Römeri* D'ORB.

Suturlinjen har jeg ikke hos noget Eksemplar kunnet undersøge tilstrækkelig nøjagtig; paa enkelte af Stykkerne fra Cerithiumkalken ses hist og her mindre Partier af den.

Denne Art er den almindeligste Ammonit i vort Skrivekridt samt i Cerithiumkalken.

Yngre Senon. Skrivekridt: Stevns Klint (mange Ekspl.). (Kastrup Skov; 1 Ekspl.). — Cementfabriken «Dania» (flere Ekspl.). Frejlev (1 Ekspl.). Blegkilde (1 Ekspl.). Aalborg (2 Ekspl.). Rær (1 Ekspl.). — Cerithiumkalk: Stevns Klint (mange Ekspl.).

Scaphites Römeri D'ORBIGNY.

1841. *Scaphites compressus* F. A. RÖMER, *Verst. d. nordd. Kreidegeb.* S. 91, Tav. 15, Fig. 1.
 1850. — *Römeri* D'ORBIGNY, *Prodr. de Paléont.* II. S. 214.
 1872. — — — ; SCHLÜTER, *Cephalop. d. ob. deutsch. Kreide.* I. S. 89, Tav. 27, Fig. 1—4.

De danske Eksemplarer af denne Art ere alle temmelig ufuldstændige. Ifølge SCHLÜTER er Skallen elliptisk med flade Sider og uden Kanter mod Bugen. Det mest

karakteristiske er imidlertid, at hele Skallen er dækket af meget talrige, fine Ribber, hvoraf en Del har deres Udspring helt inde ved Navlen, medens andre først begynde med $\frac{1}{3}$ og atter andre med $\frac{2}{3}$ af Sidens Højde; Afstanden mellem Ribberne bliver derfor omtrent ens overalt; ligeledes have de overalt omtrent samme Styrke; de ere alle noget fremadbøjede. Enkelte Eksemplarer have desuden 1 eller 2 Rækker af Knuder paa hver Side.

De danske Eksemplarer stemme, saavidt ses kan, godt overens med SCHLÜTERS Beskrivelse. SCHLÜTER¹⁾ antager, at den af PUGGAARD²⁾ fra Møen anførte *Sc. striatus* MANT. skal være identisk med *Sc. Römeri* D'ORB. Jeg har ikke i Samlingen kunnet finde noget Eksemplar med PUGGAARDS Etikette; Scaphiter synes i det hele taget at være ret sjældne paa Møen. De Eksemplarer, som opbevares i Mineralogisk Museum, ere alle temmelig daarlig bevarede, men i hvert Fald et af dem synes at være *Sc. Römeri* D'ORB.

Yngre Senon. Skrivekridt: ?Møens Klint (1 Ekspl.). Stevns Klint (4 Ekspl.). — Restrup (1 Ekspl.). Aalborg (2 Ekspl.).

Scaphites tridens KNER?

1850. *Scaphites tridens* KNER, Verst. des Kreidemergels von Lemberg. S. 10, Tav. 2, Fig. 1.

1851. *Ammonites nutfieldiensis* SOW.? PUGGAARD, Møens Geologie. S. 88.

1876. *Scaphites tridens* KNER; SCHLÜTER, Cephalop. d. ob. deutsch. Kreide. II. S. 94, Tav. 28, Fig. 1—4.

Denne store Arts Forekomst i vore Kridtfløjringer er ikke fuldstændig sikker. Det eneste Stykke, som muligvis maa regnes herhen, er et stort Brudstykke af en Ammonit, som allerede i sin Tid blev undersøgt af SCHLÜTER. Da Materialet ikke er bleven forøget siden den Tid, skal jeg her kun anføre, hvad SCHLÜTER³⁾ skriver om dette Stykke:

«PUGGAARD⁴⁾ hat einen *Ammonites Nutfieldiensis* SOW.? in seinem Verzeichnisse der Versteinerungen von Møen aufgeführt. Das Originalexemplar PUGGAARDS, welches im Museum der Universität zu Kopenhagen aufbewahrt wird, konnte Redner [SCHLÜTER] vergleichen. Es stellt etwa $\frac{2}{3}$ eines geblähten, macrocephalenartigen Gehäuses von circa 5 Zoll Durchmesser dar, an dem die letzten 3 Zoll des äusseren Umganges verschoben sind. Der Nabel ist eng; keine Kante: die wölbigen Flanken verlaufen in den runden Bauch. Höcker sind nicht vorhanden. Rippen umgeben das ganze Gehäuse; sie sind rund und ihre Zwischenräume von gleicher Breite, namentlich an der Aussenseite; sie sind nach vorn gebeugt und theilen sich auf $\frac{1}{3}$ und $\frac{2}{3}$ der Seitenhöhe. Ein Ammonit von ähnlicher Beschaffenheit ist aus oberen Kreideschichten nicht bekannt, dagegen bietet der spiral-

¹⁾ SCHLÜTER, l. c. S. 90.

²⁾ PUGGAARD: Geologie der Insel Møen. S. 18.

³⁾ SCHLÜTER i Sitzungsber. der niederrhein. Gesells. für Natur- und Heilkunde in Bonn: 9. Febr. 1874. S. 4—5.

⁴⁾ PUGGAARD: Geologie der Insel Møen. S. 18.

ingerollte Theil des grössten bekendte Scaphiten, des *Scaph. tridens*, so viel Ueber-
 einstimmendes, dass er nur in einem Punkte abveicht. Bei diesem *Scaphites* sind Redner
 nämlich die Rippen nur in gerader radialer Erstreckung, nicht nach vorn gebeugt, bekannt.
 Es fehlt an Vergleichsmaterial, um den Werth dieser vielleicht nur individuellen Schwan-
 kung abzuwägen. Aber es darf darauf hingewiesen werden, dass in dem Puggaardschen
Ann. Nutfieldiensis vielleicht *Scaph. tridens* vorliege.»

Yngre Senon. Skrivekridt: Møens Klint (1 Ekspl.).

Familie: **Prionotropidae** v. ZITTEL.

Slægt: **Schloenbachia** NEUMAYR.

Schloenbachia sp.

I det fosforitførende Grønsand øst for Arnager er fundet et lille Brudstykke af en
 Ammonit, bestaaende af et Par med Brunjærnsten udfyldte Kamre, hvortil der hæfter sig
 lidt Grønsand. Brudstykket tilhører sikkert en Art af Slægten *Schloenbachia* NEUMAYR og
 har særlig stor Lighed med *Schl. coupei* BRONG., kun ere Knuderne ikke saa spidse, som
 de efter SCHLÜTERS Beskrivelse og Afbildninger skulle være hos denne Art; derimod synes
 Suturlinjen at være fuldkommen overensstemmende. *Schl. coupei* BRONG. er imidlertid en
 cenoman Art; dog er det vel ikke umuligt, at det omtalte Brudstykke kunde være fundet
 paa sekundært Leje i Grønsandet.

Eldre Senon. Grønsand: Øst for Arnager (1 Ekspl.).

Ammonites n. sp.? SCHLÜTER.

Tavle III, Fig. 11.

1876. *Ammonites* sp. n.? SCHLÜTER, Cephalop. d. ob. deutsch. Kreide. II. S. 161, Tav. 42, Fig. 6—7.

Paa det anførte Sted beskriver og afbilder SCHLÜTER en stornavlet, glat Ammonit
 fra Frejlev; dens Vindinger ere omtrent ligesaa brede som høje og kun lidet involute.
 SCHLÜTER omtaler endvidere den mærkelige Tilstand, hvori Eksemplarerne i Reglen forefindes,
 idet de fleste kun bestaa af en tynd Kiselskal; kun et Fragment bestod af en Kridtkærne.

I de senere Aar er der kun tilkommet to ny Eksemplarer af denne Art. Det ene,
 der er i samme Bevaringstilstand som de fleste af Stykkerne fra Frejlev, er fra Flødals
 Kridtbrud øst for Aalborg og synes at have usædvanlig lille Navle. Det andet Eksemplar,
 en Kridtkærne, tilhører «Danmarks geologiske Undersøgelse» og stammer fra Nørre Ultrup.
 Paa Bugen ses en Antydning af en afrundet Køl; Suturlinjen er utydelig; dog kan man

iagttagelse, at der er flere Auxiliarløber tilstede. Tilstedeværelsen af en Køl kunde tyde paa Slægtskab med *Amn. obscurus* SCHLÜTER, hvilken Art dog, som allerede omtalt af SCHLÜTER, har meget mindre Navle.

Yngre Senon. Skrivekridt: Frejlev (3 Ekspl.). Flødals Kridtgrav øst for Aalborg (1 Ekspl.). Nørre Uttrup (1 Ekspl.).

Aptychus I.

Tavle III, Fig. 13.

I Skrivekridtet er fundet et ikke saa ganske ringe Antal Aptycher. Hyppigst er den her som *Aptychus I* betegnede Form.

I Reglen temmelig smaa Skaller paa c. 10 Mm.s Længde og c. 6 Mm.s Bredde; men man finder ogsaa undertiden Eksemplarer, der ere betydelig større (indtil 21 Mm.s Længde og 14 Mm.s Bredde). Den enkelte Skal er meget tynd, temmelig stærkt hvælvet og har nærmest Form som en retvinklet Trekant, hvis ene Katete («Harmonilinjens») er omtrent dobbelt saa lang som den anden, medens Hypotenusen er stærkt konveks. Paa Overfladen ses en Del svagt uregelmæssig bølgede, koncentriske Furer, som dog undertiden næsten forsvinde, saa at Skallen bliver omtrent fuldstændig glat. Stærkest ere Furerne paa det Folden nærmest liggende Parti. Den største af Skallerne har paa sin Overflade uregelmæssig fordelte, større og mindre Korn eller Smaaknuder; noget lignende har jeg ikke set paa de andre Skaller. Skallens Underside er dækket af stærkere og svagere Furer. Langs «Harmonilinjens» findes en stærk Fold.

Angaaende Spørgsmaalet om, hvilken Ammonit disse Aptycher tilhøre, kan der ikke siges noget med Sikkerhed. De minde i høj Grad om *Apt. Portlockii* SHARPE¹⁾ som er funden i Kridtet ved Norwich og ved Lägerdorf²⁾. Sandsynligst forekommer det mig, at de have tilhørt een eller flere Arter af Slægten *Scaphites*, og da vel snarest *Sc. constrictus* Sow. sp., med hvis Mundings Form i hvert Fald de mindre Eksemplarer synes at stemme godt overens.

Yngre Senon. Skrivekridt: Møens Klint. (Kastrup Skov). Stevns Klint. — Cementfabriken «Dania» (flere Ekspl.). Aalborg. Rær. — Cerithiumkalk: Stevns Klint (1 Ekspl.).

¹⁾ DAN. SHARPE: Descr. of the fossil remains of Mollusca found in the Chalk of England. III. S. 56. Tav. 24, Fig. 2--4 og 12.

²⁾ E. STOLLEY: Die Kreide Schleswig-Holsteins. S. 230.

Aptychus II.

Nær i Slægt med *Apt. leptophyllus* SHARPE¹⁾ ere vel en Del Aptycher, som ere fundne paa et Par Steder i det danske Skrivekridt.

De to noget hvælvede Skaller ere tilsammen ægformede. Oversiden (den konvekse Flade) er glat, undertiden med nogle faa uregelmæssige, koncentriske Furer. Et enkelt mindre Eksemplar viser dog fine, knækkede Ribber omtrent som hos *Apt. rugosus* SHARPE. Undersiden er altid uregelmæssig koncentrisk furet. Skallernes Tykkelse kan naa op til over 1 Mm. — Det største Eksemplar (to sammenhørende, noget overfor hinanden forskudte Skaller) har maalt c. 50 Mm. i Længde og c. 38 Mm. i Bredde, et lignende Størrelsesforhold, som SHARPES Tav. 24, Fig. 1 viser.

MOBERG²⁾ er tilbøjelig til at betragte *Apt. leptophyllus* SHARPE som identisk med *Apt. rugosus* SHARPE, hvilken sidste Art han anfører fra Köpinge, og som han (ligesom SCHLÜTER) mener maa henføres til Slægten *Baculites*. Dette sidste forekommer ogsaa mig at være det rimeligste for de her foreliggende Aptychers Vedkommende; de have sandsynligvis tilhørt de sammen med dem saa hyppig forekommende, men desværre ubestemmelige, store Baculiter, som ere omtalte i det foregaaende.

Yngre Senon. Skrivekridt: Møens Klint. Stevns Klint.

I det foregaaende ere de Ammoniter omtalte, hvis Forekomst i Danmarks Kridt-aflejringer kendes med Sikkerhed paa Grundlag af Materiale, der er indsamlet til Mineralogisk Museum og til «Danmarks geologiske Undersøgelse». Imidlertid foreligger der i Litteraturen et Par Angivelser om Forekomsten af andre Arter. Saaledes har MÖRCH³⁾ i sin Fortegnelse over bornholmske Kridtforsteninger foruden *Scaphites binodosus* RÖM. og *inflatus* RÖM. ogsaa opført en Del andre Ammoniter. At han med *Scaphites Geinitzi* D'ORB.? fra Arnagerkalken sandsynligvis har ment den ovenfor som *Scaphites n. sp.* beskrevne Art, har jeg allerede antydnet paa dette Sted (S. 49 (253)). Hvad der ligger til Grund for hans «*Scaphites sp. aff. praecedentis*» (=: *Sc. binodosus* RÖM.), har jeg ikke kunnet opdage. Derimod findes i Museets Samling endnu det Stykke, hvorpaa hans Angivelse om Forekomsten af *Turrilites polyplocus* RÖM.? beror. Det er imidlertid ikke nogen *Turrilites* og overhovedet ikke nogen Ammonit, men snarere en Lamellibranchiat. MÖRCH anfører endvidere *Ammonites Stobaei* NILSS.? Det Eksemplar, der her er Tale om, er i Aaret 1864

¹⁾ DAN. SHARPE: Descr. of the foss. rem. of Mollusca. III. S. 55, Tav. 24, Fig. 1 og 13.

²⁾ MOBERG: Cephalop. i Sveriges kritsystem. II. S. 41.

³⁾ O. MÖRCH, Fortegnelse over Forst. i Kridtform. paa Bornholm. S. 25.

skænket Museet af nuværende Overlærer JESPERSEN; ifølge MOBERG¹⁾ skal det være fundet ved Ørsteds Kilde ved Stampen. Det er formodentlig taget som en løs Blok. MOBERG stiller sig skeptisk overfor MØRCHS Bestemmelse, og i Virkeligheden er vel Stykket ogsaa ubestemmeligt, selv om det viser en ikke ringe, ydre Lighed med *Pachydiscus Stobaei* NILLS. sp., hvilken Art tilhører en yngre Horizont end det bornholmske Grønsand. Dens Forekomst her maa betragtes som usikker.

Endnu en Ammonit angives som forekommende i Danmarks Kridtaflejringer. I BECKS²⁾ Fortegnelse over Forsteninger i Møens Klint staar nemlig opført *Ammonites inflatus* Sow. I Mineralogisk Museums Samlinger fra Møens Klint har jeg ikke kunnet finde Spor af noget, der kunde ligne denne cenomane *Schloenbachia*-Art, hvis Forekomst i Møens Klint sikkert maa betragtes som yderst tvivlsom.

Familie: **Belemnitidae** DE BLAINVILLE.

Slægt: **Actinocomax** MILLER.

Actinocomax verus MILLER.

1823. *Actinocomax verus* MILLER; Transact. of the geol. Soc. 2. Ser. II. S. 64, Tav. 9, Fig. 17.
 1841. *Belemnites plenus* BLAINV.; F. A. RÖMER, Verst. d. nordd. Kreidegeb. S. 84.
 1874. *Actinocomax verus* MILL.; SCHLÜTER, Belemniten der Ins. Bornholm. S. 845
 1876. — — — ; — — — , Cephalop. d. ob. deutsch. Kreide. II. S. 191, Tav. 52, Fig. 9—15.
 1885. — — — ; MOBERG, Cephalop. i Sveriges kritsystem. II. S. 45. Tav. 4, Fig. 15—26.
 1897. — — — ; STOLLEY, Glied. d. nordd. u. balt. Senon. S. 292, Tav. 4, Fig. 2—5.

Da Materialet fra vore Kridtaflejringer er meget mangelfuldt for denne Arts Vedkommende, hidsættes her de vigtigste Ejendommeligheder efter SCHLÜTER og MOBERG.

Rostrum lille (gennemsnitlig c. 33 Mm. langt) og i Almindelighed kølleformet; den største Tykkelse ligger i en Afstand af $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ af Rostrums hele Længde fra Spidsen, og Tværnittet er her omtrent cirkelrundt, hvorimod det ved Alveolarenden er ovalt, da Rostrums Sider her ere sammentrykte. Dorsolateralfurerne ligge ved Alveolarenden meget nær hinanden; senere bliver deres indbyrdes Afstand større. Lateralfurerne ere skraa og korte.

Rostrum ender opadtil med en temmelig regelmæssig, afstumpet Kegel, paa hvilken i Reglen ses en Del radiale Folder samt fine, koncentriske Tilvækstlinjer. I Keglens afstumpede Spids kan iagttages en lille, tragtformet Fordybning, hvori Phragmakonens Spids har siddet.

Overfladen er tilsyneladende glat; men under Lupen ses undertiden — særlig i de øvre Partier — en fin, uregelmæssig Tværstribning.

¹⁾ MOBERG: Cephalopoderna i Sveriges kritsystem II. S. 20 - 21.

²⁾ Leonhards Taschenbuch. Jahrg. 1828. S. 580.

I Mineralogisk Museums Samling henlaa fra ældre Tid et Brudstykke, bestemt af STOLLEY eller af GRÖNWALL som *Act. verus*; senere har jeg selv samlet 2 Eksemplarer (Alveolarenden), der stemme særdeles godt overens med Eksemplarer fra Kullemölla i Skaane.

Ældre Senon. Grønsand: Bavnodde (3 Ekspl.).

Actinocamax westfalicus SCHLÜTER.

1874. *Belemnites westfalicus* SCHLÜTER, Belemniten der Insel Bornholm. S. 850.
 1876. *Actinocamax* — — — — —, Cephalop. d. ob. deutsch. Kreide. II. S. 188, Tav. 53, Fig. 10—19.
 1885. — *granulatus* BLAINV., *forma westfalica* MOBERG, Cephalop. i Sveriges kritsystem. II. S. 51, Tav. 5, Fig. 11—24 og Tav. 6, Fig. 23—24.
 1897. — *westfalicus* SCHLÜT.; STOLLEY, Glied. d. nordd. und balt. Senon. S. 276, Tav. 2, Fig. 1—16 og Tav. 3, Fig. 1—6.

Rostrum er i Reglen cylindrisk; nedad mod Spidsen bliver det efterhaanden smallere, først langsommere og derpaa stærkere; selve den nederste Ende kan være spids eller afrundet; i sidste Tilfælde ender Rostrum gjerne med en lille «mucro»; ofte er Rostrum dog noget kølleformet, idet det har sin største Tykkelse noget bag Midten og herfra aftager ganske jævnt i Tykkelse opad imod Alveolarenden, hvor Tværnittet er tydelig ægformet (undertiden noget trekantet) med den største Akse gaende fra Dorsal- til Ventral-siden; længere tilbage er Skallen tykkest i Retningen vinkelret herpaa.

Alveolens Dybde varierer en Del, men er altid ringe; den er nærmest formet som en fra to Sider sammentrykt, flad Skaal, hvis Rand er knækket paa to Steder (Dorsal- og Ventralsiderne); midt i Alveolen findes en tragtformet Fordybning, hvis øverste Diameter er c. 1 Mm. Enkelte Eksemplarer ere tilbøjelige til at danne en «actinocamaxformet» Alveolarenden; Alveolen er dog som Regel tydelig ogsaa hos disse Eksemplarer. En kort Alveolarspalte ses hos enkelte særlig vel udviklede Eksemplarer. Spor af Phragmakon har jeg kun set i et enkelt Tilfælde, nemlig hos et Eksemplar fra Bavnodde; Mellemlummet mellem Phragmakonen, hvis Tværnsnit er ovalt, og Alveolens Vægge er udfyldt med Grønsand.

Dorsolateralfurerne staa ved Alveolarenden hinanden nær; efterhaanden vige de ud fra hinanden og blive til Dobbeltfurer, som kunne følges næsten helt ned til Spidsen; fra dem udgaa Indtryk af grenede Blodkar. Lateralfurerne ere korte og stærkt divergerende. — Paa enkelte Eksemplarer er Overfladen granuleret; hyppigst er den dog dækket af fine, korte Længderidser.

Et af de største Eksemplarer er 49 Mm. langt; dets Tværnsnit ved Alveolarenden er henholdsvis 8 og 7 Mm.

Denne Art er almindelig i Grønsandet paa Bornholms Sydvestkyst.

Ældre Senon. Grønsand: Stampen. Stranden Syd og Sydsydøst for Stampen. Bavnodde. Horsemyreodde. Arnager.

Actinocamax Lundgreni STOLLEY.

1897. *Actinocamax Lundgreni* STOLLEY, Glied. d. nordd. und balt. Senon. S. 285. Tav. 3, Fig. 15—20.

Rostrum udpræget kølleformet, større end de bornholmske Eksemplarer af foregaaende Art. Særlig karakteristisk er den stærkt fladtrykte Bug; hele Rostrum er derfor tydelig fladtrykt; ved Alveolarenden er dog den dorsoventrale Diameter omtrent ligesaa stor som Diametren vinkelret herpaa. Paa Grund af Rostrums bugede Form faa Dorsoventralfurerne et buet Forløb. Lateralfurerne ere temmelig korte og skraat stillede. Overfladen er hos de bedst bevarede Eksemplarer tydelig stribet paa langs.

Alveolen er i Reglen tydelig trekantet og minder i det hele taget meget om Alveolen hos de Former af foregaaende Art, hvis Alveol ogsaa nærmer sig det trekantede. Ogsaa hos den her foreliggende Art er Alveolen dybt indskaaren paa Dorsal- og paa Ventralsiden; nogen egentlig Alveolarspalte findes derimod ikke. Gennemgaaende synes tillige Alveolen at være dybere end hos *Act. westfalicus*.

Det største foreliggende Eksemplar har følgende Maal: Længde 66 Mm., Tykkelse ved Alveolarenden 10 Mm., paa Midten 10,5 Mm. (dorsoventral) og 12 Mm. (vinkelret herpaa), Alveolens Dybde 9 Mm.

Angaaende denne Arts Forhold til andre Arter henvises til STOLLEYS Bemærkninger herom. Her skal kun anføres, hvad han bl. a. skriver om Forholdet til *Act. westfalicus*: «Die Beziehungen zu *Act. westfalicus* und speciell zu den Formen desselben aus dem Bornholmer Grünsand sind so enge, dass eine scharfe Trennung überhaupt nicht gemacht werden kann, sondern ein ebenso allmäliger Uebergang stattfindet, wie in Norddeutschland und dem übrigen Balticum zwischen *Act. westfalicus* und *Act. granulatus*.»

Act. Lundgreni STOLL. er kun funden ved Mulebyaa, men allerede i Westfalicus-Grønsandet paa Bornholms Sydvestkyst skal der efter STOLLEY enkeltvis forekomme meget nærstaaende Former.

Eldre Senon. Grønsand: Mulebyaa.

Actinocamax bornholmensis STOLLEY.

1896. *Actinocamax mammillatus* NILSSON; STOLLEY, Bemerk. über die ob. Kreide etc. S. 170.

1897. — — — *mut. (ant.) bornholmensis* STOLLEY, Glied. d. nordd. und balt. Senon. S. 288, Tav. 4, Fig. 1.

Denne Art staar efter STOLLEY *Act. mammillatus* NILSS. meget nær. Det Materiale, Mineralogisk Museum ejer af den, er desværre temmelig ringe. Ejendommelige for Arten ere følgende Forhold:

Rostrum er forholdsvis lille og slankt, noget buget med flad Ventralside. Overfladen glat, dog hist og her en Antydning af Stribning paa langs.

Alveolen er udpræget tresidet; dens Dybde er omtrent saa stor som hos *Act. Lundgreni*; hos mindre Eksemplarer er den forholdsvis dybere.

Forøvrigt henvises til STOLLEYS Beskrivelse og Afbildning.

Ældre Senon. Arnagerkalk: Arnager.

Under Navnet *Actinocamax propinquus* MBG. *mut. (var.) nov.* omtaler STOLLEY¹⁾ en i Greifswalds Universitets Samling opbevaret Belemnit, som er fundet i Grønsandet ved Stampen. Den skal kun ved sin ringere Størrelse og sin meget mindre dybe Alveol adskille sig fra den typiske *Act. propinquus* MOBERG. Ifølge MOBERG²⁾ skal denne Art være udpræget kølleformet med fladtrykt Ventralside; Alveolen dybere end $\frac{1}{5}$ af Rostrums hele Længde; Alveolarspalten lang; Overfladen med Længdestriber og med Indtryk af stærke Kar. — I Mineralogisk Museums Samling har jeg ikke kunnet finde noget Eksemplar af denne Art; ejheller af den typiske *Act. mammillatus* NILSS. (= *Belemn. subventricosus* WAHLENBERG), som af HOFF³⁾ angives fra det bornholmske Grønsand, har jeg kunnet finde noget Spor. Denne Angivelse beror derfor færdmentlig paa Forveksling med en anden Art.

Slægt: **Belemnitella** D'ORBIGNY.

Belemnitella mucronata v. SCHLOTHEIM sp.

1820. *Belemnites mucronatus* v. SCHLOTHEIM, Petrefactenkunde etc. S. 47.
 1827. — — BRONGN.; NILSSON, Petrif. Suec. S. 9, Tav. 2, Fig. 1 (*non* 1 C).
 1840. *Belemnitella mucronata* D'ORBIGNY, Paléont. franç. Terr. cré. I. S. 63, Tav. 7.
 1842. *Belemnites mucronatus* v. SCHLOTH.; v. HAGENOW, Monogr. der Rügen'schen Kreideverst. III. S. 564.
 1851. *Belemnitella mucronata* D'ORB.; PUGGAARD, Møens Geologie. S. 92, Fig. 38.
 1853. — — SCHLOTH. sp.; SHARPE, Fossil remains of Mollusca. I. S. 6, Tav. 1, Fig. 1—3.
 — — *lanceolata* — — — — —, ibid. S. 7, Tav. 1, Fig. 4—6.
 1861. — — *mucronata* D'ORB.; BINKHORST, Monogr. des Gastérop. et des Céphalop. etc. II. S. 1, Tav. 5 a¹, Fig. 3, Tav. 5 a², Fig. 2 og Tav. 5 c, Fig. 3.
 1876. — — — — SCHLOTH. sp.; SCHLÜTER, Cephalop. d. ob. d. Kreide. II. S. 200, Tav. 54, Fig. 17 og Tav. 55, Fig. 1—12.
 1885. — — — — ; MOBERG, Cephalop. i Sveriges kritsystem. II. S. 56, Tav. 6, Fig. 13—21.
 1897. — — — — ; STOLLEY, Glied. d. nordd. u. balt. Senon. S. 296.

¹⁾ STOLLEY: Gliederung des norddeutschen und baltischen Senon etc. Kiel und Leipzig 1897. S. 295, Tav. 3, Fig. 23.

²⁾ MOBERG: Cephalopod. i Sveriges kritsystem. II. Stockholm 1885. S. 53, Tav. 5, Fig. 25.

³⁾ HOFF, Verhandl. d. naturh. Ver. d. pr. Rheinl. u. Westf. Bonn. 1874. Sitzungsber. S. 25.

Rostrum slankt, hyppigst noget indsnevret et Stykke nedenfor Alveolarenden og derfor noget kølleformet. Paa Ryggen ses en svag, afrundet Køl, begrænset af Dorsolateral-furerne. Tværnittet er ovalt; i Nærheden af Alveolarenden gaar den største Diameter fra Ryg til Bug, længere tilbage vinkelret herpaa. Den nederste Ende er afrundet og ender med en spids «mucro». Lateralfurerne ere hyppig utydelige. Overfladen er dækket af stærke, grenede Karindtryk, der dog undertiden kunne være mindre tydelige. — Alveolen næsten cirkelrund i Gennemsnit, meget dyb og noget ekscentrisk; undertiden ses paa dens Vægge Mærker efter Phragmakonens Skillevægge. Alveolarspalten meget lang. Paa Alveolens indvendige Side, modsat Alveolarspalten, findes en flad, bred Fure, hvis midterste Del danner en fordybet, udhulet Rende.

Denne vel kendte og meget vidt udbredte Art er funden adskillige Steder i vort Skrivekridt. Imidlertid er den ikke lige almindelig overalt; den synes nemlig at blive sjældnere og sjældnere, efterhaanden som man nærmer sig Skrivekridtets øverste Grænse. Medens den saaledes er meget almindelig i Møens Klint og ogsaa træffes nogenlunde hyppig i Aalborgegnen og ved Mariagerfjord, er den slet ikke funden i Thy og paa Mors og er temmelig sjælden i Stevns Klint; fra denne sidste Lokalitet besidder Mineralogisk Museum kun faa Eksemplarer, og under en 4 Dages Undersøgelse af Klinten fandt Assistent MILTHERS og jeg kun 2 Eksemplarer, hvoraf det ene blev fundet c. $\frac{2}{3}$ M. under Grænsen mellem Skrivekridtet og Fiskeleret, men desværre nu er bortkommet; det tilhørte ligesom det andet Eksempel «Danmarks geologiske Undersøgelse». — I Aflejringer tilhørende Danien-Etagen forekommer *B. mucronata* v. SCHLOTH. sp. ikke; ældre modsigende Angivelser (som f. Eks. hos LYELL) maa sikkert bero paa en Fejltagelse; eller ogsaa har man muligvis fundet Eksemplarer i Cerithiumkalken, hvilket efter min Anskuelse ikke vilde være usandsynligt, og da man i ældre Tider ansaa Cerithiumkalk og Faxekalk for samtidige Dannelser, kan man godt tænke sig, at Angivelsen om Artens Forekomst i Faxekalk kan bero paa saadanne i Cerithiumkalken fundne Eksemplarer. — Ligesaa lidet sandsynligt er det, at *B. mucronata* skulde forekomme i de bornholmske Kridtdannelser; den skal efter v. SEEBACH¹⁾ findes i Grønsandet især ved Bavnodde, men kun i unge Eksemplarer. Der har her formodentlig fundet en Forveksling Sted med *Actinocamax westfalicus* SCHLÖTER. Dette menes ogsaa af MÖRCH²⁾, som imidlertid selv anfører Arten baade fra Grønsandet og Arnagerkalken. Til Grund for denne Angivelse ligger som alt tidligere anført af STOLLEY sandsynligvis Artens Forekomst i løse Strandsten.

¹⁾ Zeitschr. der deutsch. geol. Gesellschaft 1865. S. 347.

²⁾ O MÖRCH: Fortegn. over Forst. i Kridtformationen paa Bornholm. — Vid. Medd. fra den naturhist. Foren. i Kjøbenhavn. 1876. S. 24.

Et enkelt Eksempel fra Møen afviger i høj Grad fra Typen ved at være ganske overordentlig kort i Forhold til Tykkelsen; det har nemlig næppe været mere end 65 Mm. langt og er dog ikke mindre end 13,5 Mm. tykt. — Det største foreliggende Eksempel er, skønt Alveolarenden tildels mangler, 110 Mm. langt og, maalt ved den forreste Ende, 17 Mm. tykt.

Yngre Senon. Skrivekridt: Møens Klint (mange Ekspl.). Stevns Klint (8 Ekspl.). — Cementfabrikerne «Cimbria» og «Dania» (flere Ekspl.). Vissegaard (1 Ekspl.). Aalborg (4 Ekspl.). Flødals Grav ved Aalborg (2 Ekspl.). Nørre Uttrup (4 Ekspl.).

E. Litteraturfortegnelse.

1828. BECK, i LEONHARDS Taschenbuch für die gesammte Mineralogie. 22. Jahrg. II Bd. Heidelberg 1828.
1836. — Notes on the Geology of Denmark. — Proceed. of the Geolog. Soc. of London. Vol. II. No. 43. London 1836.
1861. BINKHORST: Monographie des gastéropodes et des céphalopodes de la craie supérieure du Limbourg. Bruxelles — Maestricht 1861.
1861. BLANFORD, H. F.: The fossil Cephalopoda of the cretaceous rocks of Southern India. — Palæontologia indica. Memoirs of the Geological Survey of India. Calcutta 1861.
- 1891—92. BÖHM, JOH.: Die Kreidebildungen des Fürbergs und Sulzbergs bei Siegsdorf in Oberbayern. — Palaeontographica. Bd. 38. Stuttgart 1891—92.
1834. BUCH, LEOP. v., i Neues Jahrbuch. Jahrg. 1834. Stuttgart 1834.
1839. — Ueber den Jura in Deutschland. Berlin 1839.
1894. DEECKE, W.: Die mesozoischen Formationen der Provinz Pommern. — Mitth. des naturwiss. Vereins für Neu-Vorpommern und Rügen. 26. Jahrg. Greifswald 1894.
1816. DEFRANCE: Dictionnaire des sciences naturelles. II. Paris 1816.
1817. DESMAREST: Mémoires sur deux genres de coquilles fossiles clois. et à siphon. Paris 1817.
1869. FAVRE, E.: Description des mollusques fossiles de la craie des environs de Lemberg en Galicie. Genève et Bâle 1869.
1866. FISCHER-BENZON, v.: Ueber das relative Alter des Faxekalkes und über die in demselben vorkommenden Anomuren und Brachyuren. Kiel 1866.
1891. FOORD, A.: Catalogue of the fossil Cephalopoda in the British Museum. Part II. London 1891.
1861. FORCHHAMMER, G.: Om Leiringsforholdene og Sammensætningen af det nyere Kridt i Danmark. — Beretn. om det 8. skandinav. Naturforskermøde i Kjøbenhavn 1860. Kjøbenhavn 1861.
1846. GEINITZ, H. B.: Grundriss der Versteinerungskunde. Dresden und Leipzig 1846.
1852. GIEBEL, C.: Fauna der Vorwelt. Bd. III. 1. Abth. Cephalopoden. Leipzig 1852.
- 1841—44. GOLDFUSS, A.: Petrefacta Germaniae. III Theil. Düsseldorf 1841—44.
1893. GROSSOUVRE, A. DE: Recherches sur la craie supérieure. II Partie: Les Ammonites de la craie supérieure. — Mém. pour servir à l'explie. de la carte géol. détail. de la France. Paris 1893.
1899. GRÖNWALL, K. A.: Några anmärkningar om lagerserien i Stevns Klint. — Geolog. Fören. i Stockholm Förhandl. Bd. 21. Stockholm 1899.

1842. HAGENOW, FR. V.: Monographie der Rügen'schen Kreide-Versteinerungen. III Abth.: Mollusken. — Neues Jahrbuch. Jahrg. 1842. Stuttgart 1842.
1887. HOLZAPFEL, E.: Die Mollusken der Aachener Kreide. — Palaeontographica. Bd. 34. Stuttgart 1887.
1867. JOHNSTRUP, FR.: Om Faxekalken ved Annetorp i Skaane. — Oversigt over d. K. Danske Vidensk. Selsk. Forhandl. for 1866. Kjøbenhavn 1867.
1898. KAUNHOWEN, F.: Die Gastropoden der Maestrichter Kreide. — Palæontologische Abhandl. herausgeg. von W. DAMES und E. KCKEN. Neue Folge. Bd. IV. Heft I. Jena 1898.
1850. KNER, R.: Versteinerungen des Kreide-Mergels von Lemberg und seiner Umgebung. — HAIDINGERS naturwiss. Abhandl. III. Wien 1850.
1885. KOENEN, A. V.: Ueber eine Paleocäne Fauna von Kopenhagen. — Abhandl. d. Kgl. Gesellsch. d. Wissenschaft. Göttingen. Bd. 32. Göttingen 1885.
1806. LAMARCK: Système des animaux sans vertèbres. Paris 1806.
1822. — Histoire naturelle des animaux sans vertèbres. Tome VII. Paris 1822.
1867. LUNDGREN, B.: Palaeontologiske Iakttagelser öfver Faxekalken på Limhamn. — Lunds Univ. Årsskrift. Tom III. Lund 1867.
1835. LYELL, CH.: On the Cretaceous and Tertiary Strata of the Danish Islands of Seeland and Møen. — Transact. of the Geol. Soc. of London. II Series. Vol. 5. London 1835.
1847. (MICHAELIS und SCHERCK): Amtlicher Bericht über die 24. Versammlung Deutscher Naturforscher und Aerzte in Kiel im September 1846. Kiel 1847.
1823. MILLER, J. S.: Observations on Belemnites. — Memoirs from the transactions of the Geolog. Soc. of London. 2. Series, II Bd. London 1823.
1885. MÖBERG, J. C.: Cephalopoderna i Sveriges kritsystem. II. Artsbeskrifning. — Sveriges Geolog. Undersökn. Ser. C, N:o 73. Stockholm 1885.
1898. MÜLLER, G.: Die Molluskenfauna des Untersenon von Braunschweig und Ilsede. I. Lamellibranchiaten und Glossophoren. — Abhandl. d. K. Preussischen geolog. Landesanstalt. Neue Folge, Heft 25. Berlin 1898.
- 1847—51. MÜLLER, J.: Monographie der Petrefacten der Aachener Kreideformation. I—II. Bonn 1847—51.
1876. MÖRCH, O.: Fortegnelse over Forsteningerne i Kridtformationen paa Bornholm. — Vidensk. Medd. fra den naturhist. Forening i Kjøbenhavn 1876. Kjøbenhavn 1876.
1827. NILSSON, S.: Petrificata Suecana formationis cretaceae. Lund 1827.
1840. D'ORBIGNY, A.: Paléontologie française. Terrains créacés. Tome I. Paris 1840.
1850. — Prodrôme de Paléontologie. II. Paris 1850.
1763. PONTOPPIDAN, E.: Den danske Atlas. Tomus I. Kjøbenhavn 1763.
1851. PUGGAARD, C.: Møens Geologie, populært fremstillet. Kjøbenhavn 1851.
1852. — Geologie der Insel Møen. Leipzig 1852.
1840. QUENSTEDT: Ueber die vorzüglichsten Kennzeichen der Nautileen. — Neues Jahrbuch. Jahrg. 1840. Stuttgart 1840.
1899. RAVN, J. P. J.: Et par bemærkninger i anledning af A. HENNIG: Studier öfver den baltiska Yngre kritans bildningshistoria. — Geolog. Fören. i Stockholm Förhandl. Bd. 21. Stockholm 1899.
1841. ROEMER, FR. A.: Die Versteinerungen des Norddeutschen Kreidegebirges. Hannover 1841.

1820. SCHLOTHEIM, v.: Die Petrefactenkunde auf ihrem jetzigen Standpunkte. Gotha 1820.
1874. SCHLÜTER, CL.: Ueber die Scaphiten der Insel Bornholm. — Sitzungsber. der niederrhein. Gesell. für Natur- und Heilkunde in Bonn. 1874.
1874. — Die Belemniten der Insel Bornholm. — Zeitschr. d. deutsch. geolog. Gesellschaft. Bd. 26. Berlin 1874.
- 1872—76. — Cephalopoden der oberen deutschen Kreide. I—II. — Palaeontographica. Bd. 21 og 24. Cassel 1872—74.
1865. SEEBACH, K. v.: Beiträge zur Geologie der Insel Bornholm. — Zeitschr. d. deutsch. geolog. Gesellschaft. Jahrg. 1865. Berlin 1865.
1853. SHARPE, DAN.: Description of the fossil remains of Mollusca found in the chalk of England. Part I: Cephalopoda. — The Palaeontogr. Society. London 1853.
- 1812—32. SOWERBY, J.: The mineral conchology of Great Britain. I—VI. London 1812—32.
1868. STEENSTRUP, JAP., i Vidensk. Meddel. fra d. naturhist. Forening i Kjøbenhavn for Aaret 1867. Kjøbenhavn 1868.
1892. STOLLEY, E.: Die Kreide Schleswig-Holsteins. — Mitth. aus dem Mineralog. Institut der Universität Kiel. Bd. I. 1891. Kiel und Leipzig 1892.
1896. — Einige Bemerkungen über die obere Kreide insbesondere von Lüneburg und Lägerdorf. — Archiv für Anthropol. und Geol. Schleswig-Holsteins. I Bd., Heft 2. Kiel und Leipzig 1896.
1897. — Ueber die Gliederung des norddeutschen und baltischen Senon sowie die dasselbe charakterisirenden Belemniten. — Archiv für Anthropol. und Geol. Schleswig-Holsteins. Bd. II, Heft 2. Kiel und Leipzig 1897.
1863. STROMBECK, A. v.: Ueber die Kreide bei Lüneburg. — Zeitschr. d. deutsch. geolog. Gesellschaft. Jahrg. 1863. Berlin 1863.

F. Register.

	Side		Side
<i>Actinocamax bornholmensis</i> STOLL.....	58 (262).	<i>Cerithium balticum</i> FORCHHAMMER	17 (221).
— <i>granulatus</i> BLAINV.....	57 (261).	— <i>faxense</i> n. sp.	19 (223).
— <i>Lundgreni</i> STOLL.....	58 (262).	— <i>fenestratum</i> n. sp.	18 (222).
— <i>mammillatus</i> NILSS.....	58 (262).	— <i>Moltkianum</i> (M. U. H.), n. sp.	19 (223).
— <i>propinquus</i> MBG.....	59 (263).	— <i>pseudotelescopium</i> (M. U. H.), n. sp.	15 (219).
— <i>verus</i> MILL.....	56 (260).	— <i>Sartorii</i> J. MÜLL.	18 (222).
— <i>westfalicus</i> SCHLÜT.....	57 (261).	— <i>selandicum</i> (M. U. H.), LDGRN....	16 (220).
<i>Ammonites constrictus</i> SOW.....	50 (254).	<i>Cinulia danica</i> n. sp.	34 (238).
— <i>inflatus</i> SOW.....	56 (260).	<i>Conus</i> sp.	34 (238).
— <i>Lüneburgensis</i> SCHLÜT.....	48 (252).	<i>Cypraea bullaria</i> v. SCHLOTH. sp.	22 (226).
— <i>Nutfieldiensis</i> SOW.....	52 (256).	— <i>bullata</i> SCHLOTH.	22 (226).
— <i>obscurus</i> SCHLÜT.....	54 (258).	— <i>globuliformis</i> (M. U. H.), n. sp.	23 (227).
— <i>Stobaei</i> NILSS.....	55 (259).	— <i>spirata</i> v. SCHLOTH. sp.	21 (225).
— <i>velledaeiformis</i> SCHLÜT.....	44 (248).	<i>Cypraeacites bullarius</i> v. SCHLOTH.....	22 (226).
— n. sp.? SCHLÜT.	53 (257).	— <i>spiratus</i> v. SCHLOTH.....	21 (225).
<i>Ampullaria cretacea</i> M. U. H.	13 (217).	<i>Dentalites laevis</i> v. SCHLOTH.	8 (212).
<i>Ancilla Milthersii</i> n. sp.	30 (234).	— <i>nodulosus</i> v. SCHLOTH.	8 (212).
<i>Aporrhais Schlotheimi</i> A. RÖM. sp.	20 (224).	<i>Desmoceras Lüneburgense</i> SCHLÜT. sp.	48 (252).
— <i>stenoptera</i> GOLDF. sp.	20 (224).	<i>Emarginula coralliorum</i> (M. U. H.), LDGRN.	9 (213).
<i>Aptychus leptophyllus</i> SHARPE	55 (259).	<i>Fasciolaria glabra</i> n. sp.	27 (231).
— <i>Portlockii</i> SHARPE	54 (258).	<i>Fusus elongatus</i> BECK	27 (231).
— <i>rugosus</i> SHARPE.....	55 (259).	— <i>faxensis</i> n. sp.	26 (230).
— <i>I</i>	54 (228).	— <i>Neptuni</i> BRONG.....	27 (231).
— <i>II</i>	55 (259).	— sp.	27 (231).
<i>Baculites anceps autt.</i>	46, 47 (250, 251).	<i>Hamites cylindraceus</i> DEFR. sp.	45 (249).
— <i>cylindracea</i> DEFR.	45 (249).	<i>Helicaulax stenoptera</i> GOLDF. sp.	20 (224).
— <i>Faujasii</i> LAM.	46 (250).	<i>Lispedesthes Schlotheimi</i> A. RÖM. sp.	21 (225).
— <i>incurvatus</i> DUJ.	47 (251).	<i>Lyria crassicostata</i> STOL.....	30 (234).
— <i>Knorrrianus</i> DESM.	47 (251).	<i>Nassa ?supracretacea</i> n. sp.	26 (230).
— <i>Valognensis</i> J. BÖHM.....	46 (250).	<i>Nautilites danicus</i> v. SCHLOTH.....	38 (242).
— <i>vertebralis</i> LAM.	46 (250).	<i>Nautilus aganiticus</i> MONTF.....	40 (244).
<i>Belemnitella lanceolata</i> v. SCHLOTH. sp.	59 (263).	— <i>Bellerophon</i> (M. U. H.), LDGRN....	36 (240).
— <i>mucronata</i> v. SCHLOTH. sp.	59 (263).	— <i>danicus</i> v. SCHLOTH. sp.	38 (242).
<i>Belemnites mucronatus</i> v. SCHLOTH.	59 (263).	— <i>darupensis</i> SCHLÜT.....	36 (240).
— <i>plenus</i> BLAINV.....	56 (260).	— <i>fricator</i> BECK	42 (246).
— <i>subventricosus</i> WAHLBG.....	59 (263).	— <i>interstriatus</i> v. STROMB.....	37 (241).
— <i>westfalicus</i> SCHLÜT.....	57 (261).	— <i>laevigatus</i> D'ORB.....	36 (240).

	Side		Side
<i>Nautilus patens</i> KNER.....	37 (241).	<i>Schloenbachia coupei</i> BRONG.....	53 (257).
— <i>Pompilius</i> LINNÉ.....	39 (243).	— <i>sp.</i>	53 (257).
— <i>simplex</i> Sow.....	44 (248).	<i>Siliquaria ornata</i> (M. U. H.), LDGRN.....	15 (219).
<i>Pachydiscus Stobaei</i> NILSS. sp.....	56 (260).	<i>Solarium selandicum n. sp.</i>	12 (216).
<i>Phylloceras velleadaeforme</i> SCHLÜT. sp.....	44 (248).	<i>Tritonium annectens</i> M. U. H.....	25 (229).
<i>Pleurotoma angulosa</i> M. U. H.....	31 (235).	— <i>biplicatum n. sp.</i>	24 (228).
— <i>Cerithiorum n. sp.</i>	32 (236).	— <i>fenestratum n. sp.</i>	23 (227).
— <i>faxensis nov. nom.</i>	31 (235).	— <i>laevigatum</i> M. U. H.....	25 (229).
— <i>Steenstrupii n. sp.</i>	33 (237).	— <i>retiferum</i> M. U. H.....	25 (229).
<i>Pleurotomaria gigantea</i> Sow.....	10 (214).	— <i>subglabrum n. sp.</i>	24 (228).
— <i>niloticiformis v. SCHLOTH. sp.</i>	10 (214).	— <i>tuberculatum</i> KAUNHOW.....	24 (228).
<i>Rostellaria acutirostris</i> PUSCH.....	35 (239).	— <i>viperinum</i> LAM.....	24 (228).
— <i>papilionacea</i> GOLDF.....	20 (224).	— <i>sp.</i>	25 (229).
— <i>Schlotheimi</i> A. RÖM.....	20 (224).	<i>Trochilites niloticiformis v. SCHLOTH.</i>	10 (214).
— <i>stenoptera</i> GOLDF.....	20 (224).	<i>Trochus niloticiformis v. SCHLOTH.</i>	10 (214).
<i>Scalardia elegans n. sp.</i>	14 (218).	<i>Turbinella fusiformis</i> M. U. H.....	35 (239).
<i>Scaphites binodosus</i> F. A. RÖM.....	49 (253).	<i>Turrilites polyplocus</i> RÖM.....	55 (259).
— <i>compressus</i> F. A. RÖM.....	51 (255).	<i>Tylostoma ampullariaeforme nov. nom.</i>	13 (217).
— <i>constrictus</i> Sow. sp.....	50 (254).	<i>Voluta faxensis n. sp.</i>	29 (233).
— <i>Geinitzi</i> D'ORB.....	50 (254).	— <i>nodifera v. KOEN.</i>	30 (234).
— <i>inflatus</i> F. A. RÖM.....	48 (252).	— <i>sp.</i>	29 (233).
— <i>Römeri</i> D'ORB.....	51 (255).	— <i>sp.</i>	30 (234).
— <i>tridens</i> KNER.....	52 (256).	<i>Volutomitra quinqueplicata n. sp.</i>	28 (232).
— <i>n. sp.</i>	50 (254).		

RECEIVED

20 DEC. 1902

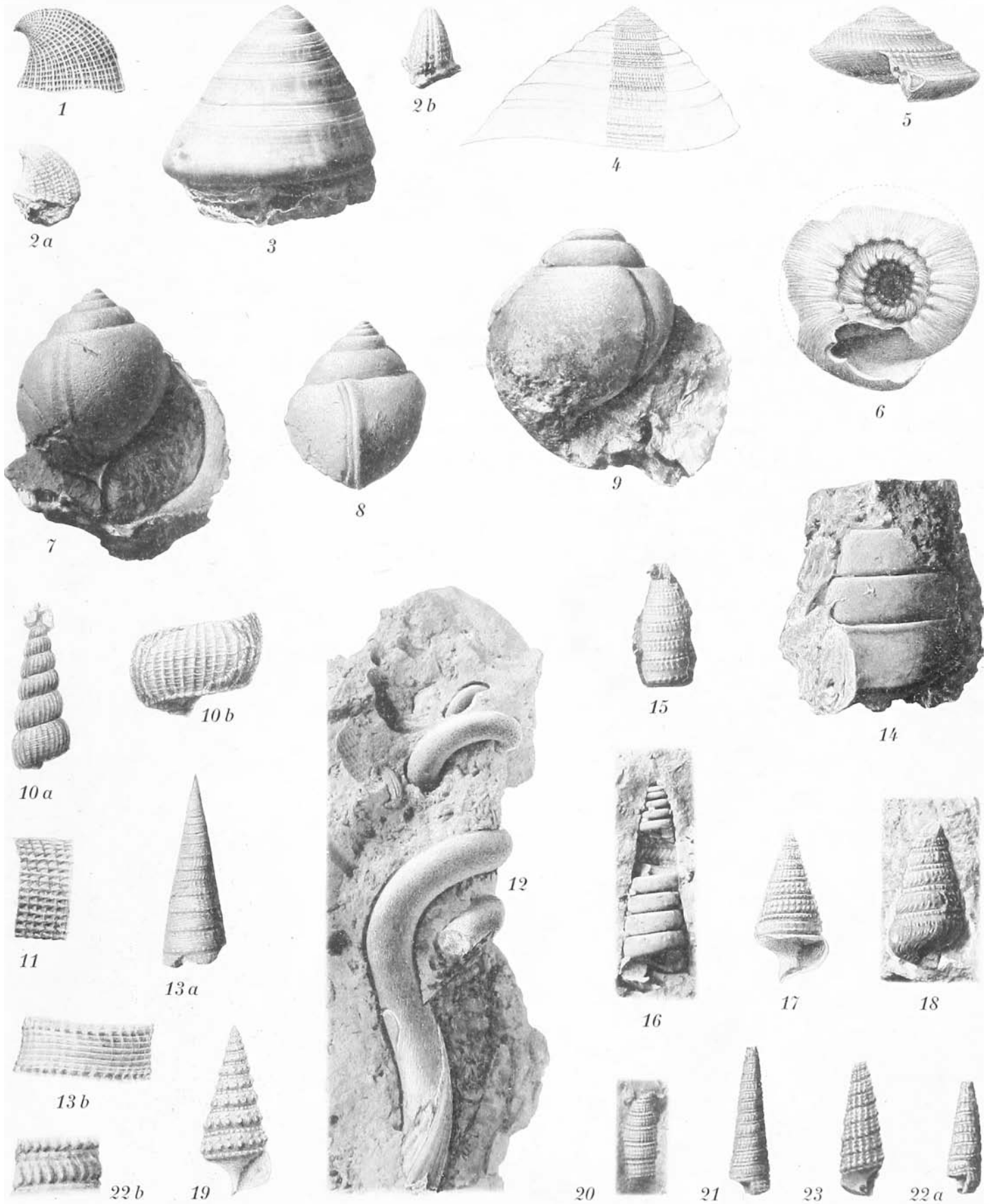
Tavle I.

	Side.
Fig. 1-2. <i>Emarginula coralliorum</i> (M. U. H.), LDGRN. 1. Efter et Voksaftryk. $\frac{2}{1}$. — 2. Stenkærne i $\frac{1}{1}$, a fra Siden, b forfra. Begge Koralkalk; Faxe	9 (213).
- 3-4. <i>Pleurotomaria niloticiformis</i> v. SCHLOTH. sp. 3. Eksemplar med Skal. $\frac{3}{2}$. — 4. Efter et Voksaftryk. $\frac{2}{1}$. Begge Koralkalk; Faxe	10 (214).
- 5-6. <i>Solarium selandicum</i> n. sp. Begge efter Voksaftryk. $\frac{4}{1}$. Cerithiumkalk; Stevns Klint	12 (216).
- 7-9. <i>Tylostoma ampullariaeforme</i> nov. nom. 7 og 8 efter Voksaftryk. $\frac{1}{1}$. — 9. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. Alle Koralkalk; Faxe	13 (217).
- 10. <i>Scalaria elegans</i> n. sp. 10 a. Eksemplar med Skal. $\frac{1}{1}$; b enkelt Vinding af samme Ekspl. $\frac{2}{1}$. Bryozokalk, Faxe	14 (218).
- 11-12. <i>Siliquaria ornata</i> (M. U. H.), LDGRN. 11. Skulptur efter et Voksaftryk. $\frac{3}{1}$. — 12. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. Begge Koralkalk; Faxe	15 (219).
- 13-14. <i>Cerithium pseudotelescopium</i> (M. U. H.), n. sp. 13 a. Efter et Voksaftryk. $\frac{1}{1}$; b enkelt Vinding i $\frac{3}{1}$. — 14. Del af en Stenkærne. $\frac{1}{1}$. Begge Koralkalk; Faxe	15 (219).
- 15-16. <i>Cerithium selandicum</i> (M. U. H.), LDGRN. 15. Voksaftryk i $\frac{1}{1}$. — 16. Stenkærne i $\frac{1}{1}$. Begge Koralkalk; Faxe	16 (220).
- 17-18. <i>Cerithium balticum</i> FORCH. 17. Voksaftryk. $\frac{1}{1}$. — 18. Skulpturstenkærne i $\frac{1}{1}$. Begge Cerithiumkalk; Stevns Klint	17 (221).
- 19. <i>Cerithium Sartorii</i> J. MÜLL.? Voksaftryk i $\frac{4}{1}$. Cerithiumkalk; Stevns Klint	18 (222).
- 20-21. <i>Cerithium fenestratum</i> n. sp. Begge efter Voksaftryk i $\frac{1}{1}$. Bryozokalk; Faxe	18 (222).
- 22. <i>Cerithium faxense</i> n. sp. Begge Voksaftryk; a i $\frac{1}{1}$, b enkelt Vinding i $\frac{3}{1}$. Bryozokalk; Faxe	19 (223).
- 23. <i>Cerithium Moltkianum</i> (M. U. H.), n. sp. Voksaftryk i $\frac{3}{1}$. Cerithiumkalk; Stevns Klint	19 (223).

— — — — —

Alle Originalerne tilhøre *Universitetets Mineralogiske Museum.*

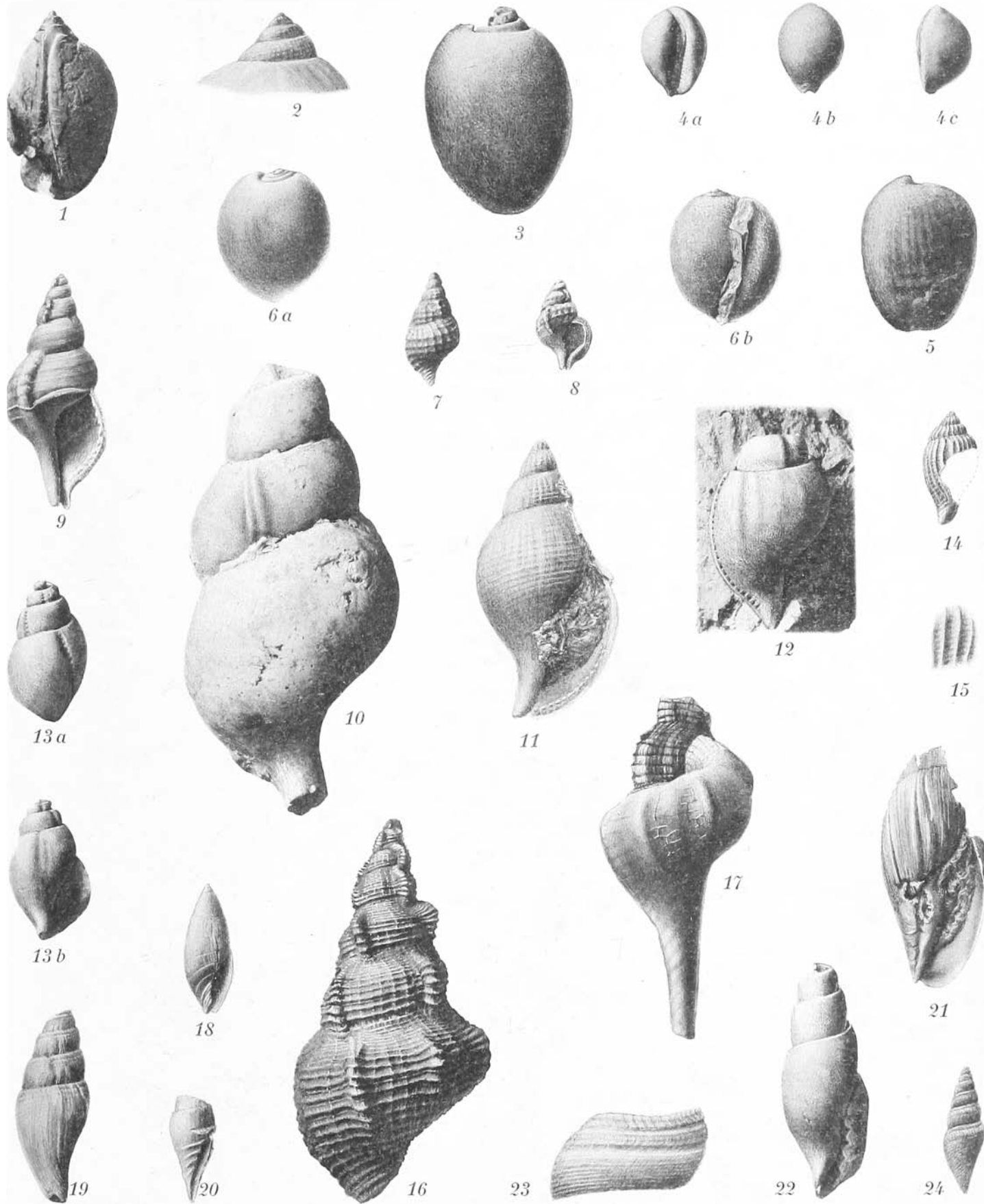
— — — — —

Tavle II.

	Side.
Fig. 1-3. <i>Cypraea spirata</i> v. SCHLOTH. sp. 1. Voksaftryk i $\frac{1}{1}$. — 2. Voksaftryk af Spiret. $\frac{3}{1}$. — 3. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. Alle Faxe	21 (225).
- 4-5. <i>Cypraea bullaria</i> v. SCHLOTH. sp. 4 a-c. Eksemplar med Skal. $\frac{1}{1}$. — 5. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. Begge Faxe	22 (226).
- 6. <i>Cypraea globuliformis</i> (M. U. H.), n. sp. 6 a-b. Stenkærne i $\frac{2}{1}$. Faxe	23 (227).
- 7-8. <i>Tritonium fenestratum</i> n. sp. Begge Voksaftryk i $\frac{1}{1}$. Faxe	23 (227).
- 9-10. <i>Tritonium subglabrum</i> n. sp. 9. Voksaftryk i $\frac{1}{1}$. — 10. Stenkærne i $\frac{1}{1}$. Begge Koralkalk; Faxe	24 (228).
- 11-13. <i>Tritonium buplicatum</i> n. sp. 11. Voksaftryk. $\frac{1}{1}$. — 12. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. — 13 a-b. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. Alle Koralkalk; Faxe	24 (228).
- 14-15. <i>Nassa? supracretacea</i> n. sp. 14. Voksaftryk. $\frac{1}{1}$. — 15. Skulptur paa sidste Vinding, efter et Voksaftryk. $\frac{2}{1}$. Faxe	26 (230).
- 16-17. <i>Fusus faxensis</i> n. sp. 16. Voksaftryk. $\frac{1}{1}$. — 17. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. Begge Faxe	26 (230).
- 18. <i>Ancilla Milthersii</i> n. sp. Voksaftryk. $\frac{3}{1}$. Cerithiumkalk; Stevns Klint	30 (234).
- 19-20. <i>Fasciolaria glabra</i> n. sp. Begge Voksaftryk i $\frac{2}{1}$. Cerithiumkalk; Stevns Klint	27 (231).
- 21-22. <i>Volutomitra quinqueplicata</i> n. sp. 21. Voksaftryk. $\frac{1}{1}$. — 22. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. Begge Koralkalk; Faxe	28 (232).
- 23-24. <i>Pleurotoma Steenstrupii</i> n. sp. 23. Enkelt Vinding af et Ekspl., efter Voksaftryk. $\frac{4}{1}$. — 24. Samme Ekspl. i $\frac{1}{1}$. Cerithiumkalk; Stevns Klint	33 (237).

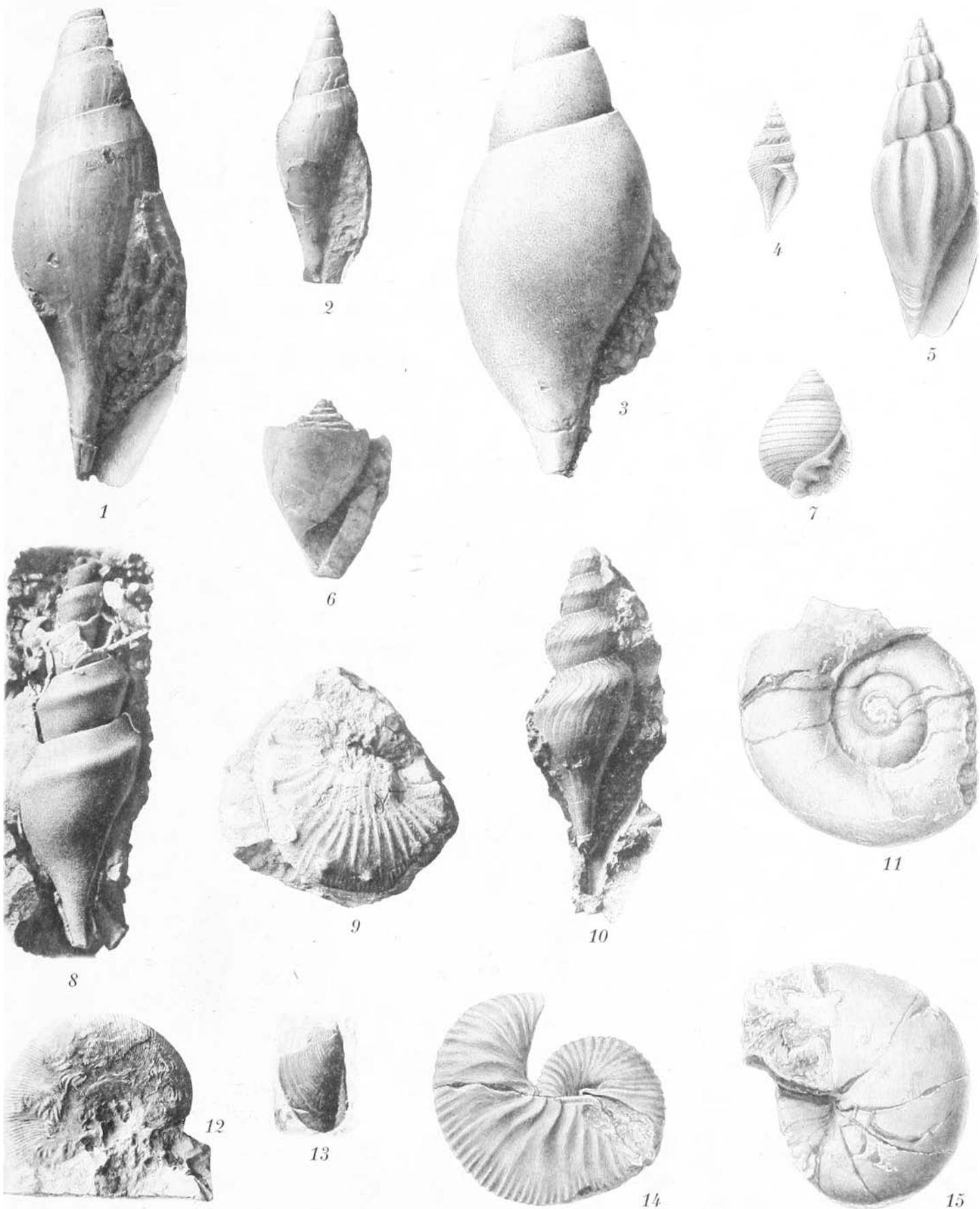
Originalen til Fig 18 tilhører „Danmarks geologiske Undersøgelse“;
alle de øvrige tilhøre *Universitetets Mineralogiske Museum*.

Tavle III.

	Side.
Fig. 1-3. <i>Voluta faxensis</i> n. sp. 1—2. Voksaftryk i $\frac{1}{1}$. — 3. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. Alle Koralkalk; Faxe	29 (233).
- 4. <i>Pleurotoma Cerithiorum</i> n. sp. Voksaftryk. $\frac{2}{1}$. Cerithiumkalk; Stevns Klint.....	32 (236).
- 5. <i>Voluta (Lyria?)</i> sp. Voksaftryk. $\frac{1}{1}$. Koralkalk; Faxe.....	29 (233).
- 6. <i>Conus</i> sp. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. Koralkalk; Faxe.....	34 (238).
- 7. <i>Cinulia danica</i> n. sp. Voksaftryk. $\frac{2}{1}$. Cerithiumkalk; Stevns Klint.....	34 (238).
- 8. <i>Pleurotoma faxensis</i> nov. nom. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. Koralkalk; Faxe.....	31 (235).
- 9. <i>Scaphites constrictus</i> Sow. sp. Skulpturstenkærne. $\frac{1}{1}$. Cerithiumkalk; Stevns Klint..	50 (254).
- 10. <i>Pleurotoma faxensis</i> nov. nom. Voksaftryk. $\frac{1}{1}$. Koralkalk; Faxe.....	31 (235).
- 11. <i>Ammonites</i> n. sp.? SCHLÜT. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. Skrivekridt; Nørre Uttrup	53 (257).
- 12. <i>Phylloceras velledaeforme</i> SCHLÜT. sp. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. Skrivekridt; Fjerritslev.....	44 (248).
- 13. <i>Aptychus</i> I. $\frac{1}{1}$. Skrivekridt; Stevns Klint.....	54 (258).
- 14. <i>Scaphites</i> n. sp. Arnagerkalk; Arnager.....	50 (254).
- 15. <i>Nautilus darupensis</i> SCHLÜT. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. Skrivekridt; Frejlev.....	36 (240).

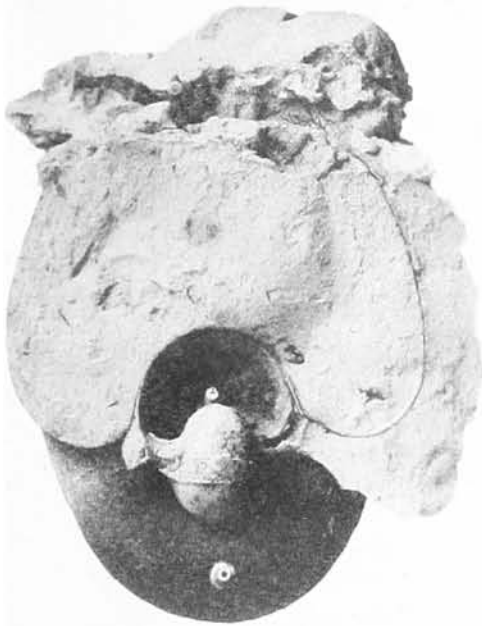
Originalerne til Fig. 11 og 12 tilhøre „Danmarks geologiske Undersøgelse“;
 alle de øvrige tilhøre *Universitetets Mineralogiske Museum*.

Tavle IV.

	Side.
Fig. 1-2. <i>Nautilus Bellerophon</i> (M. U. H.), LDGRN. 1. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. — 2 a. Stenkærne, set fra Kanten. $\frac{1}{1}$. 2 b. Samme, set fra Siden. $\frac{1}{1}$. Faxe	36 (240).
- 3-4. <i>Nautilus danicus</i> v. SCHLOTH. sp. 3 a. Stenkærne, set fra Siden $\frac{1}{1}$. 3 b. Samme, set fra Kanten. $\frac{1}{1}$. — 4. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. Faxe.....	38 (242).

Alle Originalerne tilhøre *Universitetets Mineralogiske Museum.*

1

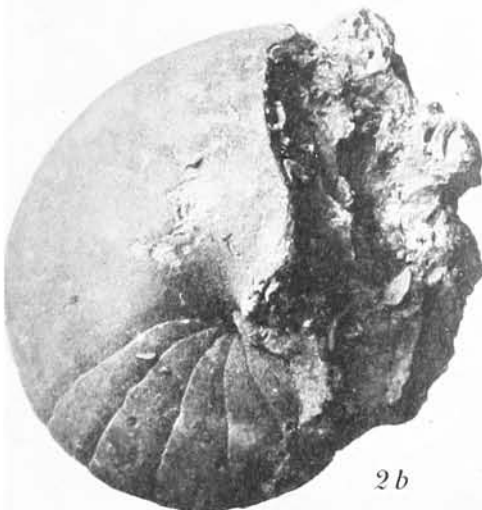
3a

2a

3b

2b

4

Tavle V.

	Side.
Fig. 1-2. <i>Nautilus fricator</i> BECK. 1 a. Stenkærne, set fra Siden. $\frac{1}{1}$. 1 b. Samme, set fra Kanten. $\frac{1}{1}$. — 2. Stenkærne. $\frac{1}{1}$. Faxe.....	42 (246).
- 3. <i>Nautilus danicus</i> v. SCHLOTH. sp. Mediant Længdesnit gennem første Vinding. $\frac{6}{1}$. Faxe.....	38 (242).
- 4. <i>Nautilus fricator</i> BECK. 4 a. Stenkærne af et enkelt Kammer, set bagfra. $\frac{1}{1}$. — 4 b. Samme, set forfra. $\frac{1}{1}$. Faxe.....	42 (246).

Alle Originalerne tilhøre *Universitetets Mineralogiske Museum.*

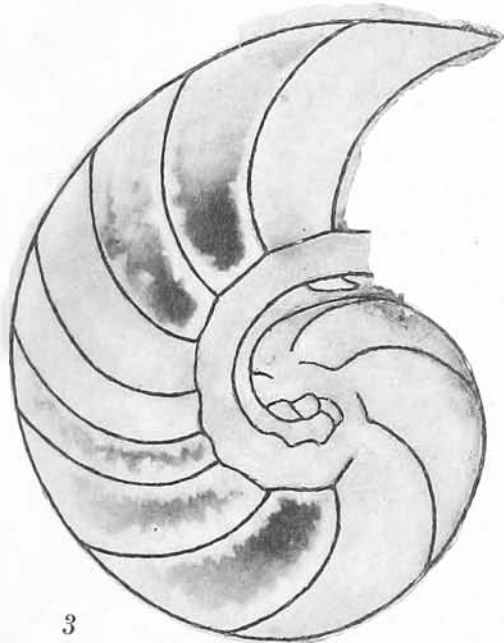
1a

1b

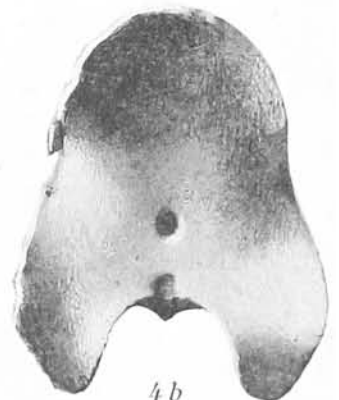
2

3

4a

4b